

โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)

39/4 ซอยรัชดาภิเษก 32 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทน์เกษม เขตจตุจักร กทม. 10900

E-mail Address: anujmemp@gmail.com โทร 0-29390847-8

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวลสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในรอบเดือน พฤษภาคม 2550 หรือรายงาน "Update" ฉบับที่ 10 จัดทำโดย **โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)** โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะผู้ดำเนินงาน หวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร และขอความกรุณาเผยแพร่เอกสารฉบับนี้ ต่อไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องของท่านด้วย จักขอบคุณยิ่ง

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

20 มิถุนายน 2550

สารบัญ

คำชี้แจง	1
สารบัญ	2
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง	3
สตรีนิยมอิสลาม: ขบวนการเคลื่อนไหวแห่งอนาคต	3
1. ความนำ: เรื่องของสตรีนิยม (Feminism)	3
2. สตรีนิยมในโลกมุสลิมและสตรีนิยมอิสลาม	9
3. บทสรุปและข้อสังเกต	16
บรรณานุกรม	17
ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง	18
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง	18
1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป	18
2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง	20
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน	34
1. สถานการณ์ทั่วไปด้านพลังงานและน้ำมัน	34
2. สถานการณ์ด้านราคาน้ำมัน	35
3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเชิงภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน	36
4. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าน้ำมัน/แก๊ส	38
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ	42
1. ข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป	42
2. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการลงทุนในตะวันออกกลาง	43
3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจในประเทศต่างๆ	46
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม	51
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป	51
2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรม	52
ภาคผนวก 1	55
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)	55
ภาคผนวก 2	56
แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา	56

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง

พฤษภาคม 2550

สตรีนิยมอิสลาม: ขบวนการเคลื่อนไหวแห่งอนาคต

1. ความนำ: เรื่องของสตรีนิยม (Feminism)

สตรีนิยมเป็นขบวนการสตรีสากลสมัยใหม่ เกิดขึ้นในประเทศตะวันตกที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม และปฏิวัติเสรีประชาธิปไตย แล้วแพร่กระจายไปทั่วโลก คำว่าสตรีนิยมหรือ Feminism ปรากฏเป็นครั้งแรกในฝรั่งเศสในราวปี 1880 แล้วแพร่เข้าสู่อังกฤษในทศวรรษ 1890 สหรัฐในทศวรรษ 1910 และประเทศอื่น ก่อนหน้านั้นนิยมเรียกผู้ที่ต่อสู้เพื่อสตรีว่านักสิทธิสตรี (Women's Rights) เมื่อแรกเกิดขบวนการ คำว่าสตรีนิยมหรือนักสิทธิสตรี ได้รับการต้อนรับอย่างไม่วางใจ จนถึงขั้นว่าเป็นความคิดที่เป็นอันตราย จากกลุ่มจารีตนิยมที่ต้องการรักษาสถานะเดิมไว้

ปรากฏการณ์ที่สตรีถูกปฏิบัติต่ออย่างไม่เสมอภาคหรือเป็นดั่งพลเมืองชั้นสองนี้ เกิดขึ้นทั่วโลก นับแต่มีประวัติศาสตร์จารึก ดังนั้น จึงพบหลักฐานและการคาดคิดทางตรรกะว่า สตรีน่าจะต่อสู้เพื่อความเสมอภาคและความเป็นธรรมมาช้านานแล้ว แต่การต่อสู้ดังกล่าวโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นเฉพาะบุคคล กระจัดกระจายและไม่ต่อเนื่อง เกือบทั้งหมดไม่มีการบันทึกไว้ เพิ่งมีการต่อสู้ที่ต่อเนื่องมีลักษณะเป็นขบวนการก็ในสมัยใหม่เนื่องจากการต่อสู้ยาวนานเป็นร้อยปี ปัจจุบันแนวคิดและขบวนการสตรีนิยมเป็นที่ยอมรับกว้างขวาง แต่เมื่อคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์อันยาวไกล และสถานะของสตรีในปัจจุบัน ก็เห็นได้ว่าแนวคิดสตรีนิมนั้นยังต้องก้าวเดินอีกไกลกว่าสตรีจะมีความเสมอภาคกับชาย ในท่ามกลางความแตกต่าง และปลอดจากการถูกทำร้ายและความรุนแรงทางเพศ

1) เหตุปัจจัยแห่งการเกิดของขบวนการสตรีนิยมตะวันตก

การเกิดขึ้นของขบวนการสตรีนิยมในตะวันตก อาจกล่าวได้ว่าเกิดจากเหตุปัจจัยหลายประการ ดังจะกล่าวได้โดยสังเขปต่อไปนี้

(1) การแปรเป็นแบบทางโลกมากขึ้น นับแต่การปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 15 การแปรเป็นแบบทางโลกนี้ดำเนินไปอย่างทั่วด้าน เช่น ทางการเมือง อำนาจของศาสนจักรลดลง อำนาจรัฐสูงขึ้น จนเกิดรูปแบบโลกวิสัยที่ไม่อิงศาสนา ขณะที่ศาสนาต้องปรับตัวให้เข้ากับโลก ในทางเศรษฐกิจ สังคม เกิดเศรษฐกิจใหม่ที่ขยายตัวไปด้วยการค้าและการผลิตแบบใหม่ สร้างชนชั้นกลางที่เป็นชาวเมืองขึ้นจำนวนมาก และค่อยๆ เข้ามามีบทบาทและอำนาจแทนที่ชนชั้นสูง ในทางความรู้และโลกทัศน์ การสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นแบบทางโลกขึ้นจำนวนมาก จนสามารถอธิบายโลกธรรมชาติและสังคมมนุษย์โดยไม่ต้องอาศัยคำสอนจากศาสนา ได้เปิดมุมมองโลกใหม่จากเหตุผลและวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่จากความเชื่อเหมือนเดิม การเกิดขึ้นของการพิมพ์สมัยใหม่ในกลางศตวรรษที่ 15 ยิ่งส่งเสริมการสร้าง การเก็บรักษา

และการกระจายองค์ความรู้ใหม่ให้มีประสิทธิภาพขึ้นมาก มีสถานศึกษาใหม่นอกจากวัด เกิดยุคการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม (Renaissance) ขึ้นในยุโรป ทั้งหมดนี้เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้าถึงการศึกษาและความรู้ใหม่ทั้งหลาย ซึ่งพบว่าสตรีชั้นสูงและชั้นกลางได้รับโอกาสนี้ก่อน ดังจะพบมีนักเขียนเป็นสตรีเพิ่มมากขึ้น

(2) **กระบวนการผลิตแบบสมัยใหม่** การผลิตสมัยใหม่ด้านหนึ่งต้องการแรงงานจำนวนมาก อีกด้านหนึ่งได้ทำลายการผลิตในครัวเรือนที่สตรีมีส่วนสำคัญด้วยอย่างมากลงไป สภาพดังกล่าวบีบให้สตรีเริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกเหนือจากการทำงานบ้านหรืองานในครอบครัว แรงงานสตรีเหล่านี้เป็นที่ต้องการของนายทุนผู้ประกอบการ เนื่องจากมีราคาถูกกว่าแรงงานชาย และมีระเบียบวินัย สามารถปรับตัวทำงานในโรงงานได้ง่าย แรงงานสตรีเหล่านี้เกือบทั้งหมดมาจากชนชั้นล่าง จากตัวเลขปี 1882 สตรีและเด็กหญิงเยอรมัน 5.5 ล้านคนจากจำนวนสตรีทั้งหมด 23 ล้านคนทำงานรับจ้างเต็มเวลา นั่นก็คือ 1 ใน 4 ของประชากรสตรี ไม่ได้หาเลี้ยงชีพในครอบครัว ดังนั้น การปฏิวัติอุตสาหกรรมหรือกล่าวอย่างสั้นๆ ก็คือ การอุบัติขึ้นของระบบทุนนิยม ได้ช่วยสร้างเงื่อนไขสำหรับการปลดปล่อยสตรีทุกระดับชั้นของสังคม แต่ทั้งนี้ย่อมเกิดมาจากการต่อสู้ของเหล่าสตรีเองด้วย

(3) **อุดมการณ์ปัจเจกชนนิยม (Individualism)** ที่เน้นความสำคัญของบุคคลที่มีสิทธิและศักดิ์ศรีของตน สิทธินี้โดยพื้นฐานได้แก่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และการคุ้มครองในชีวิตร่างกาย จากอุดมการณ์ปัจเจกชนนิยมนี้ ได้ขยายไปเป็นขบวนการเสรีประชาธิปไตยในทางการเมือง ได้ก่อให้เกิดการปฏิวัติเสรีประชาธิปไตยทั่วไปในประเทศตะวันตก ที่มีผลกระทบสำคัญ เช่น การปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. 1789 เกิดเศรษฐกิจระบบตลาดที่เปิดเสรี และเกิดการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้น ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อุดมการณ์ปัจเจกชนนิยมและเสรีประชาธิปไตยนี้ ได้ให้ความสำคัญแก่สิทธิและศักดิ์ศรีที่สตรีขาด นั่นคือสตรีโดยทั่วไปมักถูกกำหนดให้ยึดถือหน้าที่เป็นสำคัญ แต่ไม่ได้รับสิทธิและศักดิ์ศรีเท่าเทียมชาย อุดมการณ์นี้จึงเปิดช่องให้สตรีเคลื่อนไหวทวงสิทธิและศักดิ์ศรีที่ชายปฏิเสธได้ยาก

(4) **การสงครามสมัยใหม่ที่มีทหารประจำการและอาวุธสมัยใหม่** การรบไม่จำกัดอยู่ในสนามรบเหมือนเดิมในอดีต แต่ทุกภาคส่วนต้องเข้าร่วม เกิดแนวคิดเรื่องสงครามเบ็ดเสร็จ (Total War) ขึ้น สงครามจำนวนมากที่เกิดขึ้นในช่วงของการพัฒนาทุน ทั้งสงครามปฏิวัติ สงครามระหว่างประเทศ เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนในการผลิตและการจัดการทางสังคม และได้รับการยอมรับมากขึ้น

(5) **ขบวนการกรรมกร และขบวนการแรงงานสตรี** พร้อมกับการรุ่งเรืองทางการค้า การเกิดขึ้นของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ การเสื่อมโทรมของอุตสาหกรรมพื้นบ้าน ขบวนการกรรมกรก็ได้เกิดขึ้น และในนี้มีขบวนการแรงงานสตรีร่วมอยู่ด้วย ทั้งในการต่อสู้ร่วมกัน และการต่อสู้อย่างเป็นอิสระของตนเอง การต่อสู้ของขบวนการแรงงานสตรีนั้น กล่าวได้ว่าส่งผลสะท้อนอย่างสูงต่อขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีโดยรวม การเคลื่อนไหวสำคัญของขบวนการกรรมกรและแรงงานสตรีในระยะเริ่มแรก อาจสรุปได้คือ

ค.ศ.1848 เผยแพร่ “แถลงการณ์ชาวคอมมิวนิสต์” โดยมาร์กซ์และเอนเงิลส์ พร้อมกันนั้นก็มีการลุกขึ้นก่อการปฏิวัติของชนชั้นกรรมกรในหลายประเทศของยุโรป การต่อสู้นี้ถูกปราบปรามลงคาบ **ค.ศ. 1864 มีการจัดตั้งสมาคมคนงานสากล** (International Workingmen Association) ซึ่งนิยมเรียกว่า สากลที่ 1 (The First International) เป็นศูนย์การขึ้นการเคลื่อนไหวของขบวนการกรรมกรทั่วไป **ค.ศ. 1871 ประชาชนชาวปารีสลุกขึ้นสู้ จัดตั้งคอมมูนปารีส** (Paris Commune) ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นต้นแบบของสังคมนิยม **ค.ศ. 1917 เกิดการปฏิวัติสังคมนิยมในรัสเซีย** มีการสถาปนารัฐสังคมนิยมขึ้นเป็นครั้งแรก แข่งกับรัฐทุนนิยม หลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีการต่อสู้ระหว่างสองอุดมการณ์นี้อย่างดุเดือด เรียกว่าสงครามเย็น

ในด้านการต่อสู้เพื่อสิทธิของคนงานรวมทั้งคนงานสตรีนั้น ควรกล่าวถึงวันสำคัญ 2 วันที่เกิดจากการต่อสู้ของคนงานกรรมกรทั้งชายหญิง และการจัดตั้งหรือพรรคของตน ได้แก่ **วันกรรมกรสากล 1 พฤษภาคม** ซึ่งเรียกกันหลายอย่างได้แก่ May Day, International Workers' Day หรือ Labour Day และ **วันสตรีสากล 8 มีนาคม** (International Women's Day)

วันกรรมกรสากล เกิดขึ้นจากการต่อสู้เพื่อสิทธิเพียงเล็กน้อยของคนงาน นั่นคือ ในครั้งนั้นนายจ้างมักให้คนงานต้องทำงานวันละ 10-14 ชั่วโมง ส่วนคนงานฝันถึงชีวิตในระบบสามแปด ได้แก่ ทำงาน 8 ชั่วโมง การศึกษาและบันเทิง 8 ชั่วโมง และพักผ่อนหลับ 8 ชั่วโมง คนงานกรรมกรออสเตรเลียเป็นชาติแรกที่จัดนัดหยุดงานเรียกร้องในวันที่ 1 พฤษภาคมปี 1856 แต่การต่อสู้นัดหยุดงานที่สำคัญจนกลายเป็นประเพณีวันกรรมกรสากล เกิดที่นครชิคาโก สหรัฐอเมริกาในอีก 30 ปีต่อมา คือปี 1886 กรรมกรชิคาโกจำนวนนับหมื่นคนได้นัดหยุดงานในวันที่ 1 พฤษภาคม เรียกร้องให้มีกำหนดเวลาทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ซึ่งในปี 1886 นี้คนงานสหรัฐได้มีการนัดหยุดงานกว่า 1,500 ครั้ง มีคนงานเข้าร่วมกว่า 2 แสนคน ในปี 1889 วันกรรมกรได้กลายเป็นการเคลื่อนไหวสากลในประเทศตะวันตก

วันสตรีสากล เกิดขึ้นจากการต่อสู้เพื่อสิทธิของคนงานสตรีอย่างแข็งขันของคนงานสตรีนิวยอร์ก ตั้งแต่ปี 1857 คนงานสตรีเหล่านี้ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในโรงทอผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า ที่สภาพที่ทำงานแออัด ไม่ถูกสุขลักษณะ และเกิดอันตรายง่าย การชุมนุมประท้วงและทวงสิทธินี้เติบโตใหญ่ขึ้น จนในปี 1908 มีคนงานสตรีถึง 15,000 ร่วมชุมนุม ในปีเดียวกันนี้พรรคสังคมนิยมสหรัฐได้ตั้งคณะกรรมการแห่งชาติสตรีขึ้น ประกาศนโยบายให้กำหนดวันเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งของสตรีขึ้น และได้จัดการชุมนุมวันสตรีแห่งชาติในปี 1909 ซึ่งถือกันว่าเป็นวันเริ่มต้นของวันสตรีสากล การจัดการนี้กระตุ้นให้สตรีคนงานชาติอื่นปฏิบัติตาม ผู้นำสตรีสำคัญในการเคลื่อนไหวทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ ที่ทำให้การเคลื่อนไหวของสตรีประสานไปกับการเคลื่อนไหวของขบวนการกรรมกรทั่วไป ได้แก่ **คลารา เซตคิน** (Clara Zetkin 1857- 1933) นักสังคมนิยมชาวเยอรมนี ผู้สนับสนุนสิทธิในการเลือกตั้งของสตรี

อย่างไม่มีข้อยกเว้น ต่างกับนักเคลื่อนไหวของสตรีในระบบทุนนิยม ที่ต้องการให้สตรีมีสิทธิในการเลือกตั้งตามทรัพย์สินหรือรายได้¹

จากประวัติดังกล่าว เห็นได้ว่า การต่อสู้ของนักสตรีนิยมกับแนวคิดสังคมนิยม มีความสัมพันธ์กันเป็นเวลานาน ทุกวันนี้ยังมีนักสตรีนิยมจำนวนหนึ่งที่มีแนวคิดแบบลัทธิมาร์กซ์หรือสังคมนิยม และพบว่า นักสตรีนิยมชาวอิหร่านจำนวนหนึ่งมีแนวคิดแบบสังคมนิยม

2) ลำดับการเคลื่อนไหวของสตรีนิยมตะวันตก

การเคลื่อนไหวของนักสตรีนิยมตะวันตกที่ดำเนินมาราว 200 ปีนั้น อาจแบ่งลำดับการเคลื่อนไหวออกเป็น 3 ระลอกคลื่น ดังนี้

(1) คลื่นลูกแรกอยู่ระหว่างศตวรรษที่ 19 ถึงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 ซึ่งเริ่มต้นด้วยงานเขียนของสตรีจำนวนหนึ่งที่เรียกร้องให้ต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี ที่สำคัญ ได้แก่ งานเขียนของ แมรี วอลสโตนคราฟท์ (Mary Wollstonecraft 1759-1797) นักเขียน นักปรัชญาและนักสตรีนิยมชาวอังกฤษ ชื่อ “การกอบกู้สิทธิสตรี” (A Vindication of the Rights of Women เผยแพร่ปี 1792) บทความของนักปรัชญาชื่อดังชาวอังกฤษจอห์น สจ๊วต มิลล์ ชื่อ “การกดขี่สตรีลงเป็นเบี้ยล่าง” (The Subjugation of Women เผยแพร่ปี 1869) ซึ่งกล่าวกันว่าเขียนร่วมกับหรือกระทั่งเขียนขึ้นแต่ผู้เดียวโดยภรรยาของเขาที่ชื่อ ฮาร์riet เทเลอร์ (Harriet Taylor) แต่เผยแพร่ในนามของมิลล์ผู้มีชื่อเสียง “จอร์จ อีเลียต” เป็นนามปากกาของนักเขียนสตรีอังกฤษสำคัญคือแมรี แอนน์ อีแวน (Marry Ann Evan 1891-1880) เธอใช้นามปากกาเป็นชื่อผู้ชายเพื่อให้เกิดการยอมรับในความหนักแน่นเอาจริงจัง กล่าวกันว่าเธอเป็นผู้เขียนบทความ “ด้วยการปลดปล่อยสตรี” (Women's Liberation) แต่เผยแพร่ในนามของเฮอริเบิร์ต สเปนเซอร์นักปรัชญาและนักทฤษฎีสังคมมีชื่อของอังกฤษ นักสตรีนิยมเหล่านี้อาจจัดอยู่ในสายเสรีนิยม ต้องการปลดปล่อยสตรีในระบบเสรีนิยม ยังมีนักสตรีนิยมสายสังคมนิยมที่สังกัดในสากลนิยมที่สอง (The Second International) ซึ่งเป็นองค์กรสากลของพรรคคนงานและสังคมนิยม ก่อตั้งปี 1889 ยุติในปี 1916 มีนักต่อสู้ที่โดดเด่น ได้แก่ คลารา เซตคิน การต่อสู้เน้นหนักในเรื่องสิทธิการเลือกตั้งของสตรี อย่างไรก็ตาม กระแสการเคลื่อนไหวทั้งสองในที่สุดก็มาร่วมกันในเรื่องสิทธิการเลือกตั้งของสตรี ซึ่งสตรีชาวอเมริกันได้เคลื่อนไหวอย่างคึกคัก เมื่อสิ้นสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง สตรีในหลายประเทศได้รับสิทธิในการเลือกตั้ง โดยระหว่างปี 1917-1939 สตรีใน 28 ประเทศได้รับสิทธิเลือกตั้ง แต่สตรีประเทศสวิตเซอร์แลนด์ต้องรอถึงปี 1971 กว่าจะได้รับสิทธินี้ การต่อสู้ของสตรีตะวันตกในเรื่องสิทธิการเลือกตั้งนี้ ช่วยทำให้การต่อสู้เพื่อสิทธิเลือกตั้งของสตรีในประเทศกำลังพัฒนาง่ายขึ้น บางประเทศได้มาโดยแทบไม่มีการต่อสู้ เช่น กรีนิประเทศไทย

¹ ดูประวัติของคลารา เซตคินในสารานุกรมลัทธิมาร์กซ์ Marxist.org

(2) **คลื่นลูกที่สองระหว่างทศวรรษ 1960 จนถึงปลายทศวรรษ 1980** ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการรับช่วงการต่อสู้จากคลื่นลูกแรก มีเหตุปัจจัยสำคัญหลายประการได้แก่ ก) การที่สตรีต้องออกมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ที่ชายถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร ข) การเปลี่ยนแปลงในภาคแรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานหลากหลาย สร้างงานใหม่แก่สตรี ค) การพัฒนาการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมที่ทำให้งานหนักกลายเป็นงานเบา ง) การพัฒนาอุตสาหกรรมบริการ จ) การพัฒนาของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ทำให้อาหารกลายเป็นแบบสังคม มีการผลิตอาหารเพื่อจำหน่ายมากมาย ไม่ต้องพึ่งบริการการทำอาหารของสตรีในบ้าน จากนั้นก่อให้เกิดการเรียกร้องบทบาทที่มากขึ้นของสตรีในสังคมและการผลิต ความหมายของชีวิตมีอย่างอื่นนอกเหนือจากงานบ้านและการเป็นแม่บ้าน นักสตรีนิยมที่ถือว่าปลุกเร้าให้เกิดคลื่นลูกนี้ ได้แก่ *เบตตี ฟรีดมัน* (Betty Friedan 1921-2006) นักเคลื่อนไหวชาวสหรัฐ ผู้เขียนหนังสือความเร้นลับของสตรี (The Feminine Mystique ตีพิมพ์ปี 1963) เธอเป็นแม่บ้านสหรัฐที่อาศัยในครอบครัวชนชั้นกลางบริเวณชานเมือง ชีวิตนี้ถูกโฆษณาว่าเป็นชีวิตที่ดีงาม มีความสุข เป็นความฝันของสตรีอเมริกาทั่วไป ในหนังสือเล่มนี้ฟรีดมันชี้ให้เห็นถึงชีวิตของแม่บ้านสตรีชนชั้นกลางในเขตชานเมือง ที่อับเฉาและขาดความเป็นมนุษย์ เนื่องจากต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวในชานเมือง ตัดขาดจากชีวิตทางสังคมและการผลิต

อย่างไรก็ตาม เห็นกันว่าผู้ที่วางรากฐานความคิดสำหรับสตรีนิยมในช่วงนี้ ได้แก่ *ซีโมน เดอ โบวัวร์* (Simone de Beauvoir 1908-1986) นักปรัชญาและนักเขียนที่โดดเด่นชาวฝรั่งเศส และได้กลายเป็ นักสตรีนิยมโดยบังเอิญ เมื่อเธอต้องการจะเข้าใจตนเองในฐานะสตรี และเขียนหนังสือสำคัญขึ้นชื่อว่า *“เพศที่สอง”* (The Second Sex) เผยแพร่เป็นภาษาฝรั่งเศสปี 1949 และเป็นทีี่โฆษณาอย่างรวดเร็ว แปลและตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษในปี 1953 หนังสือเล่มนี้ได้ชี้ว่า “คนไม่ได้เกิดเป็นหากแต่กลายเป็นสตรี” การเป็นสตรีนั้นเกิดขึ้นจากการกำหนดของชายในสังคมที่ชายเป็นใหญ่ ผู้ถือตนเองว่าเป็นประธาน เป็นสิ่งที่สมบูรณ์ และถือว่าสตรีเป็น “สิ่งอื่น” (The Other) ฟรีดมันผู้เขียนความเร้นลับของสตรีได้อุทิศหนังสือของเธอให้แก่เดอ โบวัวร์ด้วย นอกจากนี้ ยังมีนักสตรีนิยมที่เด่น เช่น *เคท มิลเลตต์* ผู้เขียนหนังสือชื่อ *“การเมืองเรื่องเพศ”* (Sexual Politics เผยแพร่ปี 1969) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มสตรีนิยมรุนแรง (Radical Feminism)

ในช่วงเวลาดังกล่าวยังได้มีการเคลื่อนไหวรวมทั้งการจัดตั้งองค์กรที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการต่อสู้ของสตรี ได้แก่ คณะกรรมาธิการว่าด้วยสถานะสตรี ตั้งขึ้นในปี 1963 สมัยประธานาธิบดีเคนเนดี การเคลื่อนไหวออกกฎหมายสิทธิประชาชนปี 1964 ที่ห้ามการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา การตั้งองค์กรแห่งชาติเพื่อสตรี (National Organization for Women – NOW)

ขบวนการสตรีนิยมในช่วงนี้ได้มีการเรียกร้องที่สำคัญ ได้แก่ ก) การออกกฎหมายห้ามกีดกันการจ้างงานทางเพศ ข) สิทธิในการลาคลอดและผลประโยชน์ทางประกันสังคมอื่น ค) ลดหย่อนภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในการดูแลบ้านและเด็ก ง) การจัดตั้งศูนย์เด็ก จ) มีการศึกษาที่เท่าเทียมกันเป็นแบบสหศึกษา

ด) โอกาสเท่าเทียมกันในการฝึกงานและเงินช่วยเหลือแก่สตรียากจน ข) สิทธิสตรีในการควบคุมการสืบพันธุ์ของตน เช่นการคุมกำเนิด การทำแท้ง

เป็นที่สังเกตว่า ในช่วงคลื่นนี้ กระแสสตรีนิยมตะวันตกได้แพร่ไปยังโลกที่สาม และเกิดการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีขึ้นทั่วไป ในท่ามกลางการต่อสู้เพื่อเอกราชหรือให้พ้นจากการครอบงำของมหาอำนาจตะวันตก ขบวนการสตรีนิยมในโลกที่สามจึงมักประสานไปกับการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยประเทศ ลัทธิชาตินิยม สังคมนิยม และศาสนานิยม นี่ดูจะเป็นจริงสำหรับสตรีนิยมในตะวันออกกลางและโลกมุสลิม ทำให้แนวคิดสตรีนิยมในโลกที่สามมีด้านที่ต่างกับในโลกตะวันตก

(3) **คลื่นลูกที่สาม ระหว่างทศวรรษที่ 1990 จนถึงปัจจุบัน** เป็นการต่อเนื่องจากคลื่นลูกที่สอง นั่นคือ ให้ได้มาในสิ่งที่ตั้งเป้าไว้แต่ยังไม่ได้หรือได้ไม่สมบูรณ์ เป็นที่สังเกตว่าในช่วงเวลานี้

ก) เกิดการเฟื่องขึ้นของกลุ่มเอ็นจีโอ ประชาสังคม ความสำนึกในสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน การต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีจึงผสมกลมกลืนไปกับการเคลื่อนไหวเหล่านี้

ข) การต่อสู้ไม่จำกัดเพียงสตรีส่วนใหญ่ในสังคมเท่านั้น หากยังขยายไปถึงสตรีที่เป็นชนชาติส่วนน้อย เช่น สตรีผิวดำ

ค) ขบวนการสตรีนิยมในโลกที่สามมีความมั่นใจและมีความเป็นตัวเอามากขึ้น ในการเคลื่อนไหวในบริบทของสังคมและประวัติศาสตร์ของตน อิทธิพลจากแนวคิดสตรีนิยมตะวันตกลดลง การประชุมโลกครั้งที่สี่ว่าด้วยสตรี (World Fourth Conference on Women) ที่กรุงปักกิ่งปี 1995 ด้านหนึ่งสะท้อนให้เห็นบทบาทของโลกที่สามต่อขบวนการสตรีนิยม อีกด้านหนึ่งได้ตอกย้ำว่าสิทธิเท่าเทียมชายของสตรีเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

ง) ในตะวันออกกลางและโลกมุสลิม ได้เกิดสตรีนิยมแบบอิสลามขึ้น โดยมีความเข้มข้นสูงในประเทศอิหร่าน สตรีนิยมแบบอิสลามนี้ได้เติบโต และเป็นเหมือนลมหายใจใหม่ของขบวนการสตรี ที่จะก่อผลสะท้อนสูงอย่างคาดเดาได้ยาก

3) **ลักษณะทั่วไป จุดแข็งและจุดอ่อนของขบวนการสตรีนิยมตะวันตก**

(1) **ลักษณะทั่วไปของขบวนการสตรีนิยมตะวันตก** เป็นแบบโลกวิสัย ไม่เกี่ยวกับศาสนา กระทั่งมีแนวคิดศาสนาไม่เชื่อต่อสิทธิสตรี การต่อสู้ให้ได้ผลจำต้องปลีกจากศาสนาหรือกระทั่งต่อต้าน เริ่มเกิดจากสตรีชั้นสูงและขยายสู่สตรีชั้นกลาง จนกระทั่งมาถึงชนชั้นล่างและสตรีส่วนน้อย สตรีนักวิชาการมักมีบทบาทนำทางความคิดทฤษฎี กำหนดทิศทาง เป้าหมายเฉพาะหน้า และทำให้การต่อสู้สืบทอดกัน ขบวนการสตรีนิยมอาจแบ่งคร่าวๆ เป็น 2 ส่วน ได้แก่ สตรีนิยมแบบเสรีนิยมที่ต้องการปลดปล่อยสตรีในระบบ และสตรีนิยมแบบสังคมนิยมลัทธิมาร์กซ์และแบบรุนแรง ที่ต้องการปลดปล่อยสตรีในกรอบสังคมใหม่หรือควบคู่ไปกับการปฏิวัติสังคม

(2) **จุดแข็งของขบวนการสตรีนิยมตะวันตก** ได้แก่ การได้รับการยอมรับเป็นขบวนการสากล มีความหลากหลายสูง เปิดทางการเจรจาในกลุ่มสตรีด้วย การตั้งกลุ่มองค์กรระหว่างประเทศ มีความ

เข้มแข็งทางแนวคิดทฤษฎีและข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ มีความยืดหยุ่นและเอางานเอาการในการต่อสู้ และเนื่องจากเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นก่อน จึงเป็นแบบอย่างและให้บทเรียนแก่ขบวนการสตรีนิยมในโลกที่สามได้ในระดับที่แน่นอน

(3) **จุดอ่อนของขบวนการสตรีนิยมตะวันตก** ได้แก่ การมีความโน้มเอียงที่จะที่ถือตะวันตกเป็นศูนย์กลาง เห็นว่าสตรีในโลกที่สามโดยเฉพาะสตรีมุสลิม เจ็บแค้น ถูกกดขี่ และน่าสงสาร ควรต้องยินยอมรับการนำหรือแบบอย่างจากตะวันตก ทั้งที่สตรีมุสลิมมีสิทธิในหลายด้านมากกว่าสตรีตะวันตก ในช่วงจักรวรรดิอิสลามรุ่งเรือง เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในมรดก เป็นต้น

2. สตรีนิยมในโลกมุสลิมและสตรีนิยมอิสลาม

พร้อมๆ กับการเข้มแข็งขึ้นของโลกมุสลิม ความร้อนระอุจากการรบและสงครามในตะวันออกกลาง ที่สำคัญเกิดจากการถูกยึดครองดินแดนฉนวนกาซา เขตเวสต์แบงก์ และประเทศอิรัก จากอำนาจภายนอกโลกมุสลิม การพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนมหาศาลในภูมิภาคจากเศรษฐกิจน้ำมัน ก็ได้มีการกล่าวถึงสตรีในโลกมุสลิมและโลกอาหรับกันมากขึ้น การกล่าวถึงนี้มีทั้งในด้านลบที่ว่าสตรีในประเทศมุสลิมยังคงถูกทำร้าย สังหารเพื่อเกียรติ (Honor Killing) ถูกกีดกันทางการเมือง อัตราการไม่รู้หนังสือสูง การถูกกดขี่ให้ยอมจำนน เช่น ต้องสวมผ้าคลุมหัวและปิดหน้า และอื่นๆ ซึ่งมักปรากฏอยู่ในสื่อตะวันตก รวมทั้งสื่อภายในภูมิภาคที่ต้องการรายงานสถานการณ์ฐานะสตรี และมีทั้งด้านที่แก้ไขความเห็นที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับสตรี ซึ่งพบได้ทั่วไปในเว็บไซต์ของกลุ่มที่เผยแพร่ศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ ยังมาจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมในโลกมุสลิม ซึ่งในปัจจุบันที่โดดเด่น ได้แก่ กระแสที่เรียกกันว่า สตรีนิยมอิสลาม (Islamic Feminism)

ตรงข้ามกับภาพลักษณ์ทั่วไปที่วาดไว้ตามสื่อมวลชนตะวันตกว่า สตรีมุสลิมและสตรีอาหรับถูกกดขี่กีดกันอย่างน่าสงสาร เป็นผู้ที่ไร้สิทธิไร้เสียง ทนทุกข์และยอมจำนน ไร้บทบาททางสังคม แท้จริงสตรีมุสลิมและสตรีอาหรับก็ไม่ได้ต่างกับสตรีอื่น รวมทั้งสตรีตะวันตก ที่ได้ดิ้นรนต่อสู้เพื่อสิทธิอิสรภาพตามเงื่อนไขของตนมาโดยตลอด ในบางด้าน สตรีมุสลิมได้ร่วมรบกับชายตั้งแต่เริ่มก่อตั้งศาสนา ในปัจจุบันที่มีการต่อสู้ในสงครามจีฮัด มีระเบิดพลีชีพ ก็ปรากฏว่ามีสตรีเข้าร่วมด้วยเพิ่มขึ้น (ดูบทความ Muslim Female Fighters: An Emerging Trend โดย Farhana Ali ใน Jamestown.org)

1) ประวัติการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีมุสลิม

(1) หนังสือของ กัสซิม อามิน: “การปลดปล่อยสตรี”

การเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อสตรีมุสลิม อาจกล่าวได้ว่าเริ่มต้นที่อียิปต์ ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 ร่วมสมัยกับการเคลื่อนไหวของสตรีตะวันตก มักถือกันว่าหนังสือของกัสซิม อามิน ชื่อ “การปลดปล่อยสตรี” (เผยแพร่ปี 1899) เป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดสตรีนิยมอาหรับ ในหนังสือเล่มนี้ อามินเรียกร้องให้สตรีได้รับการศึกษาในระดับประถม และปฏิรูปกฎหมายที่อนุญาตให้ชายมีภรรยาหลายคน และในประเด็นการหย่าร้าง ก่อนหน้านี้นักเขียนหลายคนได้เสนอแนวคิดในทำนองนี้ แต่ไม่ได้รับการสนใจหรือถกเถียงเท่า

อามีนจัดอยู่ในกลุ่มผู้ชายสมัยใหม่ที่ได้มีความรู้สมัยใหม่จากตะวันตก รวมทั้งได้รับรู้การผลิตแบบทุนนิยมตะวันตก ที่สามารถสร้างความมั่งคั่งมหาศาลให้แก่ชาวอียิปต์ส่วนหนึ่ง มักมองเห็นความรู้ดั้งเดิมว่าเก่าคร่ำคร่าและมีส่วนทำให้ประเทศจมอยู่ในความล้าหลัง จำต้องปฏิรูปความรู้และประเพณีเก่าอย่างจริงจัง ที่สำคัญ ได้แก่ ทำให้รัฐเป็นอิสระจากศาสนา

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ากระแสสตรีนิยมในระยะเริ่มต้นของโลกอาหรับ ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากตะวันตกโดยเฉพาะจากอังกฤษที่ได้เข้ายึดครองอียิปต์ตั้งแต่ปี 1882

อย่างไรก็ตาม กระแสสตรีนิยมในโลกอาหรับ ยังคงคืบหน้า การเคลื่อนไหวในสมัยแรกจำกัดอยู่ในเรื่องของการส่งเสริมให้สตรีเข้าถึงการศึกษาให้มากขึ้น และการสังคมสงเคราะห์แก่สตรีที่ยากจนหรือขาดที่พึ่ง โดยสตรีในชนชั้นสูงเป็นแกนนำในการต่อสู้ หลังจากนั้นขบวนการสตรีจึงเข้าไปในขบวนการชาตินิยมเพื่อปลดปล่อยประเทศให้พ้นจากการเป็นอาณานิคมและกึ่งอาณานิคม แนวคิดสตรีนิยมในโลกอาหรับมักเป็นแบบโลกวิสัย ผสมแนวคิดชาตินิยมและสังคมนิยม

(2) แนวคิดสตรีนิยมอาหรับและอิสลาม

เมื่อกระแสสตรีนิยมตะวันตกเข้าสู่คลื่นลูกที่สองในช่วงทศวรรษ 1960-1980 ได้ปรากฏแนวคิดสตรีนิยมของอาหรับซึ่งมีลักษณะเฉพาะของตน ผู้ที่ถือว่าเป็นผู้ก่อแนวคิดสตรีนิยมของอาหรับ ได้แก่ ฟาติมา เมอร์นิสส์ (Fatema Merniss) นักเขียนนักคิดสตรีชาวโมร็อกโก หนังสือของเธอชื่อ “หลังผ้าปิดหน้า” (Beyond the Veil เผยแพร่ปี 1975) อาจถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของสตรีนิยมอิสลาม เมื่อกระแสสตรีนิยมตะวันตกเข้าสู่คลื่นลูกที่สามในทศวรรษ 1990 สตรีนิยมในโลกมุสลิมก็ได้เติบโตและเสนอแนวคิดสตรีนิยมอิสลาม (Islamic Feminism) ขึ้นเช่นเดียวกัน

การเกิดขึ้นของสตรีนิยมอิสลาม กระจายไปในหมู่นักสตรีนิยมทั่วทั้งตะวันออกกลางและแอฟริกาตอนเหนือ รวมทั้งในประเทศมุสลิมอื่น เช่น ปากีสถาน แต่ที่มีลักษณะเข้มข้น และที่เป็นต้นกำเนิดของศัพท์สตรีนิยมอิสลามอยู่ที่ประเทศอิหร่าน

ปัจจุบันมีผู้สรุปการเคลื่อนไหวสตรีนิยมในโลกมุสลิมและโลกอาหรับว่ามีอยู่ 3 แบบหรือ 3 กระแสด้วยกัน ได้แก่

ก) **กลุ่มสตรีนิยมที่เป็นแบบตะวันตก** เห็นว่าความเท่าเทียมกันทางเพศในศาสนาอิสลามเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นจึงควรต่อสู้กับศาสนาอิสลามด้วย เพราะศาสนาอิสลามถือชายหรือบิดาเป็นผู้ปกครอง (Patriarchy) แนวคิดนี้อาจจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นแบบเสรีนิยม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งตกค้างมาตั้งแต่สมัยอาณานิคม และก็ยังมียุทธิพลอยู่ในปัจจุบัน อีกส่วนหนึ่งเป็นแบบสังคมนิยมที่ไม่ยึดถือศาสนา เห็นว่าการเป็นอิสระจากศาสนา เป็นการปลดปล่อยมนุษย์

ข) **สตรีนิยมแบบอาหรับหรือสตรีนิยมมุสลิม** แนวคิดนี้เห็นว่าศาสนาอิสลามถือชายเป็นผู้ปกครองเช่นเดียวกับแบบตะวันตก แต่สตรีนิยมแบบอาหรับหรือมุสลิมยอมรับว่าอิสลามเป็นสิ่งถูกต้อง เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ไม่ได้ต่อต้าน

ค) **สตรีนิยมอิสลาม** แนวคิดนี้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสร้างความเท่าเทียมกันสำหรับชายและหญิงภายในกรอบของศาสนาอิสลาม²

² คู่มือสัมภาษณ์ของอับเดนนูร์ ปราดู (Abdennur Prado) คนสำคัญในการจัดการประชุมสากลสตรีนิยมอิสลามครั้งที่สอง ใน whrnet.org

2) การถือกำเนิดของสตรีนิยมอิสลามในอิหร่าน

ในปี 1979 ได้มีการเปลี่ยนแปลงใหญ่ในประเทศอิหร่าน ซึ่งได้ส่งผลกระทบไปทั่วโลกทั้งที่ถือและไม่ถืออิสลาม ได้แก่ การปฏิวัติอิสลาม โค่นล้มพระเจ้าชาห์แห่งอิหร่านที่สหรัฐอเมริกาสนับสนุน เปลี่ยนระบบปกครองจากราชาธิปไตยเป็นแบบสาธารณรัฐอิสลาม

นักวิชาการบางคนเห็นว่าอิหร่านได้ผ่านการปฏิวัติ 2 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกเป็นการปฏิวัติของมหาชนในการโค่นล้มพระเจ้าชาห์ การปฏิวัติครั้งนี้มีฝ่ายซ้ายเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวที่สำคัญ การปฏิวัติครั้งที่สองเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1980 เป็นการปฏิวัติอิสลามแท้จริง กลุ่มฝ่ายซ้ายทั้งที่เป็นคอมมิวนิสต์และกลุ่มอื่นๆ ถูกกวาดล้าง จำนวนหนึ่งถูกจับกุมและถูกประหาร จำนวนหนึ่งหลบลงใต้ดิน อีกจำนวนหนึ่ง ลี้ภัยไปต่างประเทศ ได้แก่ อังกฤษ สหรัฐ และประเทศสังคมนิยม เกิดการตั้งกลุ่มชาวอิหร่านคอมมิวนิสต์และสังคมนิยม กลุ่มนิยามกษัตริย์ กลุ่มเสรีนิยม และกลุ่มสตรีนิยมในต่างแดนขึ้น การปฏิวัติอิสลามได้นำกฎหมายอิสลามมาบังคับใช้ ยกเลิกกฎหมายคุ้มครองครอบครัวที่เข้มงวดเรื่องชายมีหลายภรรยา การกำหนดอายุแต่งงานสตรีให้สูง และให้สตรีมีสิทธิในการหย่า นอกจากนี้ยังห้ามการคุมกำเนิด

เหตุปัจจัยที่ทำให้กระแสสตรีนิยมพัฒนาสู่สตรีนิยมอิสลาม

ในทศวรรษ 1990 ได้มีเหตุปัจจัยหลายประการที่ชะลอการเข้มงวดทางศาสนาในอิหร่านลง และเปิดโอกาสให้กระแสสตรีนิยมเฟื่องฟูขึ้น และพัฒนาสู่สตรีนิยมอิสลาม เหตุปัจจัยดังกล่าวแบ่งได้ดังนี้

(1) ในช่วงทศวรรษ 1980 ที่การปฏิวัติอิสลามในอิหร่านดำเนินไปอย่างเข้มข้นนั้น อิหร่านได้มีชนชั้นกลางสมัยใหม่ขนาดใหญ่พอสมควร มีการศึกษาสูง อัตราการรู้หนังสือสูง มีประสบการณ์ยาวนานในการพัฒนาเศรษฐกิจและการทำประเทศให้ทันสมัย เหล่านี้มีส่วนสำคัญในการสร้างความคาดหวังและแรงบันดาลใจที่ทำให้การปฏิวัติอิสลามจำกัดอยู่ในขอบเขต ยิ่งกว่านั้นยังมีนักสอนศาสนาที่มีแนวคิดแบบอิสลามทันสมัย (Islamic Modernism) อย่างเช่นอะยาโกลลาห์ มอร์เตซา โมตาศฮารี และอาลี ชารีอะตี ที่มีทัศนะว่าศาสนาอิสลามนั้นไม่ขัดขวางต่อการศึกษา การทำงาน และการมีส่วนร่วมในชีวิตทางสังคม ตลอดจนการพัฒนาตนเองของสตรี และนอกจากนี้ข้าราชการจำนวนมากในรัฐอิสลามอิหร่าน รวมทั้งผู้นำของนักสอนศาสนาบางคน มีการศึกษาสูง มาจากชนชั้นกลาง ต้องการพัฒนาประเทศไปในทางสร้างอุตสาหกรรม รับการลงทุนจากต่างประเทศ และให้เศรษฐกิจขยายตัว

(2) สงครามยาวนานกับอิรัก (ค.ศ.1980-88) ที่ต้องเกณฑ์ชายเข้าสู่สมรภูมิ เปิดทางให้สตรีที่มีการศึกษาได้เข้ามาทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะด้านการแพทย์ การศึกษา รวมทั้งในระดับบริหารอีกจำนวนหนึ่ง แม้ว่าจะมีการจำกัดว่าสตรีที่จะมาทำงานได้ต้องเชื่อมั่นในอิสลาม แต่ก็ถือเป็นการเปิดประตู

(3) สตรีอิสลามกับการเมือง แม้ว่าทางรัฐจะไม่สนับสนุนให้สตรีมาทำงาน แต่ก็ไม่ได้ห้าม ทั้งยังเปิดโอกาสให้สตรีที่ถืออิสลามมั่นคงเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังจะเห็นว่า ใน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนฯ ครั้งแรกของรัฐอิสลามในปี 1980 มีสตรีได้รับเลือกรวม 4 คน ในนี้ 2 คน ภายหลังได้ชื่อว่าเป็นสตรีนิยมอิสลาม

(4) **สตรีอิสลามกับการทำงานนอกบ้าน** สตรีคนงานจำนวนมากได้รับผลกระทบจากนโยบาย การจ้างงานในระยะแรก แต่ก็มีคนงานสตรีจำนวนหนึ่งยังทำงานอยู่ในโรงงาน การปฏิบัติเช่นนี้เป็นการ ปฏิเสธแนวคิดที่ว่าสตรีควรทำงานเต็มเวลาในบ้านและงานในโรงงานไม่เหมาะสมกับสตรี

(5) **นโยบายต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีอิหร่าน** ที่สำคัญเนื่องจากนโยบายห้ามคุมกำเนิด ของรัฐอิสลาม ขณะที่รายได้ของรัฐบาลลดลง ภาวะหนี้สินจากสงคราม อัตราการว่างงานและความ ยากจนที่เพิ่มขึ้น ทำให้เมื่อใดโมนีผู้นำสูงสุดทางศาสนาของอิหร่านถึงแก่กรรม รัฐบาลได้ยกเลิกนโยบาย คัดค้านการวางแผนครอบครัว และเริ่มโครงการคุมกำเนิดทั่วประเทศ โฆษณาให้เห็นผลดีของการมี ครอบครัวขนาดเล็กกว่าจะมีคุณภาพดี เด็กก็แข็งแรง

(6) **การเคลื่อนไหวของสตรีอิสลามในอิหร่าน** มีส่วนที่ทำให้ข้อจำกัดเรื่องการศึกษาและการ ทำงานของสตรีอ่อนลง ในปี 1992 สภาสูงแห่งการปฏิวัติวัฒนธรรมออกคำชี้แนะใหม่เกี่ยวกับการจ้างงาน สตรี ให้อยอมรับสตรีเข้ามามีส่วนในตลาดแรงงาน รัฐบาลก็ยอมรับให้สตรีทำงานด้านกฎหมาย นับแต่ ทศวรรษ 1990 สตรีได้เข้าเป็นเจ้าพนักงานรัฐเพิ่มมากขึ้น ในปี 1994 จำนวนพนักงานรัฐที่เป็นสตรีสูงถึง ร้อยละ 31 ในปี 1996 เพิ่มเป็นร้อยละ 38³

3) การเคลื่อนไหวของสตรีนิยมอิสลามในอิหร่าน

(1) การก่อตั้งนิตยสาร Zanan

การเคลื่อนไหวของสตรีนิยมอิสลามในอิหร่าน อาศัยสื่อหรือกระบอกเสียงเป็นนิตยสารสตรีหลาย ฉบับที่สำคัญควรกล่าวถึง ได้แก่ Zanan (แปลว่าสตรี) พิมพ์เผยแพร่ตั้งปี 1992 มีบรรณาธิการใหญ่คือ ซาห์รา เซอร์กาท (Shahra Sherkat) และอาจนับได้ว่าการก่อตั้งนิตยสารนี้เป็นจุดเริ่มต้นของกระแสหรือ ขบวนการสตรีนิยมอิสลาม เซอร์กาทเคยทำงานเป็นผู้อำนวยการนิตยสารรายสัปดาห์ชื่อ Zan-e Rouz (แปลว่าสตรีวันนี้) อยู่ถึง 8 ปี นิตยสารนี้เป็นของรัฐบาล ภายใต้การนำของผู้มีแนวคิดแบบจารีตนิยม และได้เสนอภาพสตรีในอุดมคติสมัยการปฏิวัติและสงครามกับอิรัก ว่าเป็นสตรีที่โศกเศร้าคลุมศีรษะ และถือปืน เซอร์กาทไม่พอใจกับภาพสตรีนี้นัก เมื่อสิ้นสงคราม ได้เกิดการขัดแย้งภายในสำนักพิมพ์นี้ ระหว่างกลุ่ม ปัญญาชนศาสนา (Religious Intellectuals) กับฝ่ายบริหารที่เป็นแบบจารีตนิยม พวกปัญญาชนศาสนา ถูกขับออกมาจากสำนักพิมพ์ ผู้ที่ถูกขับออกทั้งหมดเป็นชาย ยกเว้นเซอร์กาทผู้เดียว ทั้งหมดได้ออกมา เคลื่อนไหว บ้างตั้งกลุ่มเอ็นจีโอ บ้างตั้งสำนักพิมพ์ ซึ่งมีกลุ่มหนึ่งได้ออกนิตยสารรายเดือนชื่อ Kiyan เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับประเด็นทางศาสนา โดยมีเป้าหมายที่ต้องการจะปฏิรูป ในปี 1991 ต่อมากลุ่มนี้ ได้ชวนเซอร์กาทออกนิตยสารสตรีที่เป็นอิสระขึ้น

³ คุบทความของ Valentine M. Moghadam ชื่อ Islamic Feminism and Its Discontents: Toward a Resolution of the Debate ใน journals.uchicago.edu

(2) เนื้อหาในนิตยสารชานาน แบ่งได้เป็น 3 ส่วนได้แก่

ก) **ส่วนถกแถลงเกี่ยวกับศาสนา** เสนอปัญหาการวิเคราะห์กฎหมายอิสลามกับกฎหมายครอบครัวให้เป็นธรรมแก่สตรี ซึ่งก่อให้เกิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง มีผู้เขียนเสนอทัศนะอย่างหลากหลาย ส่งผลกระเทือนทำให้นิตยสารอื่นลงเรื่องเกี่ยวกับประเด็นนี้ด้วย

ข) **ส่วนถกแถลงเกี่ยวกับนักสตรีนิยม** มีการเสนอเรื่องทางทฤษฎี โดยเฉพาะการตีความหมายใหม่ทางศาสนา

ค) **ส่วนถกแถลงทางสังคม** กล่าวถึงชีวิตสตรีที่เป็นจริงในสังคมอิหร่าน เสนอว่าอะไรเป็นปัญหาของสตรีอิหร่าน มีการเสนอเรื่องของนักโทษสตรี ขอลานสตรี และวัยรุ่นที่หนีออกจากบ้าน ฆาตกรต่อเนื่องที่กระทำต่อสตรี ศาลครอบครัว เป็นต้น นิตยสารชานานก่อผลสะท้อนและประสบความสำเร็จอย่างสูง บางคนเห็นว่าผลสำเร็จสำคัญที่สุด ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักสตรีนิยมทางศาสนากับนักสตรีนิยมที่เป็นแบบโลกวิสัยหรือที่ไม่ได้ถือศาสนาอิสลาม ซึ่งสร้างความเข้มแข็งและความเป็นสากลแก่ขบวนการสตรีนิยมทั้งในอิหร่านและในโลกมุสลิม

(3) การแบ่งกลุ่มนักสตรีนิยมในอิหร่าน

หนึ่ง นิยมแบ่งสตรีนิยมอิสลามในอิหร่านออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มหนึ่งเข้าไปสู่อำนาจรัฐเป็นนักสตรีนิยมที่ผูกติดกับภาครัฐ (State Feminist) เข้าไปทำงานในรัฐบาลหรือรัฐสภา ซึ่งมักเข้าไปมีส่วนในนิตยสารหรือวารสารของรัฐ เช่น Zan-e Rouz กล่าวได้ว่าอยู่ในปีกขวาของสตรีนิยม เช่นจำนวนหนึ่งเน้นความสำคัญของความเป็นปีกแผ่นในครอบครัว เห็นว่าความเป็นแม่และการเป็นแม่เรือน ทำให้ครอบครัวเหนียวแน่นและสังคมมีศีลธรรมอันดี อีกกลุ่มหนึ่งได้แก่ นักสตรีนิยมอิสระ (Independent Feminist) เช่น เซอร์กาต กลุ่มนี้ไม่เข้าร่วมกับหน่วยงานรัฐ และทำงานใกล้ชิดกับนักสตรีนิยมที่เป็นแบบโลกวิสัย (Secular Feminist) แต่ทั้งสองก็มีจุดประสงค์เดียวกันในการสร้างความชอบธรรมและขยายฐานการสนับสนุนการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน

จากการเริ่มต้นขึ้นที่โน่นที่นี้ในโลกอาหรับและโลกมุสลิม และการต่อสู้ที่รวมศูนย์ในอิหร่าน ยาวนานนับสิบปี สตรีนิยมอิสลามได้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ทั้งนี้ด้วยเหตุปัจจัยพื้นฐาน 2 ประการได้แก่

(1) อิสลามตามที่เป็นจริงเป็นกระแสหลัก ยังไม่ตอบหรือกระทั่งละเลยปัญหาสตรี ดังนั้นจึงมีการดิ้นรนต่อสู้ของสตรีต่อไป

(2) อิสลามต่างกับศาสนาอื่น นั่นคือ ไม่ใช่เรื่องของการหลุดพ้นทางจิตใจ หากแต่เป็นวิถีดำเนินชีวิตในทุกด้านตั้งแต่การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ครอบครัว อาหารการกินและการแต่งกาย เป็นสิ่งที่แผ่ซ่านซึมลึกในจิตใจของผู้นับถือศรัทธา จนยากที่จะตัดขาดออกไป

การต่อสู้การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปใดๆ โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยทางศาสนาอิสลาม ยากที่ดำเนินไปได้ยาวนาน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่อิทธิพลของศาสนานี้ได้เพิ่มสูงขึ้น

4) บทบาทนักสตรีนิยมอิสลามในประเทศตะวันตก

กล่าวกันว่าโลกมุสลิมนั้นไร้พรมแดน มีประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ถืออิสลาม และมีประเทศที่ผู้ถืออิสลามเป็นชนส่วนน้อย เกิดเป็นชุมชนมุสลิมกระจายทั่วโลก ขบวนการสตรีนิยมอิสลามนั้นแม้ว่าจะมีเป้าสำคัญอยู่ที่สตรีในประเทศมุสลิม แต่นักสตรีนิยมอิสลามในชุมชนมุสลิมในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะผู้อพยพไปอยู่ในประเทศตะวันตก ได้แสดงบทบาทที่สำคัญมาก ได้แก่ นักสตรีนิยมที่อพยพไปอยู่ที่สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการตะวันตกที่หันมาถือศาสนาอิสลาม และยังมีกลุ่มอิสลามก้าวหน้าในสเปนที่เคยตกอยู่ในอำนาจปกครองของจักรวรรดิมุสลิมมาก่อน

เหตุปัจจัยที่ทำให้สตรีนักวิชาการเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญ ได้แก่

(1) นักสตรีนิยมเหล่านี้ได้รับการศึกษาสูง ทั้งแบบตะวันตกและตะวันออก สามารถเข้าใจและเผยแพร่ความรู้เพื่อการต่อสู้อย่างเป็นระบบและลึกซึ้งได้อย่างไม่ขาดสาย ขณะที่สตรีจำนวนมากในโลกมุสลิมยังไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ดี

(2) บรรยากาศทางการเมืองในประเทศเหล่านี้ไม่ขัดขวางหรือกีดกันการเคลื่อนไหว ทำให้สามารถทำกิจกรรมได้โดดเด่น เช่น การเป็นอิมามในการสวดมนต์วันศุกร์ที่นวยอร์ก หรือสามารถจัดการประชุมสัมมนา และกระจายข่าวสารการเคลื่อนไหวได้โดยสะดวก ต่างกับในประเทศมุสลิมหลายประเทศที่การเคลื่อนไหวเหล่านี้มักถูกจำกัด

(3) ไม่ต้องถูกมัดด้วยแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่ สิ่งที่สำคัญในทางวิชาการหรือทางทฤษฎีก็คือ สตรีมุสลิมในประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐ ไม่ต้องถูกผูกมัดด้วยการตีความแบบชายเป็นใหญ่ ดังที่เกิดขึ้นในประเทศมุสลิมจำนวนหนึ่ง เพราะว่าสิ่งนี้ถูกปฏิเสธในวัฒนธรรมของสหรัฐไปโดยมากแล้ว จึงมีเสรีทางความคิดอ่านในการศึกษาพระคัมภีร์กุรอาน โดยไม่ต้องต่อสู้กับความคิดที่ได้รับการบ่มเพาะเดิมสามารถตีความใหม่ได้ง่าย⁴

5) ปรัชญาและแนวทางการต่อสู้ของสตรีนิยมอิสลาม

ปรัชญาและแนวทางการต่อสู้ของสตรีนิยมอิสลาม อาจกล่าวได้ว่ามีที่สำคัญ 4 ประการด้วยกัน ได้แก่

(1) **ใช้การเจรจา** ในวัฒนธรรมของอาหรับ-อิสลาม กล่าวถึง 2 แนวทาง ได้แก่ “ปากกาหรือดาบ” ปากกาหมายถึงการเจรจาและการสื่อสาร การนำความคิดของผู้อื่นมาใส่ในสมองของตน ดาบหมายถึงการใช้อำนาจความรุนแรงเข้าจัดการควบคุมล้มล้าง ขบวนการสตรีนิยมอิสลามยึดหลักใช้ปากกาหรือการเจรจา ซึ่งในทางปฏิบัติมี 3 ประการได้แก่ ก) เป็นแนวทางสันติวิธี เจรจาต่อรองกับกลุ่มที่มีอำนาจ ข) เป็นแบบปฏิรูป ค่อยเป็นค่อยไป ค) การติดต่อกับกลุ่มสตรีนิยมอื่น รวมเป็นขบวนการสตรีสากล

⁴ ดูบทความของ Azizah Yahia Al-Hibri ชื่อ Muslim Women's Rights in the Global Village: Challenges and Opportunities

(2) **การยึดพระคัมภีร์กูรอ่านเป็นหลัก** คำสอนอื่น ได้แก่ คำกล่าวและแนวทางชีวิตของท่าน ศาสดาโมฮัมมัดหรือฮาดีธ (Hadith) ตลอดจนการตีความในภายหลัง ซึ่งออกมาเป็นกฎระเบียบทางศาสนาต่างๆ ต้องเป็นไปตามพระคัมภีร์ ไม่อาจขัดกับพระคัมภีร์ซึ่งเป็นพระวจนะของพระเจ้าที่เปิดเผยผ่านเทวทูตและท่านศาสดา

(3) **อิสรภาพในการตีความหรือการแสดงผล (Ijtihad)** อิสลามเป็นศาสนาที่ไม่มีศูนย์การปกครองดังเช่นในศาสนาคริสต์ นิกายโรมัน คาธอลิก ดังนั้น แต่ละประเทศ ชุมชน หรือแม้แต่บุคคลที่ศึกษาศาสนา สามารถตีความหมายได้ นี่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติกันมาแต่เดิม อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงศตวรรษที่ 11 ชุมชนในนิกายซุนหนี่ได้รวบรวมการตีความประมวลขึ้นเป็นหลักกฎหมาย ซึ่งมี 4 สำนักใหญ่ด้วยกัน ทำให้อิสรภาพในการตีความสิ้นสุด แทบไม่มีการตีความใหม่ในส่วนสำคัญมาเกือบพันปี สตรีนิยมอิสลามเรียกร้องให้รื้อฟื้นสิทธิในการตีความหรือการให้เหตุผลขึ้นมาอีกครั้ง

(4) **พระคัมภีร์กูรอ่านเป็นองค์หนึ่งเดียว** บทต่างๆ ในพระคัมภีร์มีความสัมพันธ์ จะต้องตีความโดยถือพระคัมภีร์เป็นองค์เดียว ไม่ใช่คัดลอกบางบทขึ้นมาตีความตามที่ต้องการ ไม่เช่นนั้น ก็เกิดความขัดแย้งกันมาก และต้องเข้าถึงพระประสงค์ของพระเจ้าเป็นเจ้า เช่น พระองค์ต้องการให้ชายทาบตีภรรยาหรือไม่

3. บทสรุปและข้อสังเกต

จุดหลักในการต่อสู้ของสตรีนิยมอิสลาม ได้แก่ กฎหมายครอบครัวซึ่งกระทบต่อชีวิตของสตรีอย่างมาก เนื่องจากครอบครัวถือเป็นสถาบันหลักของชุมชนมุสลิม ไม่ใช่ประเด็นผ้าคลุมศีรษะหรือผ้าปิดหน้า ดังที่กล่าวกันในสื่อตะวันตก และเห็นว่าสิ่งนี้เป็นเครื่องหมายการกดขี่สตรีในโลกมุสลิม แท้จริงสตรีจำนวนไม่น้อยเลือกใช้ผ้าคลุมผมหรือผ้าปิดหน้า เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ มีผู้ชี้ว่าผ้าปิดหน้านั้นเป็นวัฒนธรรมเกิดก่อนศาสนาอิสลาม นั่นคือในศาสนาไซโรัสเตอร์ในเปอร์เซีย และศาสนาคริสต์ สตรีที่สูงศักดิ์นิยมใช้ผ้าปิดหน้า สิ่งนี้ตกทอดเข้ามาเมื่อเกิดศาสนาอิสลาม และมันถูกใช้เป็นการโฆษณาทางการเมืองมากกว่าเพื่อการแก้ไขปัญหาของสตรีอิสลาม

มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ กล่าวคือ ขณะที่สตรีนิยมตะวันตกที่เคยคึกคักอ่อนแรงลง เนื่องจากอุดมการณ์หลัก ได้แก่ เสรีนิยม ถูกโจมตีว่าเป็นแบบ 2 มาตรฐาน และยึดผลประโยชน์ของตะวันตกมากกว่าการปฏิบัติเคร่งครัดตามอุดมการณ์นั้น และแนวคิดสังคมนิยม ที่เป็นแนวหน้าการสู้รบของสิทธิสตรี ประสบภาวะวิกฤติทางความคิดและการปฏิบัติ ขณะที่ขบวนการสตรีนิยมในโลกที่สาม มีจีนและอินเดีย เป็นต้น ก็ไม่ได้โดดเด่น ปรากฏว่าสตรีนิยมอิสลาม ที่มีกำเนิดอย่างไม่เป็นที่สนใจ และขยายตัวไปในบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวย กลับเติบโตเข้มแข็ง และเป็นที่ยึดตามองถึงพลังในการปฏิรูปและการเปลี่ยนแปลงโลก อย่างน้อยในโลกมุสลิม

บรรณานุกรม

- Al-Hibri, Azizah Yahia. **"Muslim women's rights in the global village: Challenges and opportunities"**
<<http://www.flwi.ugent.be/cie/CIE2/alhibri1.htm>>. Retrieved 7 June 2007.
- Badran, Morgot. "Islamic feminism revisited" **Countercurrents.org** (10 February 2006)
<<http://www.countercurrents.org/gen-badran100206.htm>>. Retrieved 5 June 2007.
- Brittain, Victoria. "Islamic feminists on the move" **Guardian Unlimited** (29 January 2007)
<http://commentisfree.guardian.co.uk/victoria_brittain/2007/01/islamic_feminism_on_the_move.html
> Retrieved 6 June 2007.
- Coleman, Isobel. "Women, Islam, and the New Iraq" **Foreign Affairs** (January-February 2006)
<<http://www.foreignaffairs.org/20060101faessay85104/isobel-coleman/women-islam-andthe-new-iraq.html>> Retrieved 27 June 2007.
- Darvishpour, Mehrdad. **"Islamic feminism": compromise or challenge to feminism?**. <http://www.iran-bulletin.org/political_islam/islamfeminismedited2.html> . Retrieved 6 June 2007.
- Fernea, Elizabeth Warnock. Islamic. **Feminism Finds a Different Voice: The Muslim women's movement is discovering its roots in Islam, not in imitating Western feminists.**
<<http://www.afsa.org/fsj/may00/fernea.cfm>> Retrieved 5 June 2007.
- History of feminism-Wikipedia, the free encyclopedia.**
<http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_feminism> Retrieved 5 June 2007.
- Islamic Feminism-Wikipedia, the free encyclopedia** <http://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_feminism>
Retrieved 5 June 2007.
- Mir-Hosseini, Ziba. **The construction of gender in Islamic legal thought and strategies for reform**
<http://www.dr.soroush.com/PDF/E-CMO-20010610-Ziba_Mir-Hosseini.pdf> Retrieved 7 July 2007.
- Moghadam, Valentine M. "Islamic feminism and its discontents: Toward a resolution of the debate" **Journal of women in culture and society** Vol. 27 : No.4 (2002)
<<http://www.smi.uib.no/seminars/Pensum/Moghadam,%20Valentine.pdf>> Retrieved 6 June 2007.
- Muslim feminists denounce discriminatory family laws**
<<http://www.feminismeislamic.org/eng/conclusions.htm>> Retrieved 18 June 2007.
- UNESCO. "What is Islamic feminism?" **A Colloquium at UNESCO, Paris** (18-19 September 2006) <
http://portal.unesco.org/shs/en/file_download.php/0fbcb5573dbd801bcba5bd4fa57363e1programme.pdf> Retrieved 7 July 2007.
- Wood, Danny. "Islam feminists urge gender jihad" **BBC News** (31 October 2005)
<<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4384512.stm>> Retrieved 18 June 2007.

ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง

พฤษภาคม 2550

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในช่วงเดือน พ.ค. 2007 พบว่า นโยบายของสหรัฐมีบทบาทเด่นมากในภูมิภาคนี้ นับแต่สภาองเกรสซึ่งมีพรรคเดโมแครต ครองเสียงข้างมาก กดดันรัฐบาลของบุชให้ถอนทหารออกมา ทว่า ล่าสุดในช่วงต้นเดือน พ.ค. บุชใช้อำนาจประธานาธิบดียับยั้งร่างกฎหมายกำหนดตารางเวลาถอนทหารสหรัฐ รวมทั้งความพยายามของเดโมแครตในการผูกมัดงบประมาณสงครามฉุกเฉิน เข้ากับตารางเวลาที่จะทำให้กองทัพสหรัฐถอนออกจากอิรักได้ภายในปี 2008 ที่สำคัญน่าจับตามองคือประธานาธิบดีบุช ควรจะมีการเตรียมรับมืออย่างไรหากอังกฤษ ที่สนับสนุนอเมริกาอย่างมั่นคงมาตลอดในอิรัก ต้องถอนกำลังทหารออกจากอิรักไป

นอกจากนี้ประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

สถานการณ์ทางการเมืองในปาเลสไตน์ นับแต่การจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพ กลุ่มฟาตাহ เคลื่อนย้ายกำลังถึง 3,000 นาย เข้ารักษาความสงบ โดยไม่มีการปรึกษากลุ่มฮามาส ทำให้กลุ่มฮามาสไม่พอใจก่อเหตุโจมตีกลุ่มฟาตাহและสังหารผู้นำระดับสูงของฟาตাহ จากเหตุความรุนแรงในฉนวนกาซา ทำให้ นาย Kawasmeh รัฐมนตรีมหาดไทยปาเลสไตน์ ถูกบีบบังคับให้ลาออก เพราะไม่สามารถรักษาสถานการณ์ความรุนแรงได้

เหตุการณ์รุนแรงในเลบานอน เหตุการณ์สู้รบในเลบานอนในเดือนพฤษภาคมนี้ นับว่าเป็นความรุนแรงภายในครั้งที่เลวร้ายที่สุดตั้งแต่สงครามกลางเมืองปี 1975 – 1990 โดยความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ เริ่มขึ้นเมื่อกองทัพเลบานอนโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มฟาตাহ อัล - อิสลาม บริเวณค่ายผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์และเกิดเหตุระเบิดในเมืองเบรุต การต่อสู้ของทั้งสองฝ่ายดำเนินมาอย่างต่อเนื่องมา 4 วัน ระหว่างการหยุดยิง ผู้ที่อาศัยอยู่ในค่าย “นาห์ร อัล บอเรด” หลายพันคนต่างหนีเอาตัวรอดออกมา โดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติ และทหารของสหรัฐที่ส่งมาช่วยภายหลัง

สถานการณ์การเมืองของอิสราเอล ชาวอิสราเอลเกือบแสนคน ชุมนุมเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรี เอฮุด โอลเมิร์ต และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลาออก หลังปรากฏว่าการสืบสวนของรัฐบาล บ่งชี้ว่าผู้นำประเทศดำเนินนโยบายด้วยความผิดพลาดในสงครามกับเลบานอนเมื่อปี 2006 ที่ผ่านมา

สถานการณ์ความขัดแย้งอิสราเอลและปาเลสไตน์ กองทัพอิสราเอล ปฏิบัติการโจมตีทางอากาศหลายครั้งต่อกลุ่มหัวรุนแรง และ โรงงานอาวุธในกาซา ส่วนกลุ่มหัวรุนแรงในกาซายังจรวดหลายลูก เข้าไปในอิสราเอลทำให้มีพลเรือนบาดเจ็บ แต่ผู้นำทางทหารของอิสราเอลคัดค้านการปฏิบัติการดังกล่าวในกาซา อย่างไรก็ตามนายกรัฐมนตรีอิสราเอล โอลเมิร์ต ของอิสราเอล ยืนยันจะใช้มาตรการรุนแรงทางทหารในกาซา หากกลุ่มฮามาสยังไม่เลิกยิงจรวดโจมตี

ส่วนเหตุการณ์ในอิรัก บทบาทของนานาชาติเป็นจุดเด่นในเดือนนี้ เนื่องจากการประชุมที่อียิปต์ในระดับรัฐมนตรี ซึ่งรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ คอนโด รีซา ไรท์หาทางเจรจากับซีเรียเพื่อแก้ไขปัญหามิถิร อีกทั้งการเยือนอิรักของนายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์ ที่น่าจะเป็นการเยือนครั้งสุดท้าย ก่อนอำลาตำแหน่งในเดือนมิถุนายน พร้อมการคาดการณ์ว่าอังกฤษอาจถอนทหารออกจากอิรักในเร็ว ๆ นี้ และการเยือนอิรักของรองประธานาธิบดีเชนีย์ ที่พบกับการถูกลอบโจมตีทำร้าย พร้อมทั้งผู้นำทหารระดับสูงของสหรัฐฯ ถูกโจมตีบาดเจ็บ ขณะที่กองกำลังทหารอเมริกันและอิรักพยายามออกตามหาทหารสหรัฐฯ ที่สูญหายไป 3 นาย ซึ่งเชื่อว่า ถูกสมาชิกอัล-เคด้าจับตัวไป พบว่าเดือนพฤษภาคมนี้ยอดทหารสหรัฐฯ ที่เสียชีวิตในอิรักสูงสุดในรอบ 2 ปีครั้งที่ผ่านมามีรวมทั้งประธานาธิบดีบุชคาดว่าจะเพิ่มทหารในอิรักอีก

สถานการณ์ทางการเมืองของอิหร่าน อิหร่านยังคงยืนกรานการพัฒนานิวเคลียร์และเพิกเฉยต่อมติของคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ สหรัฐกับอิหร่านแม้ว่าต่างฝ่ายโจมตีกล่าวหากันแต่ทั้งสองฝ่ายได้มีการร่วมเจรจาแบบทวิภาคี เพื่อหาทางแก้ไขปัญหามิถิร

สถานการณ์ในประเทศอัฟกานิสถาน การกวาดล้างกลุ่มอำนาจเก่าตาลิบัน และอัล-เคด้าทำให้เกิดการปะทะระหว่างฝ่ายทหารอัฟกันและกองกำลังสันติภาพที่ต้องปะทะกับกลุ่มนักรบตาลิบัน ทำให้เกิดกระแสออกมาว่า “บินลาติน” ยังมีชีวิตอยู่

2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง

ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2007 พบว่าประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง มีกระแสความรุนแรงทวีเพิ่มขึ้น สถานการณ์ในประเทศอิรักที่ตอบโต้ต่อนโยบายของสหรัฐที่มีแนวโน้มเพิ่มทหารสหรัฐเข้าไปในพื้นที่อิรัก ส่วนสถานการณ์การเมืองของปาเลสไตน์และเลบานอนก็เริ่มจุดประกายความรุนแรงอีกครั้งภายหลังจากเจียบไประยะหนึ่ง ทำให้อิสราเอลต้องเตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบ ความขัดแย้งระหว่างเลบานอนกับอิสราเอลก็นับว่าสถานการณ์ยังไม่น่าไว้วางใจ ส่วนอิหร่านแม้ถูกชี้ชะตาจากคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ต่อมาตรวจการคว่ำบาตรอิหร่าน ก็ไม่มีทีท่าว่าสามารถหยุดอิหร่านได้ อีกทั้งบทบาทการเมืองอิหร่านต่อประเทศตะวันออกกลาง ก็อยู่ในข่ายน่าสนใจจับตามอง สำหรับอัฟกานิสถานกำลังเผชิญกับการฟื้นฟูกลับมาของกลุ่มอำนาจเก่าตอลิบานและอัล กออิดะห์

-สถานการณ์การเมืองในประเทศปาเลสไตน์

ในช่วงเดือน พ.ค. 2007 ความรุนแรงในปาเลสไตน์พบว่า เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มฮามาสและฟาตাহ ซึ่งมีเหตุการณ์น่าสนใจดังนี้

-ฉนวนกาซ่าเกิดเหตุรุนแรงกลางเมืองต่อเนื่อง

นับตั้งแต่ปาเลสไตน์จัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ที่น่าโดยประธานาธิบดี มาห์มูด อับบาสแห่งฟาตাহ ตั้งรัฐบาลเอกภาพร่วมกับฮามาสโดยชาฮิดอิอาระเบียเป็นผู้สนับสนุนเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา รัฐบาลผสมของปาเลสไตน์ซึ่งมีอายุเพียง 2 เดือนก็ได้เกิดเหตุความรุนแรงที่อาจสั่นคลอนรัฐบาล โดยนายนูร อุดีห์ จากสถานีข่าวอัลญะซีเราะห์ ซึ่งอยู่ท่ามกลางการต่อสู้อธิบายความรุนแรงที่เกิดขึ้นกล่าวว่า “เป็นความเลวร้ายที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน” เพราะนับตั้งแต่วันที่ 11 พ.ค. 2550 ที่ผ่านมามีชาวปาเลสไตน์ถูกสังหารไปแล้วอย่างน้อย 40 ราย (อัลญะซีเราะห์ 17052007)

กลุ่มฮามาสเริ่มเปิดฉากโจมตี โดยปฏิบัติการโจมตีครั้งแรกเริ่มเมื่อวันที่ 11 มิ.ย. 2550 เกิดการปะทะระหว่างกลุ่มฮามาสและฟาตাহที่ฉนวนกาซ่าทำให้มีผู้บาดเจ็บ 6 คน โดยเหตุการณ์แรกเกิดจากกลุ่มฮามาสนั่งรถมินิบัส ยังเข้าไปใส่กองกำลังรักษาความปลอดภัยของฟาตাহทำให้มีผู้บาดเจ็บ 4 คนและเหตุการณ์ต่อมา คือกลุ่มฮามาสได้ยิงเข้าใส่อาคารรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ทำให้มีผู้บาดเจ็บอย่างน้อย 2 คน นับเป็นการท้าทายประธานาธิบดีอับบาส ที่วางแผนการเริ่มจัดตั้งการรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลผสมใหม่ โดยเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 10 พ.ค. ได้เคลื่อนอัตรากำลังตำรวจลงพื้นที่ฉนวนกาซ่าประมาณ 3,000 นาย เพื่อประจำการบริเวณสี่แยกสำคัญและอาคารที่ทำการรัฐบาล ที่ทำให้กลุ่มฮามาสไม่พอใจว่าการวางแผนการดังกล่าวทางประธานาธิบดีอับบาสไม่ได้มาประสานงานกับกลุ่มฮามาส (เอพี 11052007) กลุ่มฮามาสเองต้องการมีอำนาจมากกว่าฟาตাহในการควบคุมการรักษาความปลอดภัย ทั้งนี้กลุ่มฮามาสมีกองกำลังติดอาวุธที่เข้มแข็งประมาณ 20,000 นาย พร้อมทั้งมีการบริหารจัดการที่ดีกว่ากลุ่มฟาตাহ แม้ว่าฟาตাহจะมีกองกำลังมากกว่าก็ตาม (เอพี18052007)

ต่อมา เมื่อวันที่ 14 พ.ค. 2550 รัฐมนตรีมหาดไทยปาเลสไตน์ลาออก เนื่องจากถูกบีบเพราะไม่สามารถรักษาความสงบได้ ซึ่งหลังจากนาย Hani Kawasmeh รัฐมนตรีมหาดไทยของปาเลสไตน์ได้ลาออก ก็เกิดเหตุปะทะต่อสูระหว่างกลุ่มฮามาสและฟาตাহในเมืองกาซาบริเวณสถานที่ทำการกองกำลังของกลุ่มฟาตাহ ทำให้มีผู้เสียชีวิต 6 คน ซึ่งการลาออก ถือว่าเป็นการเริ่มนับใหม่ของรัฐบาลผสม เพราะทั้งฝ่ายฮามาสและฟาตาท่างร่วมตกลงแต่งตั้งนาย Kawasmeh และแสดงให้เห็นถึงความแตกแยกในด้านการรักษาความปลอดภัยของปาเลสไตน์ (The Independent 14052007)

เหตุการณ์รุนแรงยังคงดำเนินต่อไปและทวีความรุนแรงขึ้นในเขตฉนวนกาซา เมื่อวันที่ 15 พ.ค. 2550 มีการปะทะระหว่างกลุ่มฮามาสกับฟาตาคาห์ที่บริเวณฉนวนกาซา ทำให้ชาวปาเลสไตน์ถูกสังหาร จำนวน 16 คน เป็นการโจมตีครั้งร้ายแรงที่สุดในกาซาช่วงไม่กี่เดือนมานี้ แม้ว่ามีประกาศให้หยุดยิงเมื่อกลางคืนวันจันทร์ที่ 14 พ.ค. 2550 ก็ตาม นอกจากนี้ กลุ่มฮามาสบุกยิงเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของฟาตาคาห์เสียชีวิตอีก 6 นาย โดยนายอับเดล ฮาคิม อวัต โฆษกพรรคฟาตาคาห์ ระบุว่า สมาชิกฝ่ายทหาร กองอิซซิดิน อัลกัซซัม ของกลุ่มฮามาสบุกบ้านของ ราซิด อาบู ชบัก เจ้าหน้าที่อาวุโสของพรรคฟาตาคาห์ และสังหารเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 6 คน ฝ่ายจู่โจมเผาส่วนหนึ่งของบ้าน ซึ่งอยู่ทางใต้ของเมืองกาซาซิตี ซึ่งนายชบักเป็น 1 ในเจ้าหน้าที่ความมั่นคงระดับสูงของทางการปาเลสไตน์ และเป็นสมาชิกของพรรคฟาตาคาห์ (The Independent 17052007)

นอกจากนั้น ยังมีรายงานข่าวว่า ขณะที่มีความขัดแย้งกำลังขยายวงขึ้น ชาวกาซาหลายร้อยคนรวมทั้งผู้สื่อข่าวติดค้างอยู่ในที่ทำงานและบ้านพัก เนื่องจากการสู้รบดุเดือดรอบตัว **อิสราเอลได้ส่งเครื่องบิน 2 ลำ ออกมาถล่มเป้าหมายโจมตีทางจรวดซึ่งเพิ่มความโกลาหลมากยิ่งขึ้น และยังมีคนร้ายสามคนยังบุกยิงเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่บ้านของ อิสมาอิล ฮอนียะ นายกรัฐมนตรีจากกลุ่มฮามาส แต่โชคดีไม่มีใครได้รับบาดเจ็บ** ซึ่งสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นคาดว่าจะหืด หอบาส ประธานาธิบดีจากกลุ่มฟาตาคาห์ อาจจะประกาศภาวะฉุกเฉิน บางคนมองว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นนี้จะนำมาซึ่งสงครามกลางเมืองและการล่มสลายขององค์กรบริหารปาเลสไตน์ (อัลญะซีเราะห์ 17052007)

-สถานการณ์การเมืองในเลบานอน

ในช่วงเดือนพ.ค. 2007 ได้เกิดเหตุรุนแรงในประเทศเลบานอน โดยกลุ่มฟาตอห์ อัล - อิสลาม เป็นผลผลิตจากความขัดแย้งในตะวันออกกลางและมีฐานอยู่ในแถบชายฝั่งทางเหนือของเมือง Tripoli ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นกลุ่มที่ซีเรียสร้างขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือให้ก่อความวุ่นวายในเลบานอน ได้จุดความรุนแรงขึ้นโดยมีเหตุการณ์น่าสนใจต่างๆดังนี้

เกิดเหตุรุนแรงในเลบานอนสังเวยกว่า 50 ศพ เมื่อวันอาทิตย์ที่ 20 พ.ค. 2550 ทหารเลบานอนเปิดศึกโจมตีกลุ่มฐานที่มั่นทางภาคเหนือของกลุ่มฟาตอห์ อัล-อิสลาม ที่เมืองตริโปลี และที่ค่ายผู้ลี้ภัย “นาห์ร อัล บอเรด” ของชาวปาเลสไตน์ซึ่งมีผู้อาศัยอยู่ราว 22,000 คน โดยค่าย นาห์ร อัล บอเรด เป็นกองบัญชาการหลักของกลุ่ม ฟาตอห์ อัล-อิสลาม มีรายงานข่าว ทหารเลบานอน 30 นาย ตำรวจ 16 นาย พลเรือน 7 คน และผู้ลี้ภัยประมาณ 40 คนได้รับบาดเจ็บจากเหตุความรุนแรงในครั้งนี้ ซึ่งถือเป็นการปะทะนองเลือดในลักษณะนี้ครั้งร้ายแรงที่สุดในรอบ 7 ปี (เอเอฟพี 21052007) ขณะในวันเดียวกันนั้น ได้เกิดเหตุระเบิดที่จอดรถในย่าน Ashrafieh ทางตะวันออกของกรุงเบรุต ซึ่งเป็นระเบิดลูกแรกตั้งแต่เดือนมกราคม ทำให้หญิงวัย 63 ปี เสียชีวิต และมีผู้ได้รับบาดเจ็บอีก 12 คน แรงระเบิดยังทำให้รถยนต์ และตึกกรมบ้านช่องบริเวณดังกล่าวได้รับความเสียหาย (Time21052007) **นักวิเคราะห์ระบุว่า กลุ่มฟาตอห์ อัล-อิสลาม เป็นผลผลิตจากความขัดแย้งในตะวันออกกลาง** กลุ่มนี้มีฐานที่มั่นอยู่บริเวณชายฝั่งทางเหนือของเมือง Tripoli ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นกลุ่มที่ซีเรียสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือให้ก่อความวุ่นวายในเลบานอน กลุ่มนี้มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มอัล กอฮิดะห์ อีกทั้งการก่อความรุนแรงน่าจะสัมพันธ์กับการลอบสังหารอดีตผู้นำเลบานอนเมื่อปี 2005 และการที่สหประชาชาติใกล้ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งศาลสากลเพื่อพิจารณาคดีดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้กลุ่มฟาตอห์ อัล - อิสลาม ออกมาก่อความวุ่นวาย (Time 22052007)

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2007 ระบุว่า การสู้รบระหว่างกองทัพเลบานอน และนักรบมุสลิม บริเวณค่ายผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ทางตอนเหนือของเลบานอน ยังคงยืดเยื้อเป็นวันที่สาม ทำให้เลบานอนวิกฤตหนักเพิ่ม ยอดผู้เสียชีวิตถึง 79 คน โดยหมอกดำปกคลุมเหนือค่ายผู้ลี้ภัย “นาห์ร อัล บอเรด” รถถังจากฝ่ายเลบานอนระดมยิงใส่

ฐานที่มั่นของกลุ่ม “ฟาตอห์ อัล - อิสลาม” ซึ่งตอบโต้กลับด้วยปืนกลและซีปนาวุธ ขณะที่ภายในค่ายผู้อพยพ ชาวปาเลสไตน์ต่างพากันหนีตายเข้าหลุมหลบภัย แหล่งข่าวชาวปาเลสไตน์ รายงานว่า มีผู้ได้รับบาดเจ็บมากกว่า 150 คน บ้านเรือนเสียหายสิบกว่าหลัง ชาวปาเลสไตน์ซึ่งอยู่ภายในค่าย ตกอยู่ภายในวงล้อม ไม่มีน้ำดื่ม ไม่มีไฟ ขณะที่กรุงเบรุต เมืองหลวงของเลบานอนเอง ก็เกิดระเบิดขึ้นบริเวณย่านค้าขาย ซึ่งเป็นพื้นที่ของชาวซุนนีในเขตเวอร์ดัน มีผู้ได้รับบาดเจ็บอย่างน้อย 7 คน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปะทะกันเริ่มลดลงในตอนปลาย ท่ามกลางความพยายามที่จะให้หน่วยช่วยเหลือเข้าไปยังค่ายผู้ลี้ภัย บริเวณชายฝั่งทางตอนเหนือของเลบานอนแห่งนั้น แต่แล้วการปะทะกันก็เริ่มขึ้นอีกครั้ง ก่อนที่ยูเอ็นและกาชาดจะเข้าไปถึง (เอเจนซี 2202007) **เหยื่อศึกเลบานอนยอดพุ่งสูงสุดนับแต่สงครามกลางเมือง** เมื่อวันที่ 25 พ.ค. 2550 แหล่งข่าวกองทัพเลบานอน และปาเลสไตน์ รายงานว่าการต่อสู้ระหว่างกองทัพเลบานอน และกองกำลังของกลุ่มหัวรุนแรง คร่าชีวิตผู้คนไปแล้วอย่างน้อย 78 ราย ซึ่งนับเป็นการสูญเสียที่นองเลือดที่สุดนับตั้งแต่มีสงครามกลางเมือง การต่อสู้ระหว่างกลุ่มฟาตอห์ และกองทัพเลบานอนในครั้งนี้ นับเป็นการต่อสู้ภายในประเทศที่นองเลือดที่สุดตั้งแต่เมื่อครั้งสงครามกลางเมืองในปี 1975-1990 (เอเอฟพี 2502007)

อนึ่ง ในวันที่ 22 พค 2007 มีรายงานข่าวด้วยว่า **รัฐบาลเลบานอนมีการประชุมเกี่ยวกับการสู้รบในครั้งนี้** โดย ฟุวัอัด ซินิออรา นายกรัฐมนตรี เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องปราบปรามกลุ่มฟาตอห์ให้ได้ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์ความมั่นคงในเลบานอนยังคงไม่แข็งแรง โดยยังคงมีความแตกแยกทางด้านการเมืองและศาสนา นับตั้งแต่สงครามระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มเฮzbollah ระหว่างทางตอนใต้ของเลบานอนเมื่อปีที่แล้ว ตลอดจนการลอบสังหารผู้นำที่ยังไม่สามารถคลี่คลายได้ ทั้งก่อนและหลังกองทัพซีเรียถอนทหารออกไปเมื่อปี 2005 (เอเจนซี 2202007)

สหรัฐส่งกำลังรุดช่วยเลบานอน เมื่อวันที่ 25 พ.ค. 2550 นายเดวิด โฟเลย์ โฆษกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ กล่าวว่าเหตุการณ์ในเมืองตริโพลีและความต้องการเร่งด่วนของรัฐบาลเลบานอนทำให้สหรัฐเร่งส่งความช่วยเหลือทางทหารไปยังกองทัพเลบานอน โดยเครื่องบินลำแรกที่บรรทุกอุปกรณ์ทางทหารของสหรัฐส่งมาเพื่อช่วยเหลือเลบานอนได้เดินทางมาถึงกรุงเบรุตแล้ว ขณะที่ พรรคฝ่ายค้านของเลบานอนได้เตือนรัฐบาลของตนว่า ให้ระวังการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามที่มีสหรัฐหนุนหลัง เพื่อต่อต้านกลุ่มฟาตอห์ อัลอิสลาม ของปาเลสไตน์ด้วย รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมเอเลียส เมอร์ กล่าวถึงการเจรจาหยุดยิงที่ทางกลุ่มหัวรุนแรงประกาศว่าจะจัดขึ้นเมื่อวันอังคาร ที่ 22 พ.ค 2550 ว่าเป็นไปในทางเพื่อพยายามในการเจรจาหยุดการปิดล้อม แต่กองทัพพร้อมที่จะใช้กำลังหากการเจรจาล้มเหลว (Time 2505007) **เด็กตกเป็นเหยื่อสงครามในเลบานอน** เมื่อวันที่ 26 พ.ค 2550 สหประชาชาติ เรียกร้องให้ช่วยกันปกป้องชีวิตพลเรือนประมาณ 10,000 คน ที่ติดอยู่ในวงล้อมของกองทัพเลบานอน ที่ปิดล้อมนักรบกลุ่มหัวรุนแรงในค่ายผู้อพยพชาวปาเลสไตน์ เมืองนาร์ อัล-บาเรด รวมถึงเด็กที่ได้รับความทุกข์ทรมานอยู่แล้วและในค่ายผู้อพยพที่ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนด้านมนุษยธรรมระหว่างการหยุดยิงในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งก่อนการยิงต่อสู้มีประชากรอาศัยอยู่มากกว่า 31,000 คน นอกจากนี้องค์การยูนิเซฟ ยังแสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับชะตากรรมของพลเรือนอีกหลายพันคน ที่หลบหนีออกจากนาร์ อัล-บาเรด ในช่วงต้นสัปดาห์ ซึ่งก็ต้องไปหาที่พักพิงชั่วคราว ในค่ายผู้อพยพเบตดาวี ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ซึ่งก็มีผู้อพยพจำนวนมากอยู่แล้ว ประมาณ 10,000-15,000 คน (เดลินิวส์28052007)

-สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอล

ในช่วงเดือน พ.ค. 2007 ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอล มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

โพลชี้อิสราเอลไม่เชื่อเรื่องสันติภาพกับปาเลสไตน์ เมื่อวันที่ 18 พ.ค 2550 หนังสือพิมพ์ เยเดียต อะฮารอนอต ได้ตีพิมพ์ผลสำรวจประจำปี พบว่า ชาวอิสราเอลส่วนใหญ่ยังมองโอกาสการบรรลุข้อตกลงสันติภาพกับชาว

ปาเลสไตน์ในแง่ร้าย ขั้วยังคงคาดว่าจะมีสงครามระดับภูมิภาค ภายใน 3 ปีนี้ และยังไม่เชื่อถือนโยบายของตนในการป้องกันตนเองด้วย เมื่อถามถึงความเป็นไปได้ในการบรรลุข้อตกลงสันติภาพกับชาวปาเลสไตน์ มีถึง 69% ที่ตอบว่าไม่มีทาง (เอเอฟพี 18052007)

ผู้นำอิสราเอลกลัวใช้ความรุนแรงหากฮามาสยังถล่ม เมื่อวันที่ 21 พ.ค. 2005 นายกรัฐมนตรีเอฮุด โอลเมิร์ต ของอิสราเอล กล่าวในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีประจำสัปดาห์ เพื่อเตือนว่าจะใช้มาตรการรุนแรงทางทหารในกาซา หากกลุ่มฮามาสยังไม่เลิกยิงจรวดโจมตี และระดมยิงจรวดถล่มเมืองสเดรอตของอิสราเอล และหากตราบโดที่มาตรการที่อิสราเอลได้ใช้ตามวิธีการทูตและแนวร่วมทางทหารแล้วไม่ได้ก่อให้เกิดความสงบ แต่การขยายปฏิบัติการโจมตีภาคพื้นดินคงจะยังไม่เกิดขึ้น อิสราเอลได้ยิงถล่มเป้าหมายของกลุ่มหัวรุนแรง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มฮามาส เป็นเวลา 5 วันในการปฏิบัติการโจมตีทางอากาศในกาซา เพื่อเป็นการตอบโต้ที่กลุ่มหัวรุนแรงยิงจรวดเข้ามาตกในดินแดนของอิสราเอล ก่อนหน้านั้น กองทัพอิสราเอลปฏิบัติการโจมตีทางอากาศหลายครั้งต่อกลุ่มหัวรุนแรงและโรงงานอาวุธในกาซา ซึ่งมีผู้เสียชีวิตไปอย่างน้อย 3 ศพ ส่วนกลุ่มหัวรุนแรงในกาซายิงจรวดมากกว่า 50 ลูก เข้าไปในอิสราเอลเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว มีพลเรือนบาดเจ็บ 7 คน และประชาชนหลายร้อยคนอพยพออกจากเมืองสเดรอต. (เดลินิวส์ 21052007)

อิสราเอลย้ำการหยุดยิงไม่อยู่บนโต๊ะเจรจา เมื่อวันที่ 30 พ.ค. 2550 จากการประชุมคณะรัฐมนตรีความมั่นคงของอิสราเอล ทางทำเนียบรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีโอลเมิร์ต ได้ออกมาระบุว่า อิสราเอลจะไม่เจรจาต่อรองในการหยุดยิงกับกลุ่มก่อการร้ายโดยเฉพาะกลุ่ม Hamas และ Islamic Jihad แต่จะบุกโจมตีทางทหารเพื่อผลักดันขับไล่ให้ถึงที่สุด (CNN30052007)

-สถานการณ์การเมืองในอิสราเอล

ในช่วงเดือนพ.ค. 2007 สถานการณ์ทางการเมืองภายในของอิสราเอลมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

ชาวอิสราเอลร่วมแสนร่วมประท้วงขับไล่นายกฯ ชาวอิสราเอล ซึ่งเป็นผู้ชุมนุมทั้งฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา มารวมกันที่จัตุรัสโรบิน ในกรุงเทลอาวีฟ เกือบแสนคน เพื่อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรี เอฮุด โอลเมิร์ต และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลาออก เป็นการประท้วงบนท้องถนนที่คร่าชีวิตผู้คนครั้งแรกนับแต่การสืบสวนของรัฐบาลบ่งชี้ว่า ผู้นำประเทศดำเนินนโยบายและบริหารงานด้วยความผิดพลาดอย่างแรงในสงครามกับเลบานอนเมื่อปีที่ผ่านมาจากรายงานที่ระบุว่าเขาสร้างความล้มเหลวในสงคราม 34 วัน อย่างไรก็ตาม โอลเมิร์ต ยอมรับความผิดพลาดร้ายแรงในการจัดการกับสงครามครั้งนั้น แต่ก็ยืนยันว่า การลาออกจะเป็นการไม่แสดงความรับผิดชอบ ดังนั้น รัฐบาลของเขาจะทำงานเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เปิดเผยโดยคณะพิจารณาคดีต่อไป (เอเอฟพี 04052007)

-สถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในอิรัก

สถานการณ์ความขัดแย้งและการเมืองในอิรักช่วงเดือน พฤษภาคม 2007 มีเหตุการณ์ที่เป็นประเด็นสำคัญๆ หลายเหตุการณ์ ดังนี้

-บทบาทของนานาชาติต่อการเมืองในอิรัก

-รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐเรียกร้องประเทศเพื่อนบ้านช่วยแก้ปัญหาอิรัก เมื่อวันที่ 3 พค 2007 คอนโดลิซา ไรซ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐ กล่าวในการเปิดวาระการประชุมในอียิปต์ ที่รีสอร์ต Sharm el-Sheikh ซึ่งมีรัฐมนตรีต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่การทูตระดับสูงจากกว่า 50 ประเทศเข้าร่วม ในการประชุมเป็นเวลา 2 วัน นับเป็นแรงสนับสนุนทางการทูตที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเพื่อที่จะแก้ปัญหาวิกฤตของอิรัก การประชุมที่อียิปต์นี้ คาดกันว่า จะเป็นการรวมตัวกันของประเทศเพื่อนบ้านของอิรัก ในการตกลงเพื่อที่จะระดมความช่วยเหลือจากประเทศที่เป็นกำลังสำคัญอย่างอิหร่าน และซีเรีย เกี่ยวกับประเด็นด้านความมั่นคง การประชุมจึงจัดขึ้นเพื่อประกาศใช้สัญญานานาชาติกับ

อิรัก ซึ่งอยู่ในกรอบของความคืบหน้าทางด้านการเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจว่า เร่งให้ประชาคมโลกช่วยเหลือสนับสนุนแผนการที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงในอิรัก พร้อมกันนั้น ไรซ์ ยังจะจัดการเจรจาทวิภาคีกับตัวแทนของซีเรียครั้งแรกในรอบหลายปี (เอเอฟพี 03052007)

อย่างไรก็ตาม **ชาติอาหรับในกลุ่มประเทศที่เป็นชุนหนี ไม่ไว้วางใจตอบทบทวนของผู้นำอิรักที่เป็นชาว** ซิอะห์ว่าฝึกฝักฝักกับอิหร่าน และมองว่าการเข้ามาแทนที่ขัดดัม ของนายกรัฐมนตรี นูรี อัล มาลิกี เพื่อต้องการอำนาจสำหรับตนเองไม่ได้ทำเพื่อชาวอิรักอย่างแท้จริง ดังนั้นข้อจำกัดด้านการเมืองนี้จึงเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาช่วยแก้ปัญหาในอิรัก แม้ว่าในระหว่างการประชุมนานาชาติที่อียิปต์ มาลิกีได้เรียกร้องทั่วโลกให้ยื่นเคียงข้างแบกแดด ในการต่อสู้กับการก่อการร้าย (Time 03052007)

สำหรับท่าทีสหรัฐต่ออิหร่าน พบว่านับแต่สหรัฐและอิหร่านต่างกล่าวหาซึ่งกันและกันว่า เป็นต้นเหตุความรุนแรงในอิรัก แต่เมื่อวันที่ 28 พ.ค. 2550 การเจรจาแบบทวิภาคีของเจ้าหน้าที่ระดับสูงระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิหร่าน ซึ่งมีขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบกว่า 27 ปี นับว่าเป็นความสำเร็จของอิรักในการจัดประชุมอิหร่าน-สหรัฐ เป็นการประชุมระหว่างนายไรอัน คร็อกเกอร์ เอกอัครราชทูตสหรัฐประจำอิรัก และนายฮัสซัน คาเซมี โคมี เอกอัครราชทูตอิหร่าน ที่บ้านพักของนายกรัฐมนตรีอัล-มาลิกีในกรุงแบกแดด ประเทศอิรัก โดยเป็นการประชุมแบบตัวต่อตัวในระดับเอกอัครราชทูต ซึ่งเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ทั้ง 2 ประเทศตัดขาดความสัมพันธ์ต่อกันในปี 2523 ถือเป็นชัยชนะทางการทูตของรัฐบาลอิรักและได้รับความชื่นชมจากชาวอิรักด้วย ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีนูรี อัล-มาลิกีที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนี้ มองว่า ทั้งอิหร่านและสหรัฐ เป็นหุ้นส่วนสำคัญในการต่อสู้เพื่อฟื้นฟูสันติภาพในอิรัก และรู้สึกวิตกกังวลกับความเป็นศัตรูกันระหว่าง 2 ชาตินี้ ขณะที่บรรดาผู้นำชาวชุนหนีมีความสงสัยอย่างมากถึงการทอดไมตรีดังกล่าวระหว่างสหรัฐและอิหร่านเพราะต่างฝ่ายต่างก็กล่าวหาซึ่งกันและกันว่า จัดหาอาวุธให้ศัตรู (เดลินิวส์ 30052007)

รัฐสภาสหรัฐผ่านงบประมาณสงครามอิรัก เมื่อวันที่ 24 พ.ค. 2007 สภาองเกรสสหรัฐทั้งสภาล่างและสภาสูง มีมติผ่านร่างกฎหมายงบประมาณสงครามอิรักเข้าสู่ปีที่ 5 ในวงเงินมหาศาลถึงแสนล้านดอลลาร์ หรือประมาณ 3.6 ล้านล้านบาท โดยไม่มีกำหนดถอนกำลังทหาร โดยสภาผู้แทนราษฎรมีมติผ่านร่างกฎหมายด้วยคะแนนเสียง 280-142 ต่อมาในอีกไม่ถึง 2 ชั่วโมง วุฒิสภามีมติรับรองด้วยคะแนน 80-14 โดยนายแฮร์รี รีด ผู้นำเสียงข้างมากในวุฒิสภาของพรรคฝ่ายค้านเดโมแครตลงคะแนนสนับสนุนร่างกฎหมายฉบับนี้ด้วย เช่นเดียวกับวุฒิสมาชิก โจเซฟ ไบเดน แห่งรัฐเดลาแวร์ หนึ่งในผู้สมัครแข่งขันเป็นตัวแทนพรรคเดโมแครต เพื่อลงชิงตำแหน่งประธานาธิบดีในปีหน้า ในบรรดาสมาชิกสภาองเกรสที่ลงคะแนนคัดค้าน ประกอบด้วยแกนนำพรรคเดโมแครตหลายคน รวมถึงนางแนนซี เปโลซี ประธานสภาผู้แทนราษฎร และอีก 3 ผู้เสนอตัวสมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของพรรคคือ นางฮิลลารี คลินตัน นายบาเรค โอบามา และนายคริสโตเฟอร์ คอคตต์ นางเปโลซีกล่าวว่า จะหารือกับบรรดาสมาชิกพรรค เพื่อผลักดันให้มีการกำหนดวันเวลาถอนกำลังทหารออกจากอิรักต่อไป (เดลินิวส์ 2602007)

บุชอ้างชัยชนะลงนามงบประมาณ เมื่อวันที่ 26 พ.ค. 2550 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ของสหรัฐฉลองชัยชนะ หลังจากเขาได้ลงนามในกฎหมายงบประมาณที่รอคอยมานาน ซึ่งเป็นงบประมาณมูลค่า 100,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐที่ใช้ในสงครามอิรักและอัฟกานิสถาน โดยผู้นำสหรัฐกล่าวในแถลงการณ์ฉบับหนึ่งเมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมาว่า สภาองเกรสลงมติเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 24 พ.ค ผ่านร่างกฎหมายงบประมาณจัดสรรงบประมาณช่วยทหาร หลังจากที่ต้องสู้กันอย่างดุเดือดในรัฐสภาเพื่อจะได้ควบคุมสงครามในอิรักที่ประชาชนไม่ได้ให้การสนับสนุน ทั้งนี้ พรรคเดโมแครตซึ่งเป็นคู่แข่งของเขาในสภาองเกรส ได้ยอมตามข้อเรียกร้องของประธานาธิบดีบุช โดยตัดกำหนดกรอบเวลาในการถอนทหารออกจากสมรภูมิรบ

ส่วนนิวยอร์ก ไทม์ส รายงานในเว็บไซต์เมื่อวันศุกร์ที่ 25 พ.ค. ที่ผ่านมาว่า **ทำเนียบขาวกำลังทำงานในสิ่งที่เจ้าหน้าที่ระบุว่า เป็น “ความคิด” หลากหลายสำหรับการลดจำนวนทหารสหรัฐในอิรักให้ได้อย่างละ 50 ในพันหนึ่ง** ซึ่งไทม์ส อ้างแหล่งข่าวเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่ไม่เปิดเผยชื่อ ระบุว่า ความคิดดังกล่าวอาจลดจำนวนทหารสหรัฐในอิรักให้เหลือประมาณ 100,000 นาย ให้ทันเวลาในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐในปี 2551 อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีอะไรที่แสดงให้เห็นว่า ประธานาธิบดีบุช กำลังเตรียมเรียกร้องให้หยุดส่งทหารเข้าไปเพิ่มในอิรักก่อนกำหนด.(เดลินิวส์ 28052007) อนึ่ง พรรคเดโมแครตยืนยันที่จะใช้ร่างกฎหมายงบประมาณของกระทรวงกลาโหม ซึ่งยังคงค้างอยู่ในสภา และจะมีการพิจารณาในอีก 2-3 เดือนข้างหน้า เป็นเครื่องมือในการจำกัดอิสรภาพของเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านสงคราม เพื่อหวังให้บุชสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาทหารของเขาวางแผนถอนทหารออกจากอิรักต่อไป (เอเอฟพี 2702007)

ทหารสหรัฐช่วยเหลืออิรักจากคุกอัลกออิดะห์ เมื่อวันที่ 27 พ.ค.2550 พันโทไมเคิล ดอนเนลลี โฆษกกองทัพบกสหรัฐกล่าวว่าทหารสหรัฐ บุคลากรค่ายคุมขังของกลุ่มอัลกออิดะห์ ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของกรุงแบกแดดในอิรัก ก่อนปล่อยผู้ถูกคุมขังชาวอิรัก 41 คนเป็นอิสระ ซึ่งกองทัพบกสหรัฐ พบค่ายดังกล่าวหลังได้รับการแจ้งเบาะแสจากชาวอิรัก ทั้งนี้เรื่องดังกล่าวนับเป็นสัญญาณที่ดีหากจะเปรียบเทียบกับความหวาดระแวงของชาวอิรักที่มีต่อทหารสหรัฐ ทั้งนี้เมืองบาคุบาเป็นเมืองหลวงของจังหวัดดิลายาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมืองที่เต็มไปด้วยเหตุรุนแรงซึ่งตั้งอยู่รอบกรุงแบกแดด และยังเป็นฐานที่มั่นของกลุ่มอัลกออิดะห์ ซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อเหตุฆ่าชีวิตพลเมืองอิรัก รวมถึงการลักพาตัวและสังหารตำรวจนับสิบนาย ขณะที่สหรัฐ ได้ส่งกำลังทหารหลายพันนายเข้าไปประจำการในจังหวัดดิลายาในช่วงที่ผ่านมา (เอเอฟพี 2802007)

สำหรับบทบาทของอังกฤษ อังกฤษ ซึ่งได้ส่งทหารเข้าร่วมสงครามอิรักกับสหรัฐเมื่อเดือนมีนาคมปี 2003 ปัจจุบันมีทหารอังกฤษ 7,100 นาย ที่ยังคงประจำการในเมืองบาสุรา ทางตอนใต้ของอิรัก ขณะที่นายกรัฐมนตรี โทนี แบลร์ได้ประกาศว่าจะเริ่มถอนกำลังทหารจากอิรักในเดือนสิงหาคมนี้ให้เหลือเพียง 5,500 นาย พร้อมระบุว่า ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมาสงครามอิรักได้พิสูจน์ว่าเต็มไปด้วยอันตรายมากกว่าที่คาดไว้ (เอเอฟพี 19052007)

นายกฯอังกฤษเดินทางเยือนอิรักเป็นครั้งสุดท้ายก่อนลงจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ 19 พค 2550 สถานทูตอังกฤษในกรุงแบกแดดเปิดเผยว่านายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์ของอังกฤษ เดินทางถึงอิรักแล้ว โดยการเดินทางเยือนอิรักของ โทนี แบลร์ถูกปิดเป็นความลับ เนื่องจากเหตุผลด้านความปลอดภัย รวมถึงไม่มีการเปิดเผยรายละเอียดใดๆ เกี่ยวกับการเยือนอิรักในครั้งนี้ ซึ่งล่าสุดผู้นำอังกฤษได้เดินทางเยือนอิรักเมื่อเดือนธันวาคมปีที่แล้ว ซึ่งก่อนหน้านี้ แบลร์ประกาศว่าเขาจะลาออกจากตำแหน่งในวันที่ 27 มิถุนายนนี้ หลังดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศมานานกว่า 10 ปี ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ของทั้งสำนักงานนายกฯ นูรี อัลมาลิกีและสำนักงานประธานาธิบดีจาลาล ทาลาบานีของอิรัก ยืนยันว่า ผู้นำอังกฤษมีกำหนดหารือกับนายกฯ นูรี อัลมาลิกีของอิรักและกับประธานาธิบดีของอิรัก (เอเอฟพี 19052007)

ในขณะที่เดียวกันสหรัฐเตรียมรับมือกับนโยบายอังกฤษภายใต้ผู้นำใหม่ นสพ.เดอะ ชันเดย์ เทเลกราฟ รายงานเมื่อวันที่ 20 พ.ค 2550 ว่า ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐ ได้รับการบอกกล่าวให้เตรียมพร้อมสำหรับการเลี้ยวกลับกรณีอิรักของอังกฤษ หากนายฮอร์ดอน บราวน์ ซึ่งปัจจุบันเป็น รัฐมนตรี จะขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีอังกฤษแทนที่นายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์ โดยคาดหมายว่าจะมีการประกาศถอนกำลังทหารอังกฤษในระหว่างที่นายบราวน์ นั่งเก้าอี้นายกฯ ครบ 100 วันแรก และหัวหน้าวิติกเกี่ยวกับนายบราวน์ว่า จะไม่สนับสนุนอเมริกาเหมือนยุคนายแบลร์ อย่างไรก็ตาม นายฮอร์ดอน บราวน์ ยังต้องการความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับสหรัฐ อีกทั้งเป็นบุคคลที่นิยมในยุโรปให้ทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับอเมริกา (เอเอฟพี 19052007)

ทหารอังกฤษแอบเจรจากับกลุ่มซุนหนี่ในอิรัก เมื่อวันที่ 15 พ.ค. 2550 ญาลาล ตอลาบานี ประธานาธิบดีของอิรักให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เดลี เทเลกราฟ ขณะอยู่ในกรุงลอนดอนว่า เจ้าหน้าที่ทหารของอังกฤษในอิรักได้พบปะ

สังสรรค์กับผู้นำกลุ่มหัวรุนแรงในภายหลัง ซึ่งกลุ่มก่อความไม่สงบในภายหลังกำลังเปลี่ยนความคิด ความเข้าใจของพวกเขา โดยมองอิหร่าน ที่นับถือศาสนาชีอะห์ เป็นภัยคุกคามมากกว่ากองกำลังนิกายซุนนีที่อยู่ในอิรัก เป็นการเปลี่ยนแปลงทางความคิดครั้งใหญ่ของชาวอาหรับนิกายซุนนีที่เดียว ตลอดมา ประชานิธิอิสลามยังยืนยันว่ากำลังทหารนิกายซุนนีจะต้องอยู่ในอิรักจนกว่าจะสิ้นปีหน้า (เอเอฟพี 15052007)

-เหตุการณ์ความรุนแรงในอิรัก

การสู้รบในอิรัก พบปรากฏการณ์ การลอบโจมตีผู้บริหารระดับสูงและผู้นำสหรัฐ อีกทั้งการลักพาตัวทหาร และการสังหารทหารสหรัฐ ส่งผลให้ยอดทหารสหรัฐเสียชีวิตเพิ่มสูงสุด ขณะที่รัฐบาลสหรัฐเตรียมส่งทหารไปประจำการในอิรักเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า ภายในสิ้น ปี 2007 นี้โดยมีเหตุการณ์สำคัญดังนี้

-นายทหารระดับสูงและรอง ปธน. สหรัฐ ถูกลอบโจมตีในอิรัก โดยเมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2550 รอง ปธน. สหรัฐ ดิก เชนีย์ ถูกลอบโจมตี โดยกลุ่มก่อการร้ายยิงระเบิดจรวดเข้าไปตกในสถานทูตสหรัฐประจำกรุงแบกแดด ระหว่างที่รอง ปธน.สหรัฐ ดิก เชนีย์ เดินทางไปเยือนแบบลับๆ อย่างไรก็ตาม ยังไม่ได้มีการระบุว่าผู้เสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บ แม้ว่ากำหนดการเดินทางของคณะชนีย์ ถูกปิดเป็นความลับด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย อย่างไรก็ตาม รองประธานาธิบดีสหรัฐ ยืนยันระหว่างแถลงข่าวว่าในวันเกิดเหตุเขาอยู่ในสถานทูตสหรัฐเกือบทั้งวัน (เอพี 10052007) อีกทั้ง **สถานทูตสหรัฐในอิรักถูกโจมตี** เมื่อวันที่ 2 พ.ค. 2550 กลุ่มก่อการร้ายพยายามถล่มเขตปลอดภัย หรือกรีนโซน ต่อเนื่องมาหลายวัน โดยพื้นที่ดังกล่าวมีอาคารสำนักงานสำคัญของรัฐบาลอิรัก รวมทั้งสถานทูตของสหรัฐและอังกฤษ ตั้งอยู่ ในวันเดียวกัน โฆษกกองทัพอากาศสหรัฐเตือนว่ากลุ่มมือปืนของเหล่าก่อการร้ายพยายามโจมตีอย่างหนัก หรือสร้างความเสียหายให้เขตกรีนโซนให้มากที่สุด คนงานเอเชีย 4 ราย ประกอบด้วย ชาวอินเดีย 2 คน ฟิลิปปินส์ 1 คน และ เนปาล 1 คน ซึ่งเป็นลูกจ้างของรัฐบาลสหรัฐ เสียชีวิตจากเหตุโจมตีด้วยจรวดในเขตกรีนโซนกรุงแบกแดด หลังเกิดเหตุ กลุ่มก่อการร้ายซุนนีออกมาแสดงตนว่าเป็นผู้ก่อเหตุ โดยระบุในเว็บไซต์ว่า ได้โจมตีสถานทูตสหรัฐด้วยจรวด 2 ลูก อย่างไรก็ดี พลเรือตรี มาร์ก ฟ็อกซ์ แห่งกองทัพอเมริกา ปฏิเสธว่า การโจมตีครั้งนี้ไม่เกี่ยวกับความพยายามร่วมกันของกลุ่มต่อต้านทหารอเมริกัน เมื่อวันที่ 12 เมษายน ที่ผ่านมา (เอเอฟพี 03052007)

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 3 พ.ค. 2550 **พ.อ.บิลลี ดอน แฟร์ริส ผู้บัญชาการระดับ 2 ของกองพลเหยี่ยว เป็นผู้บัญชาการระดับสูงทหารสหรัฐในอิรัก** ซึ่งร่วมสร้างกำแพงรอบแบกแดด ถูกยิงได้รับบาดเจ็บขณะที่กำลังตรวจตราบริเวณก่อสร้างกำแพงรอบๆ อัลดามียะห์ ซึ่งหน่วยทหารของแฟร์ริสได้รับคำสั่งให้ก่อสร้างกำแพงรอบๆ อัลดามียะห์ เพื่อปกป้องพลเมืองนิกายซุนนีที่ตกเป็นเป้าหมายเล่นงานของกลุ่มหัวรุนแรงชีอะห์ รวมทั้งป้องกันการโจมตีด้วยระเบิดของกลุ่มหัวรุนแรง กำแพงดังกล่าวถูกต่อต้านจากชาวอิรักบางส่วนที่เตือนว่า อาจเป็นการซ้ำเติมและก่อให้เกิดความตึงเครียดมากขึ้น (เอเอฟพี 08052007)

สหรัฐตั้งรางวัล 2 แสนดอลลาร์ ให้ผู้แจ้งเบาะแส 3 นายทหารที่สูญหายในอิรัก เมื่อวันที่ 16 พ.ค. 2007 พลตรี ริก ลินซ์ ผู้บัญชาการทหารสหรัฐทางตอนใต้ของแบกแดด กล่าวว่า กองทัพอากาศสหรัฐ ตั้งเงินรางวัล 200,000 ดอลลาร์ สำหรับผู้แจ้งเบาะแสนำไปสู่การค้นหาตัวนายทหาร 3 นายที่หายตัวไปเมื่อสัปดาห์ก่อน และได้มีการจัดทำใบปลิว 50,000 ใบในการประกาศการตั้งรางวัลนี้ แจกจ่ายในพื้นที่ซึ่งนายทหารทั้ง 3 นายหายตัวไปตั้งแต่วันที่ 12 พ.ค. 2550 นอกจากนี้ ยังมีการกระจายเสียงผ่านทางวิทยุเกี่ยวกับการให้รางวัลสำหรับผู้แจ้งเบาะแส ในขณะที่ทหารสหรัฐ 4,000 นายและอิรักอีก 2,000 นาย กระจ่ายกำลังกันค้นหาไปตามหมู่บ้านต่างๆ ผู้บัญชาการทหารสหรัฐ ระบุว่า ได้พยายามตรวจค้นในพื้นที่ต้องสงสัยว่านายทหารเหล่านั้นจะถูกจับตัวไปไว้ หลังการเกิดเหตุปะทะกันที่เมืองเมาะห์มูดียะห์ ห่างจากแบกแดดไปทางใต้ประมาณ 30 กิโลเมตร ทั้งนี้ทางกลุ่ม "รัฐอิสลามของอิรัก" ได้อ้างว่าจับกุมนายทหาร

เหล่านั้นไปและเดือนผ่านทางเว็บไซต์ในวันจันทร์ที่ 14 พ.ค.ว่าให้กองกำลังสหรัฐ หยุดค้นหาหากต้องการให้ตัวประกัน ปลอดภัย (เอเจนซี 17052007)

ต่อมาเมื่อวันที่ 24 พ.ค. 2007 **พบศพทหารอเมริกันทิ้งน้ำในอิรัก** ซึ่งพันโทโจสสลิน อาเบอร์เล โฆษกหญิง แห่งกองบัญชาการสหรัฐในกรุงแบกแดดกล่าวว่า ศพที่พบเมื่อวันพุธลอยขึ้นอีดยู่ในแม่น้ำยูเฟรติส คือ พลทหารโจเซฟ อันแซค 1 ใน 3 ทหารอเมริกันที่ถูกสมุนเครือข่ายก่อการร้ายอัล-เคดจาจับตัวไปเมื่อ 12 วันก่อน อย่างไรก็ตาม กองทัพ ยังคงระดมกำลังทหารหลายพันนาย พร้อมเรือและเฮลิคอปเตอร์หลายลำ เพื่อยกตัวออกมาทั้งในสวนป่าลุ่มและตาม คลองต่าง ๆ ทางใต้ของกรุงแบกแดดอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาพลทหารไบรอน ฟาวตี้ และผู้ชำนาญการรถถัง จิมเนซ (เดลินิวส์ 2502007)

ยอดเสียชีวิตทหารสหรัฐในอิรักเดือน พ.ค. สูงสุดในรอบ 2 ปีครึ่ง ยอดทหารสหรัฐที่เสียชีวิตในสงคราม อิรักของเดือนพฤษภาคมพุ่งถึง 112 คน ทำให้เดือนพฤษภาคมกลายเป็นเดือนที่มีเหตุนองเลือดเกิดขึ้นทำให้ทหาร เสียชีวิตมากที่สุดในรอบ 2 ปีครึ่ง นับตั้งแต่กลุ่มหัวรุนแรงเริ่มออกอาละวาดในเดือนพฤศจิกายน 2004 โดยก่อนหน้านี้ ยอดทหารที่เสียชีวิตจำนวน 104 นายในเดือนเมษายนที่ผ่านมาเคยเป็นยอดที่สูงที่สุด ซึ่งรายงานของเพนตากอน เผยว่า จำนวนทหารที่เสียชีวิตในอิรักนั้นมียอดสูงถึง 3,500 นาย และอีก 25,000 นาย ที่ได้รับบาดเจ็บ ด้านผู้เชี่ยวชาญการ ป้องกันประเทศแห่งสถาบัน บรูกกิงส์ กล่าวว่า จำนวนทหารที่เสียชีวิตที่สูงขึ้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสาเหตุจากการส่ง ทหารสหรัฐ เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่สาเหตุที่สำคัญนั้นก็คือการแก้แค้นกองกำลังของสหรัฐและอิรัก ของกลุ่มหัวรุนแรง นิกายชีอะห์ โดยหลายปีที่ผ่านมากลุ่มหัวรุนแรงเรียนรู้วิธีโจมตียานพาหนะของสหรัฐให้ได้ผลยิ่งขึ้น เช่น การใช้ระเบิดที่มี อาวุธสูง แม้กระทั่งยานหุ้มเกราะก็ทำลายได้ (Aljazeera.com 31052007)

สหรัฐรำลึกวันทหารผ่านศึก เมื่อวันที่ 28 พ.ค. นี้ชาวอเมริกันได้ร่วมรำลึกถึงวีรกรรมของทหารที่พลีชีพใน สงคราม เนื่องในวันทหารผ่านศึก. ขณะที่ ประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช ได้ปราศรัยเตือนในวันทหารผ่านศึก ว่า ยอดชาวอเมริกันที่เสียชีวิตจะสูงขึ้นอีก เมื่อส่งกองกำลังเพิ่มเข้าไปในอิรัก และยังย้ำว่า ชาวอเมริกันมีหน้าที่สร้างความ ยุติธรรมให้แก่ผู้ที่พลีชีพในการต่อสู้ในสงครามอิรัก และอัฟกานิสถาน (ไฟแนนซ์เชียลไทมส์ 29052007) ทางสำนักข่าว ชินหัวของทางการจีน รายงานอ้างข้อมูลของ นสพ.เอิร์ช ในสหรัฐว่า **จำนวนทหารหน่วยรบของสหรัฐในอิรัก จะ เพิ่มขึ้นเป็น 98,000 นาย ภายในสิ้นปีนี้** จากระดับ 52,000 นาย ในเดือน ม.ค. ที่ผ่านมา ส่งผลให้จำนวนทหารสหรัฐ ในอิรักมีจำนวนทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นกว่า 200,000 นาย จากระดับ 162,000 นายในปัจจุบัน.(เดลินิวส์ 2502007) ซึ่งก่อนหน้านี้ ชาวเมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2550 นายไบรอัน วิธแมน โฆษกกระทรวงกลาโหมสหรัฐ เปิดเผยว่า **สหรัฐเตรียมส่งทหารอีก 35,000 นายไปอิรัก** ตามคำสั่งประจำการ ลงนามโดย โรเบิร์ต เกตส์ รัฐมนตรีกลาโหม ซึ่งนายทหาร 10 กองพลจำนวน 35,000 นายได้รับคำสั่งให้เข้าไปประจำการในอิรักระหว่างเดือนสิงหาคมถึงธันวาคมปีนี้ช่วงฤดูใบไม้ร่วง เพื่อให้เพียงพอ ในช่วงเวลาเปลี่ยนถ่ายกองกำลังตามความจำเป็น การตัดสินใจดังกล่าวไม่ได้เป็นการเพิ่มระดับกำลังพลในอนาคต แต่ จะช่วยให้มีกองกำลังสหรัฐประจำการอยู่ในสหรัฐ 20 กองพล จนถึงสิ้นปี โฆษกกระทรวงกลาโหมสหรัฐ ระบุ ในช่วงต้นปี ประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู. บุช แถลงยุทธศาสตร์ใหม่สั่งเพิ่มกำลังทหารเข้าไปปฏิบัติการทั่วอิรักและกรุงแบกแดดอีก กว่า 30,000 นาย ขณะที่ผู้บัญชาการทหารสหรัฐในอิรัก กล่าวว่า จะตัดสินใจอีกครั้งในเดือนกันยายนว่าควรจะส่งกอง กำลังเพิ่มเติมเข้าไปในอิรักหรือถอนทหารออกมา (เอพี 09052007)

สหรัฐเตือนให้ระวังความรุนแรงในอิรัก เมื่อวันจันทร์ที่ 7 พ.ค. 2550 สหรัฐออกคำเตือนว่าอาจมีการโจมตี ครั้งใหญ่ในอิรักที่จะส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่มีประชาชนเสียชีวิต 25 ราย ใกล้ กับเมืองรามาดิ จากเหตุระเบิดพลีชีพ 2 ครั้ง ซึ่งตำรวจอิรักกล่าวโทษว่าเป็นฝีมือของกลุ่มอัลกออิดะห์ ทำเนียบขาวบอก ว่า กลุ่มอัลกออิดะห์ก่อเหตุคาร์บอมบ์ครั้งใหญ่ทั่วอิรักในช่วงไม่กี่สัปดาห์ที่ผ่านมาที่ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตหลายร้อยคน

แม้ว่ากองกำลังสหรัฐจะเข้ารักษาความปลอดภัยภายในกรุงแบกแดด และพื้นที่รอบนอกก็ตาม (เอเอฟพี 08052007) **สหรัฐโจมตีผิดเป้าถล่มร.ร.ประมุขอิรัก นร.ดับ 2** เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2550 ศูนย์บัญชาการทหารสหรัฐในอิรัก ออกมาแถลงว่าเฮลิคอปเตอร์จู่โจม ได้รับคำสั่งปฏิบัติการใกล้กับเมืองมันดาลี จังหวัดดิยาลา โดยนักบินทิ้งระเบิดใส่จุดต้องสงสัยว่าอาจเป็นพื้นที่หลบซ่อนตัวของกลุ่มก่อการร้าย และการโจมตีดังกล่าวสามารถผลิตชีพนักรบของกลุ่มหัวรุนแรงในระดับผู้เชี่ยวชาญด้านวัตถุระเบิด 2 รายคือ อัล คาเดร์ ดาตุส และ วะเดห์ คาลิฟา ดุตุส กองทัพสหรัฐแถลงว่าไม่มีการจู่โจมโรงเรียนตามที่สื่อมวลชนบางฉบับรายงานว่าเฮลิคอปเตอร์โจมตีผิดเป้าหมาย ถล่มโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนเหนือของแบกแดด แต่ยืนยันว่ามีเด็กอย่างน้อย 2 คน เสียชีวิตระหว่างการปฏิบัติการโจมตีกลุ่มหัวรุนแรง (เอเอฟพี 09052007)

อัลกออิดะห์แพร่ภาพวิดีโอยิงจ่อหัว ตร.-ทหารอิรักเรียงตัว เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2550 เครือข่ายกลุ่มอัลกออิดะห์แพร่ภาพวิดีโอลงบนเว็บไซต์ เป็นภาพการสังหารโหดของนักรบกลุ่มก่อการร้ายคนหนึ่งสวมหน้ากากสีดำ ยิงจ่อศีรษะตำรวจและทหาร 9 นาย ตัวประกันซึ่งนั่งคุกเข่ากับพื้น เพราะครบกำหนดเส้นตายของกลุ่มรัฐอิสลามอิรัก (Islamic State in Iraq) ที่รัฐบาลอิรักไม่ยอมทำตามคำเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวนักโทษภายใน 72 ชั่วโมง โดยนักโทษนั้นตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีข่มขืนหญิงสาวนิกายซุนหนี่ (เอเจนซี 11052007) โดยก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ 1 พ.ค. 2007 ได้มีการตั้งข้อสงสัยผู้นำอัลกออิดะห์ในอิรักถูกฆ่าตาย แต่องค์กรหัวรุนแรงสุหนี่ เครือข่ายอัลกออิดะห์ ออกมาปฏิเสธข่าว ชัยยิบ อัลมาสรี ผู้นำกลุ่มอัลกออิดะห์ในอิรัก เสียชีวิตระหว่างการต่อสู้ภายในสมาชิกกลุ่มของตนเอง จากคำแถลงผ่านทางอินเทอร์เน็ต ขณะที่กระทรวงมหาดไทยของอิรักยืนยันรายงานข่าวเบื้องต้น ชีว่า มาสรี เสียชีวิตแต่ทางการอิรักเองเผยว่าพวกเขายังไม่พบศพของ อัลมาสรี อย่างไรก็ตาม โฆษกกองทัพและสถานทูตสหรัฐ ไม่ยืนยันรายงานดังกล่าว แต่ได้ให้ข้อมูลว่า มาสรีหรืออีกชื่อที่รู้จักกันดีว่า อาบู ฮัมซา อัลมุฮายีรี เป็นเพื่อนสนิทคนหนึ่งของอัลซอว์กออวี โดยวอชิงตันได้ตั้งค่าหัวมาสรีเป็นเงินถึง 5 ล้านดอลลาร์ (เอเอฟพี 02052007)

เกิดระเบิดพลีชีพและระเบิดเหตุคาร์บอมบ์หลายครั้ง เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 31 พ.ค. 2550 เกิดระเบิดพลีชีพในเมืองฟาลูจาห์ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตไป 25 ศพ (เอพี 31052007) เมื่อวันที่ 28 พ.ค. 2007 เกิดระเบิดคาร์บอมบ์บริเวณนอกมัสยิดกลางกรุงแบกแดด ซึ่งสังหารชาวอิรัก 19 คนบาดเจ็บอีก 46 คน ได้มีการเปลี่ยนเป้าหมายการโจมตีมาที่พลเรือน ซึ่งเชื่อว่าส่วนใหญ่เป็นพวกที่ทำงานให้กับกลุ่มหัวรุนแรงนิกายซุนหนี่ (The Independent 28052007) เมื่อวันที่ 24 พ.ค. 2550 มีการวางระเบิดรถยนต์ที่เมืองฟัลลูจาห์ โจมตีงานศพผู้นำท้องถิ่นในเมืองฟัลลูจาห์ ห่างจากกรุงแบกแดดไปทางตะวันตกราว 65 กม. คร่าชีวิตผู้คน 21 ศพ บาดเจ็บ 50 คน ไม่เพียงแค่นั้น ฝ่ายต่อต้านในอิรักยังโหมโจมตีบ่อน้ำมันใกล้เมืองเคอร์คุก ทางเหนือของประเทศ ก่อให้เกิดกลุ่มหมอกควันดำหนาที่บดบังท้องฟ้า (The Independent 24052007) นอกจากนี้เมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2007 เกิดระเบิดคาร์บอมบ์ที่ตลาดในกรุงแบกแดดทำให้ผู้เสียชีวิต 25 คนและบาดเจ็บอีก 60 คน (The Independent 22052007) เมื่อวันที่ 16 พค 2007 เกิดระเบิดคาร์บอมบ์ใกล้ตลาดย่านชาวชีอะห์ทางตะวันออกเฉียงเหนือกรุงแบกแดด มีผู้เสียชีวิต 32 คนบาดเจ็บ 50 คน (Al Bawaba 16052007)

ชาวอังกฤษถูกจับตัวในอิรัก เมื่อวันอังคารที่ 29 พ.ค. 2007 นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ 5 คน ซึ่งทำงานให้กับกระทรวงการคลังอิรัก ได้ถูกกลุ่มชายฉกรรจ์กว่า 40 คน ซึ่งแต่งชุดเครื่องแบบตำรวจฉกพาตัว เหตุเกิดในบริเวณใกล้กับอาคารสำนักงานกระทรวงการคลัง จากนั้นยานพาหนะของคนร้ายได้มุ่งหน้าไปยังย่านซุมซุนแออัด ขณะที่เจ้าหน้าที่อาวุธของอิรัก คาดว่านักรบของกลุ่มหัวรุนแรงชาวชีอะห์ คือผู้อยู่เบื้องหลังปฏิบัติการลักพาตัวครั้งนี้ (เอเอฟพี 29052007)

ทหารสหรัฐ-อิรักร่วมค้นหาชาวอังกฤษที่ถูกลักพาตัว เมื่อวันที่ 30 พ.ค 2550 ทหารอิรักและสหรัฐ หลายร้อยนาย กระจายวงล้อมทั่วย่านซุมซุนแออัดในกรุงแบกแดด เพื่อค้นหาพลเรือนชาวอังกฤษ 5 ราย ขณะที่เจ้าหน้าที่ทูต

อังกฤษและอิรักหารือร่วมกันพิจารณาสถานการณ์เป็นวันที่สอง ด้านรัฐมนตรีต่างประเทศของอังกฤษ มาร์กาเรตต์ เบคเกตต์ ยืนยันว่าทางรัฐบาลจะทำทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ เพื่อช่วยเหลือตัวประกันทั้ง 5 คนกลับมามีชีวิตและปลอดภัยที่สุด (เอเจนซี 30052007)

สงครามก่อการร้ายทำโลกวุ่น เมื่อวันที่ 23 พ.ค. 2550 องค์การนิรโทษกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มสิทธิมนุษยชน ออกรายงานประจำปีความยาว 320 หน้า ซึ่งครอบคลุมการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั่วโลกในปี 2549 เน้นไปที่ความรุนแรงต่อสตรี และการทรมาน การก่อการร้ายและการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งองค์การนิรโทษกรรมสากล พบว่า สตรี 1 ใน 3 ถูกอุทธรณ์ล่วงละเมิดระหว่างมีชีวิตอยู่ในขณะที่ ร้อยละ 70 ของผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตในเหตุการณ์ความขัดแย้งต่างๆ เป็นพลเรือน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็ก นายไอริน คาห์น ประธานองค์การนิรโทษกรรมระหว่างประเทศ กล่าวว่า สงครามการก่อการร้าย และสงครามในอิรัก ซึ่งมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้ก่อให้เกิดความแตกแยกอย่างถาวร สงครามก่อการร้ายหลังเหตุการณ์ 9/11 กำลังสร้างความแตกแยกในโลกเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ช่องว่างระหว่างชาวมุสลิมและที่ไม่ใช่ชาวมุสลิมก็มีมากขึ้น ซึ่งจุดชนวนให้เกิดยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายแบบเลือกปฏิบัติในชาติตะวันตก พร้อมกันนั้นสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนยังเลวร้ายในอิรักและอัฟกานิสถาน ซึ่งเป็นแนวหน้าของสหรัฐในการกวาดล้างกลุ่มหัวรุนแรงระหว่างประเทศ (เดลินิวส์ 2402007)

-สถานการณ์การเมืองในอิหร่าน

อิหร่าน-สหรัฐประเทศศัตรูคู่อาฆาตในการพัฒนายุทธศาสตร์อิรัก เมื่อวันที่ 9 พ.ค. 2550 นายอับบาส อารักชี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอิหร่าน ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันไฟแนนซ์เชียลไทมส์ ได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาที่สหรัฐ อ้างว่า อิหร่านให้การสนับสนุนด้านอาวุธยุทโธปกรณ์แก่กลุ่มก่อความไม่สงบในอิรัก แต่ระบุว่า การที่ทหารอเมริกันยังอยู่ในอิรักนั้นเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา อิรักกำลังทุกข์ทรมานอยู่ในวัฏจักรของความชั่วร้าย ไม่มีแรงกดดันใดที่จะทำให้อิหร่านยกเลิกโครงการนิวเคลียร์ของตนได้โดยอิหร่านยืนยันว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อสันติภาพเท่านั้น แม้ว่าชาติตะวันตกจะอ้างว่า มันสามารถใช้เพื่อผลิตระเบิดปรมาณูได้ก็ตาม มี 2 ทางเลือก คือเผชิญหน้าหรือให้ความร่วมมือกับคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีมติ 2 ข้อแนะให้มีการลงโทษ โดยอิหร่านได้เร่งมือทำกิจกรรมนิวเคลียร์อย่างสันติภาพ และได้ลดความร่วมมือกับทบวงพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (เอเอฟพี 09052007)

แผนลับอิหร่านบีบมะกันออกจากอิรัก จากรายงานข่าวโดย เดอะการ์เดียน เจ้าหน้าที่ของสหรัฐ เผยทางการอิหร่านกำลังผูกมิตรกับกลุ่มอัลกออิดะห์ และกลุ่มติดอาวุธอาหรับนิกายซุนหนี่ในอิรัก เพื่อเตรียมการต่อสู้ครั้งใหญ่ร่วมกันประมาณเดือนกันยายนนี้ โดยตั้งใจว่าจะโจมตีจนทำให้รัฐสภาสหรัฐโหวตถอนกองกำลังทั้งหมดออกจากอิรัก สหรัฐระบุว่า กองกำลังเรโวลูชันารี การ์ด ที่มีรัฐบาลเดเหรานถือหาง เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการโจมตีครั้งใหญ่หลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นที่บาสุรา และเซตกรีนโซน ในกรุงแบกแดด และยังคาดว่านอกจากที่อิหร่านจะมีเครือข่ายกับกลุ่มอัลกออิดะห์ และกลุ่มอาหรับนิกายซุนหนี่แล้ว ก็ยังคงมีความเกี่ยวโยงใกล้ชิดกับพรรคการเมือง และกลุ่มติดอาวุธนิกายชีอะห์ด้วย ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่สหรัฐได้หลักฐานยืนยันแล้วว่า เดเหรานเปลี่ยนนโยบาย เนื่องจากสเปกตาสหชนในอิรักและในการพัฒนาที่ไปพร้อมกัน อิหร่านยังได้นำนโยบายในอัฟกานิสถานก่อนหน้านี้กลับมาใช้ โดยสนับสนุน และจัดหาอาวุธให้แก่กลุ่มตอลิบานในการต่อต้านสหรัฐ อังกฤษ และกองกำลังชาติอื่นๆ ของนาโต อย่างไรก็ตาม นายโมฮัมหมัด ริซา บาเกรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กิจกรรมในอาหรับ ผู้ดูแลนโยบายในอิรักของอิหร่าน ก็ปฏิเสธข้อกล่าวหาของสหรัฐและอังกฤษ ว่า ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในอิรัก (เดอะการ์เดียน 22052007)

อดีตทูต UN ยุสสุรรัฐถล่มอิหร่านก่อนสร้างระเบิดนิวเคลียร์สำเร็จ เมื่อวันที่ 16 พ.ค. 2550 หนังสือพิมพ์ เดลี เทเลกราฟของอังกฤษ รายงานว่า จอห์น โบลตัน อดีตทูตสหรัฐประจำสหประชาชาติ กล่าวว่า ควรโจมตีอิหร่าน ก่อนที่ประเทศนี้จะประสบความสำเร็จในการสร้างอาวุธนิวเคลียร์ โบลตัน กล่าวด้วยว่า การใช้กำลังทหารควรจะเป็น หนทางสุดท้าย แต่ความพยายามทางการทูตที่เกลี้ยกล่อมอิหร่านให้ล้มเลิกโปรแกรมนิวเคลียร์ คือสิ่งที่ผิดพลาด หนังสือพิมพ์ฉบับนี้รายงานต่อว่าขณะเดียวกันมีรายงานว่ อิหร่านมีความก้าวหน้ามากขึ้นในการแปรรูปยูเรเนียม โดยผู้เชี่ยวชาญคาดการณ์ว่าใน 4 ปี อิหร่านจะสามารถผลิตยูเรเนียมได้มากพอที่จะสร้างระเบิดนิวเคลียร์ 1 ลูก (ยูพีไอ 16052007) ขณะที่ผู้นำอิหร่านกร้าวขู่แก้แค้นหากถูกสหรัฐโจมตี เมื่อวันที่ 14 พค 2550 ประธานาธิบดีมาห์มูด อาห์มาดีเนjad แห่งอิหร่านได้ออกแถลงข่าว ระหว่างการเยือนสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ยูเออี) เป็นเวลา 2 วันระบุว่า อิหร่านจะแก้แค้น หากถูกสหรัฐโจมตี คำกล่าวครั้งนี้ เป็นการตอบโต้อย่างแข็งกร้าวต่อการแสดงความเห็นเมื่อไม่นานนี้ ของรองประธานาธิบดีสหรัฐที่ว่า วอชิงตันจะต้องสกัดกั้นไม่ให้สาธารณรัฐอิสลามมีอิทธิพลเหนือภูมิภาคตะวันออกกลาง การแสดงความเห็นของผู้นำอิหร่านมีขึ้นหลังจากเมื่อวันศุกร์ที่แล้ว รองประธานาธิบดีดิค เซนีย์ แห่งสหรัฐ กล่าวจากเรือบรรทุกเครื่องบินของอเมริกาที่อยู่ในอ่าวเปอร์เซียว่า สหรัฐกับพันธมิตรจะขัดขวางอิหร่านไม่ให้ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ และการมีอิทธิพลเหนือภูมิภาค (เดลินิวส์ 15052007)

สหรัฐเสริมเรือรบสู่อ่าวเปอร์เซีย เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 24 พ.ค. 2007 สำนักข่าวซินหัว อ้างรายงานลับของ นายไมฮัมเหม็ด เอลบาราเด ผู้อำนวยการทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือไอเออีเอ ระบุว่า อิหร่านได้ขยายกิจกรรมเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียม ทำหายเสียงเรียกร้องของสหประชาชาติ ที่ต้องการให้อิหร่านยุติโครงการพัฒนานิวเคลียร์ และไม่อาจจะรับประกันว่า การขยายโครงการเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียมของอิหร่านมีจุดประสงค์เพื่อสันติ ส่วนอิหร่านไม่สนคำขูมาตรการคว่ำบาตรเพิ่มเติมของยูเอ็น หลังจากไอเออีเอยืนยันว่า อิหร่านขยายโครงการนิวเคลียร์ของตน โดยระบุว่า จะไม่หยุดโครงการนิวเคลียร์ ซึ่งสหรัฐส่งเรือบรรทุกเครื่องบินเข้าอ่าวเปอร์เซียเพิ่มอีก 2 ลำ หลังไอเออีเอระบุว่า อิหร่านได้ขยายกิจกรรมเสริมสมรรถนะนิวเคลียร์ ส่วนราคาน้ำมันทะเลทรายสูงสุดในรอบ 9 เดือน สถานการณ์ที่ตึงเครียดขึ้นในภูมิภาค เมื่อสหรัฐส่งเรือบรรทุกเครื่องบิน 2 ลำไปยังอ่าวเปอร์เซียเพื่อร่วมปฏิบัติการซ้อมรบ ท่ามกลางสำนักข่าวซินหัวของทางกรจีน รายงานอ้างแถลงการณ์ของฐานทัพสหรัฐในกรุงมานามา เมืองหลวงของ บาห์เรนว่า เรือบรรทุกเครื่องบิน 2 ลำดังกล่าว ได้แก่ ยูเอสเอส จอห์น ซี สเตนนิส และยูเอสเอส นิมิตรซ์ เดินทางถึง น่านน้ำอ่าวเปอร์เซีย นอกชายฝั่งอิหร่านแล้วเมื่อวันพุธที่ผ่านมา เพื่อสนับสนุนปฏิบัติการซ้อมรบของสหรัฐภายใต้ชื่อ **“ปฏิบัติการเสรีภาพอิรัก และปฏิบัติการกองกำลังเคลื่อนที่เร็ว”** นับเป็นครั้งแรกที่สหรัฐส่งเรือรบเข้าไปยังอ่าวเปอร์เซีย นับตั้งแต่สหรัฐเข้าแทรกแซงอิรักเมื่อปี 2003 อย่างไรก็ตาม กองทัพเรือสหรัฐระบุว่า แผนการซ้อมรบดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาความตึงเครียดภายในภูมิภาคเกี่ยวกับโครงการพัฒนานิวเคลียร์ในอิหร่านแต่อย่างใด (เดลินิวส์ 2502007)

อิหร่านยืนยันกรณโครงการนิวเคลียร์ เมื่อวันที่ 31 พ.ค. 2007 นายอาลี ลาริจานี ผู้แทนคณะเจรจานิวเคลียร์ของอิหร่าน มีกำหนดจะเข้าพบกับ จาเวียร์ โซลานา หัวหน้าด้านนโยบายต่างประเทศของอียู ณ กรุงมาดริด เพื่อเจรจาคัดค้านการปมปัญหานิวเคลียร์ของอิหร่านซึ่งนายไมฮัมหมัด อาลี ฮอสเซนี โฆษกกระทรวงการต่างประเทศ กล่าวยืนยันกรณล่วงหน้าว่า อิหร่านจะไม่มีทางจะหยุดพักโครงการเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียม ขณะที่ คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐ เตือนว่า อิหร่านต้องเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินงานนิวเคลียร์ และต้องเห็นชอบที่จะตรึงการเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียมไว้ โดยย้ำว่าหากอิหร่านยุติโครงการนี้ สหรัฐก็พร้อมที่จะเข้าร่วมเจรจาทวิภาคีทั้งด้านการค้า ความมั่นคง ผลประโยชน์ทางเทคโนโลยีของเตหะราน อย่างไรก็ตาม ไรซ์ กล่าวว่า “ปัญหาไม่ใช่ว่าทำไมเราถึงไม่คุยกับเตหะราน แต่ปัญหาอยู่ที่ทำไมเตหะรานถึงไม่ต้องการคุยกับเราต่างหาก” (เอเอฟพี 31052007)

-สถานการณ์การเมืองในอัฟกานิสถาน

ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2007 เหตุการณ์ในประเทศอัฟกานิสถาน กองกำลังสันติภาพพยายามกวาดล้างกลุ่มตอลิบาน และอัล-เคดา จึงเป็นเหตุให้เกิดการปะทะกันหลายครั้งระหว่างกองกำลังทหารอัฟกันและกองกำลังสันติภาพกับกลุ่มนักรบ อีกทั้งการปล่อยกระแสน้ำของการมีขีปนาวุธอยู่ของ บินลาตินแกนนำคนสำคัญของกลุ่มอัล-เคดา และการอ้างการสังหารแกนนำของกลุ่มนักรบ โดยมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

อัฟกันอ้างสังหารผู้นำทหาร “ตอลิบาน” เมื่อวันที่ 13 พ.ค. 2007 รัฐบาลอัฟกานิสถานแถลงว่า มุลละห์ ดา ดุลละห์ ผู้บัญชาการทหารระดับท็อปของกลุ่มตอลิบาน ถูกสังหารเสียชีวิตแล้วที่ภาคใต้ของประเทศ ปฏิบัติการเค็ดซีฟ ดา ดุลละห์ ในจังหวัดเฮลมานด์ ซึ่งลงมือกันในวันเสาร์ที่ 12 พ.ค. คราวนี้ กระทำกันโดยอาศัย “ข้อมูลข่าวสารที่แน่นอนมาก” นับเป็นความสำเร็จสำคัญที่สุดในการปราบปรามขบวนการก่อความไม่สงบขบวนการนี้ และแสดงความมั่นใจมากขึ้น ด้วยการนำเอาศพหุ้มเลือดมาแสดงต่อบรรดานักหนังสือพิมพ์ที่เมืองกันดาฮาร์ เมืองใหญ่ทางภาคใต้ของประเทศ โดยยืนยันว่า ศพดังกล่าว คือ ดา ดุลละห์ ที่เคยขอความช่วยเหลือให้สัมพันธมิตรที่วอชิงตันของอังกฤษในเดือนมีนาคม ว่า เขาเป็นผู้นำนักรบ 12,000 คน และมีคนหลายร้อยซึ่งพร้อมที่จะเป็นมือระเบิดฆ่าตัวตาย อย่างไรก็ตาม ฝ่ายตอลิบานเองออกมาปฏิเสธว่า ผู้บัญชาการชาเค็ดซีฟผู้ชื่อจริงของตนยังมีชีวิตอยู่ พร้อมสัญญาที่จะนำเอาเสียงอัดใหม่ๆ ของเขา มาเผยแพร่ เป็นข้อพิสูจน์ยืนยันด้วย อนึ่ง กองกำลังช่วยเหลือด้านความมั่นคงปลอดภัยระหว่างประเทศ (ไอเอสเอฟ) ขององค์การนาโต ก็เข้าร่วมในปฏิบัติการคราวนี้ด้วย ทว่า ไอเอสเอฟเองปฏิเสธที่จะให้ความเห็นเรื่องนี้ โดยบอกว่าทุกอย่างให้สอบถามจากรัฐบาลอัฟกัน (เอเอฟพี 14052007)

ผู้นำกองกำลังอัฟกันยืนยัน “บินลาติน” ยังอยู่ เมื่อวันที่ 13 พ.ค. 2550 สถานีโทรทัศน์อัล – อวาเบียของคูไบ เผยแพร่วิดีโอเทปของ กัลบูดิน อิกมัตยาร์ อดีตนายกรัฐมนตรีอัฟกานิสถาน ที่สหรัฐตั้งค่าหัวหลายล้านดอลลาร์ กล่าวยืนยันว่า บินลาติน บุคคลสำคัญที่สหรัฐต้องการตัวมากที่สุดหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน ผู้โจมตีอสังหาริมทรัพย์และนิวยอร์กยังคงมีชีวิตอยู่อย่างสบาย โดยไม่ปรากฏตัวตามสื่อต่างๆ ต้นปีนี้อิกมัตยาร์อ้างว่าคนของตนได้ช่วยบินลาตินและอัยมัน อัล – ซอวาฮีรี รองหัวหน้ากลุ่มอัลกออิดะห์ หลบหนีจากการตามล่าของหน่วยรบพิเศษของสหรัฐ บริเวณเทือกเขาทางตะวันออกของอัฟกานิสถาน (เอเอฟพี 14052007)

ซีไอเอยังไม่พบร่องรอยบินลาเดน หนังสือพิมพ์ลอส แองเจลิส ของสหรัฐ รายงานในเว็บไซต์เมื่อวันเสาร์ที่ 19 พ.ค. 2007 ว่า การไล่ล่าตัว นายโอซามา บิน ลาเดน ผู้ก่อตั้งเครือข่ายก่อการร้ายอัล-กอ อิดะห์ ครั้งใหญ่ของหน่วยข่าวกรองสหรัฐ หรือซีไอเอ เมื่อปีที่แล้ว ไม่สามารถนำไปสู่การรู้ที่ซ่อนตัวของนายบิน ลาเดนได้ แต่ก็ช่วยให้ตรวจพบการเคลื่อนไหวของฝ่ายปฏิบัติการของอัล-กอ อิดะห์ และเงินจำนวนมากไหลจากอิรัก ที่ทะลักเข้าไปในดินแดนชนเผ่า ในปากีสถาน เจ้าหน้าที่สหรัฐกล่าวว่า ฐานบัญชาการของอัล-กอ อิดะห์ ในปากีสถาน ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากอิรัก โดยฝ่ายปฏิบัติการของอัล-กอ อิดะห์ ในอิรัก ได้เงินสนับสนุนก่อนโตจากการบริจาค ซึ่งผู้บริจาคได้บริจาคเงินให้กลุ่มหัวรุนแรงที่ต่อต้านสหรัฐ และการลักพาตัวชาวอิรักที่มีฐานะร่ำรวย และการก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ส่วนนักโทษชาวออสเตรเลียเดินทางจากกวนตานาโม กลับถึงบ้านเกิดแล้วนายเดวิด ฮิดส์ นักโทษชาวออสเตรเลียที่เคยฝึกกับเครือข่ายอัล-กอ อิดะห์ในอัฟกานิสถาน ซึ่งถูกศาลทหารสหรัฐพิพากษา ในข้อหาให้การสนับสนุนการก่อการร้ายเดินทางจากอ่าวกวนตานาโมถึงออสเตรเลียบ้านเกิดแล้ว เมื่อวันอาทิตย์ เพื่อมารับโทษที่เหลือประมาณ 9 เดือนที่แผ่นดินบ้านเกิดให้ครบ หลังจากเขาถูกควบคุมตัวอยู่ที่ค่ายกักกันบนอ่าวกวนตานาโมในคิวบา มากกว่า 5 ปี นายฮิดส์วัย 31 ปี ยอมรับว่า ได้รับการฝึกกับเครือข่ายอัล-กอ อิดะห์ในอัฟกานิสถาน ในปี 2544 แต่ปฏิเสธการรับรู้ใด ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ 9/11 เขาจะถูกลงโทษในคุกยาลา ไกล์เมืองอาเดไลเด ประเทศออสเตรเลียต่อไป (เดลินิวส์ 21052007)

ถล่มแหลกตอลิบาน นักรบตายเกลื่อน เมื่อวันที่ 19 พ.ค. 2007 กองกำลังทหารอัฟกานิสถานร่วมกับกองกำลังสันติภาพที่นำโดยสหรัฐ บุกโจมตีนักรบตอลิบาน ทำให้เสียชีวิตเกือบ 70 ศพ ในจังหวัดปักเตีย ทางตะวันออกของประเทศที่มีพรมแดนติดกับปากีสถาน นายพลซามี-อุล ฮัก บาดาร์ ผู้บัญชาการกองทัพอัฟกานิสถานเปิดเผยว่าได้บุกโจมตี และสามารถสังหารสมาชิกตอลิบานได้ถึง 67 ศพ เพราะได้รับเบาะแสมาว่า มีนักรบตอลิบานอยู่ในพื้นที่นี้ ส่วนทหารต่างชาติและทหารอัฟกันไม่มีคนใดได้รับบาดเจ็บในการปะทะครั้งนี้ นอกจากนี้เกิดเหตุมีระเบิดพลีชีพโจมตีทหารเยอรมนีในระหว่างจับจ่ายซื้อของที่ตลาดแห่งหนึ่ง ซึ่งมีผู้คนพลุกพล่านในจังหวัดคุนดุซ ทางเหนือของอัฟกานิสถาน ยังผลให้มีผู้เสียชีวิต 8 ราย บาดเจ็บ 16 ราย โดยจำนวนนี้เป็นทหารเยอรมนีเสียชีวิต 3 ราย บาดเจ็บ 2 นาย พลตำรวจเอกนุร์ โมฮัมหมัด โอมาร์ฮาลิล รองผู้บัญชาการระดับท้องถิ่นบอกว่า นอกจากทหารเยอรมันที่เสียชีวิตแล้ว ยังมีพลเรือนเสียชีวิตด้วยอีก 5 ราย บาดเจ็บ 14 ราย เช่นเดียวกับโฆษกกองการสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ หรือนาโต ยืนยันว่ามีการโจมตีจริง แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติม (เดลินิวส์ 21052007)

ตอลิบานยิง เฮลิคอปเตอร์นาโตร่วง เจ้าหน้าที่กองทัพอากาศสหรัฐ เผย ทหารสหรัฐ 5 นาย รวมถึงทหารจากอังกฤษและแคนาดา อีก 2 นาย เสียชีวิตหลังเฮลิคอปเตอร์ถูกยิงร่วงในจังหวัดเฮลมานด์ ทางตอนใต้ของอัฟกานิสถาน ซึ่งเฮลิคอปเตอร์แบบซีนุก รุ่นซีเอช-47 เป็นเฮลิคอปเตอร์ขนาด 2 ใบพัด ที่สามารถบรรทุกทหารได้มากถึง 40 นาย รวมถึงลูกเรืออีกจำนวนหนึ่ง โดยเฮลิคอปเตอร์ถูกยิงตกในช่วงที่กำลังปฏิบัติการโจมตีทางอากาศในเวลากลางคืนในเขตคาจาตี ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดเฮลมานด์ของอัฟกานิสถาน ทั้งนี้ จังหวัดเฮลมานด์ เป็นฐานที่มั่นของกลุ่มตอลิบาน และเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดสำคัญของอัฟกานิสถาน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ผลิตเฮโรอีนรายใหญ่ของโลก ขณะที่เขตคาจาตี เป็นพื้นที่ที่รัฐบาลอัฟกานิสถานและต่างชาติหวังที่จะกำจัดกลุ่มนักรบให้หมดไป เพื่อสร้างเขื่อนพลังงานไฟฟ้า และผลิตกระแสไฟฟ้าแจกจ่ายไปยังเมืองต่างๆ ขณะที่ **การี โมฮัมหมัด ยูซุฟ โฆษกกลุ่มตอลิบานออกมาอ้างความรับผิดชอบ แต่ระบุจำนวนทหารที่เสียชีวิตว่ามีมากถึง 35 นาย** กองกำลังรักษาความมั่นคงนานาชาติขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ หรือนาโต มีทหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในอัฟกานิสถานทั้งสิ้น 37,000 นาย ซึ่งในจำนวนนี้รวมถึงทหารสหรัฐ 14,000 นาย ขณะที่ทหารสหรัฐ อีก 12,000 นาย ร่วมปฏิบัติการฝึกหัดให้กับทหารอัฟกานิสถาน และประจำการอยู่ในกองกำลังพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับมือกับกลุ่มก่อการร้าย (เอเจนซี 31052007)

อัล-กอ อิดะห์ มะกัน ชูถล่มสหรัฐซ้ำหากบุชไม่ถอนทัพ นายอาดัม กาดานห์ สมาชิกของเครือข่ายก่อการร้ายอัล-กอ อิดะห์ ซึ่งเป็นชาวอเมริกัน เตือนในวิดีโอผ่านอินเทอร์เน็ตว่า ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ของสหรัฐ ควรจะถอนกำลังทหารทั้งหมดของเขาส่งออกจากแผ่นดินชาวมุสลิม มิเช่นนั้นจะเผชิญหน้ากับการถูกโจมตีที่เลวร้ายมากกว่าเมื่อครั้งโศกนาฏกรรมวันที่ 11 ก.ย. 2544 และยังสามารถเรียกร้องให้สหรัฐ ยุติการสนับสนุนอิสราเอล และรัฐบาลของโลกมุสลิมที่ทั้งศาสนาของตน และให้ปล่อยชาวมุสลิมทั้งหมดออกจากคุก โดยนายกาดานห์ เปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งถูกพิพากษาโดยคณะลูกขุนของสหรัฐว่า เป็นกบฏ ทรมาน นายกาดานห์ ปราบกฏอยู่ในวิดีโอเทปหลายครั้งของอัล-กอ อิดะห์ ตั้งแต่ปี 2547 ได้ชื่นชมเหตุการณ์โจมตีตึกครนีย์และกรุงวอชิงตันเมื่อวันที่ 11 ก.ย. 2544 และเชื่อว่าปฏิบัติการโจมตีครั้งใหม่ด้วย ในเดือน ต.ค. 2549 เขากลายเป็นคนแรกที่ถูกล่าหว่านในสหรัฐว่าเป็นกบฏตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งข้อกล่าวหาดังกล่าวมีโทษขั้นต่ำ จำคุก 5 ปี และโทษสูงสุดถึงประหารชีวิต เขาเฝ้ารอวิดีโอครั้งสุดท้ายในเดือน ก.ย. ปีที่แล้ว (เดลินิวส์ 31052007)

กองทัพอังกฤษคาดว่าจะส่งแฮร์รีไปรบในอัฟกานิสถาน นสพ.นิวส์ ออฟ เดอะเวิลด์ ฉบับวันอาทิตย์ที่ 20 พ.ค. 2007 รายงานว่า เจ้าชายแฮร์รี รัชทายาทลำดับที่ 3 แห่งราชวงศ์อังกฤษ อาจถูกส่งไปร่วมภารกิจทางทหารในอัฟกานิสถานไปร่วมสู้รบปราบปรามกลุ่ม ตอลิบาน และอาจได้ เข้าร่วมกองกำลังขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (นาโต) โดย เจ้าชายแฮร์รี จะได้รับการฝึกในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเสี่ยงต่ำ หลังจากพลเอกเซอร์ริ

ชาร์ด แดนเนียด ผู้บัญชาการกองทัพอังกฤษ ตัดสินใจระงับการส่งเจ้าชายแฮร์รีไปอิรักเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เนื่องจากอันตรายและเสี่ยงเกินไป (เดลินิวส์ 21052007)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน

1. สถานการณ์ทั่วไปด้านพลังงานและน้ำมัน

ข่าวสถานการณ์ความเคลื่อนไหวและแนวโน้มเกี่ยวกับพลังงานและน้ำมันโลก ในช่วงเดือน พ.ค. ที่ผ่านมา มีที่น่าสนใจ เช่น

สถานการณ์ด้านราคาน้ำมัน ในเดือนนี้ราคาน้ำมันกลับขึ้นมาเหนือระดับ 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลอีกครั้ง และยังมีการทำนายว่า อาจจะขึ้นถึง 80 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลในช่วงฤดูร้อนที่จะถึงนี้ ทั้งนี้มีหลายปัจจัยที่เป็นตัวผลักดัน ที่สำคัญเป็นปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์ เช่น ในเดือนนี้คือข่าวการเคลื่อนไหวรอบสหรัฐ 9 ลำ มาประจำการอยู่บริเวณนอกชายฝั่งประเทศอิหร่าน และปัญหาการก่อการร้ายด้านน้ำมัน เช่น กรณีกลุ่มติดอาวุธในจอร์เจียจับตัวประกันชาวต่างชาติที่ทำงานในเหมืองน้ำมัน หลายระลอก นอกจากนั้น ก็จะเป็นปัจจัยเรื่องโอเปกเยินยันไม่เพิ่มอัตราการผลิตน้ำมันดิบ และสำรองน้ำมันของสหรัฐ ร่อยหรอลง ขณะฤดูร้อนกำลังจะมาถึง ซึ่งจะต้องใช้น้ำมันมากขึ้น เป็นต้น

ความเคลื่อนไหวเชิงภูมิรัฐศาสตร์และการก่อการร้ายด้านน้ำมันในเดือน พ.ค. นอกเหนือจากข่าวกรณีโครมในไนจีเรีย มีรายงานข่าวอื่น เช่น กรณีน้ำมันอิรักหายไปประมาณ 100,000-300,000 บาร์เรลต่อวัน นับตั้งแต่สหรัฐบุกเข้าไปในปี 2003 ภาวะยืดเยื้อและยังไม่ได้ข้อยุติของกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ของอิรัก ท่ามกลางการเตรียมนัดหยุดงานประท้วงของสหพันธ์คนงานเหมืองน้ำมันในอิรัก ซึ่งมาพร้อมๆ กับข่าวที่น่าสนใจอีกข่าวหนึ่ง คือ ขาวนักการเมืองในสภาแคนาดาประท้วงข้อเสนอความร่วมมือ ภายใต้ชื่อ การเป็นหุ้นส่วนแห่งความมั่งคั่งและความมั่นคงด้านพลังงาน ระหว่างทางการสหรัฐกับแคนาดา ซึ่งมีรายละเอียดผูกมัดให้แคนาดาต้องรักษาระดับการส่งออกพลังงานให้สหรัฐโดยไม่ขึ้นกับแผนชาติหรือยุทธศาสตร์สำรองพลังงาน เพื่อป้องกันความมั่นคงการสนองพลังงานของชาติตนแต่อย่างใด และข่าวน่าจับคือ ลิเบียประกาศลงนามข้อตกลงมูลค่า 900 ล้านดอลลาร์ ในโครงการสำรวจแหล่งน้ำมันกับบริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ของอังกฤษ บีพี อันถือเป็นการปูทางเพื่อกลับมาสู่ภูมิภาคแอฟริกาภาคเหนืออีกครั้งของบริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่แห่งนี้หลังจากหายหน้าหายตาไปถึง 33 ปี

ส่วนความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าพลังงาน ในเดือน พ.ค. มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ เช่น ขณะที่ราคาน้ำมันพุ่งขึ้นสูง ก็มีคาดการณ์ออกมาว่า บ่อน้ำมันยักษ์ใหญ่บ่อหนึ่งของโลกในเม็กซิโกผลิตน้ำมันได้ลดลง และไม่มีแนวโน้มจะผลิตได้มากขึ้นตามที่คาดหมายไว้ก่อนแต่อย่างใด สถานการณ์พลังงานในสหรัฐยิ่งเลวร้ายลง ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเฉลี่ยสูงขึ้นอยู่ที่ประมาณ 3.18 ดอลลาร์ในช่วงกลางเดือน พ.ค. โรงกลั่นน้ำมันสหรัฐใช้งานได้ประมาณ 90% ประสิทธิภาพลดลงเนื่องจากใช้งานมานาน ซึ่งเป็นการย้ำว่าสหรัฐจะต้องยังคงต้องรักษาระดับการนำเข้าน้ำมันอยู่ที่ 1.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน

มีข่าวความเคลื่อนไหวที่น่าติดตามของซาอุดีอาระเบีย ประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลก เช่น ข่าวซาอุดีอาระเบียลงนามร่วมกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย ในข้อตกลงก่อสร้างท่อ

ขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลางข้ามประเทศมาเลเซีย เพื่อเลี่ยงเส้นทางผ่านช่องแคบมะละกา ซึ่งจะใช้เงินลงทุนถึง 7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และข่าวการค้นพบบ่อน้ำมันและแก๊สแห่งใหม่ ใกล้บริเวณที่ตั้งของบ่อน้ำมันเก่า อัล-กฮาวาร์ ในซาอุดีอาระเบีย ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นบ่อน้ำมันใหญ่ที่สุดในโลกแต่มีข่าวว่ากำลังเหือดแห้งลง และก็มีข่าวว่า ซาอุดีเตรียมเพิ่มสำรองแก๊สธรรมชาติอีก 100 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต โดยวางแผนการสำรวจบ่อน้ำมันใหม่ ๆ อีก เกือบสองร้อยแห่ง และพัฒนาบ่อนเพิ่มอีกสามร้อยกว่าแห่งภายในปี 2012 เป็นต้น นอกจากนั้น มีข่าวความเคลื่อนไหวของอิหร่านและอิรัก ซึ่งเตรียมร่วมมือกันเพื่อพัฒนาบ่อน้ำมันใหม่ ๆ ในอิรัก และเข้าประมูลโครงการลงทุนสร้างโรงกลั่นน้ำมันในอิรักแล้วถึง 4 แห่ง โดยการเจรจาข้อตกลงระหว่างสองฝ่ายกำลังคืบหน้าไปด้วยดี

ในด้านการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานและน้ำมัน มีรายงานข่าวที่มีการลงทุนขนาดใหญ่ เช่น มีรายงานชี้ว่า ระหว่างปี 2007-2011 หรืออีก 5 ปีจากนี้ไป โลกอาหรับจะต้องการเงินลงทุนในภาคพลังงานประมาณ 345 พันล้านดอลลาร์ ขณะที่อิหร่านอีก 10 ปีจากนี้ไป ก็ต้องการเงินลงทุนจากต่างประเทศประมาณ 100 พันล้านดอลลาร์ เพื่อเพิ่มการผลิตน้ำมันจากประมาณ 1.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในปัจจุบัน เป็นประมาณ 5 ล้านบาร์เรลต่อวัน ส่วนคูไบเตรียมสร้างโรงงานพลังงานไฟฟ้าและผลิตน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของโลก ลงทุนประมาณ 15 พันล้านดอลลาร์ บริษัทเงินทุนอินเตอร์เนชั่นแนล ปีโตรเลียม หรือ โอปิค ของอาบูดาบี เพิ่มการลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันและแก๊สโลกอีก 10 พันล้านดอลลาร์ เพื่อควบคุมบริษัททั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ เป็นต้น

2. สถานการณ์ด้านราคาน้ำมัน

-โลกมองราคาน้ำมันดิบเบรนท์ลอนดอน สะท้อนสถานการณ์น้ำมันใกล้เคียงสุด

จากการติดตามสถานการณ์ราคาน้ำมันดิบในเดือนนี้ ได้เห็นการพุ่งขึ้นของราคาน้ำมันจากระดับ 62-64 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลในช่วงต้นเดือน ไต่มาอยู่ที่ 65-67 ดอลลาร์ ในช่วงกลางเดือน และ**ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ที่ลอนดอน ได้พุ่งขึ้นถึง 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ในระหว่างการซื้อขายเมื่อวันที่ 21 พ.ค.** หลังจากที่แท่นขุดเจาะน้ำมันของบริษัทน้ำมัน โดตาลของฝรั่งเศสในไนจีเรีย ถูกโจมตีอีกครั้ง โดยกลุ่มติดอาวุธที่ต่อต้านทางการ โดยสำนักข่าวรอยเตอร์กล่าวว่า ขณะนี้ราคาน้ำมันดิบโลกสวีทของสหรัฐอยู่ที่ 65 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล แต่ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ลอนดอน ได้รับการยอมรับเป็นราคาสะท้อนระดับราคาน้ำมันโลกมากกว่าราคาน้ำมันดิบของสหรัฐ (รอยเตอร์ 220507)

ก่อนหน้านี้ในช่วงต้นเดือนมีรายงานข่าว **ราคาน้ำมันดิบตกต่ำลงต่อเนื่อง และตกต่ำสุดในรอบ 6 สัปดาห์ในการซื้อขายเมื่อวันที่ 8 พ.ค.** อยู่ที่ 62-64 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล แต่รุ่งขึ้นวันที่ 9 พ.ค. ราคาน้ำมันดิบพุ่งขึ้นอยู่ที่ 65 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เมื่อมีรายงานข่าว กลุ่มติดอาวุธในไนจีเรีย ทำการระเบิดท่อส่งน้ำมันใหญ่ 3 แห่ง ส่งผลให้การผลิตน้ำมันในบ่อน้ำมันสองแห่งของบริษัท อีเอ็นไอ ของอิตาลี ต้องหยุดชะงัก ขบวนการเพื่อการปลดปล่อยแห่งไนเจอร์ เดลต้า ประกาศประท้วง และประกาศจะดำเนินการโจมตีมากขึ้นอีก และต่อมาในช่วงวันที่ 14-15 พ.ค. ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ที่ลอนดอนก็ขึ้นมาอยู่ที่ 67-68 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เมื่อทางการซาอุดีอาระเบียออกมายืนยันว่าจะรักษาระดับการส่งออกน้ำมันดิบแก่เอเชียและยุโรป และรายงานความไม่สงบในไนจีเรีย การโจมตีของกองกำลังติดอาวุธอย่างต่อเนื่อง ทำให้กำลังการผลิตของไนจีเรียลดลง 30% และรอยัล ดัทช์ เชลล์ประกาศตัดการผลิตลง 170,000 บาร์เรลต่อวัน (รอยเตอร์ 09,15-160507)

ราคาน้ำมันฟู่ทะเล 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลในการซื้อขายเมื่อวันที่ 21 พ.ค. หลังจากรายงานข่าวเรือรบสหรัฐ 9 ลำ เคลื่อนเข้าสู่น่านน้ำบริเวณอ่าวอาหรับ และมาตั้งประจำอยู่บริเวณนอกชายฝั่งประเทศอิหร่าน เมื่อองค์การพลังงานปรมาณูสากลได้รายงานก่อนหน้านี้ว่า พบว่าอิหร่านได้ขยายกิจกรรมการเพิ่มสมรรถนะทางนิวเคลียร์ น้ำมันดิบเบรนท์ที่ตลาดลอนดอน ซึ่งขณะนี้ถือเป็นเครื่องชี้ที่ดีของราคาน้ำมันมากกว่าราคาน้ำมันในตลาดสหรัฐ ขายอยู่ที่ประมาณ 70.50 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ขณะที่น้ำมันดิบตลาดสหรัฐขายอยู่ที่ 66 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล (รอยเตอร์ 240507) **ผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมน้ำมันคาดหมายว่า ราคาน้ำมันอาจจะพุ่งขึ้นเป็นประวัติการณ์ถึง 80 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลในช่วงฤดูร้อนที่จะถึงนี้** หากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ของโลกยังคงดำเนินต่อไปอีก พอล ฮอร์สเนลล์ผู้เชี่ยวชาญด้านน้ำมันจากบาร์เคลย์ แคปิตอล กล่าวว่า หากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ยังคงดำเนินต่อไปอีก เช่นกรณีนโยบายนิวเคลียร์อิหร่าน รวมทั้งอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนที่พุ่งขึ้นอย่างรวดเร็ว และการลดอัตราการผลิตของกลุ่มโอเปค เป็นต้น ได้ก่อให้เกิดแรงกดดันเพิ่มขึ้นในภูมิภาค อาจดันราคาน้ำมันให้พุ่งสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ แต่เขาไม่คาดหมายว่าความต้องการน้ำมันจะลดลงหรือไม่ (รอยเตอร์ 260507)

สมาชิกกลุ่มโอเปคระบุ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกอ่อนไหวมากเกิดจากปัญหาโรงกลั่นน้ำมันสหรัฐ กำลังตกและความตึงเครียดทางการเมืองโลก ไม่ใช่การขาดแคลนน้ำมันดิบ อับดุลเลาะห์ อัล-อติยา รัฐมนตรีน้ำมันกาตาร์กล่าวเมื่อวันที่ 28 พ.ค. ว่า ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ตลาดลอนดอนพุ่งสูงถึง 71.80 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สูงสุดในรอบ 9 เดือนเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา หลังจากองค์การพลังงานสากลเรียกร้องให้โอเปคเพิ่มการผลิตน้ำมันดิบ แต่ทว่ากลุ่มโอเปคปฏิเสธ พร้อมยืนยันว่าการผลิตน้ำมันดิบของกลุ่มโอเปคยังคงมีความสม่ำเสมอมั่นคง และตลาดก็อยู่ในภาวะสมดุลย์เรียบร้อยดี ไม่มีเหตุผลที่จะต้องเพิ่มอัตราการผลิตอีก แต่ในสหรัฐมีปัญหาโรงกลั่นน้ำมันเก่าไม่สามารถเพิ่มสต็อกน้ำมันเชื้อเพลิงในคลังให้มากพอ ขณะที่ฤดูร้อนที่จะมีการบริโภคน้ำมันในอัตราสูงกำลังเริ่มขึ้น (รอยเตอร์ 280507)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเชิงภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน

-สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ในไนจีเรีย

ในรอบเดือน พ.ค. ที่ผ่านมา มีรายงานข่าวเกิดความไม่สงบหลายระลอกในประเทศไนจีเรียซึ่งเป็นประเทศส่งออกน้ำมันอันดับ 8 ของโลก เช่น ข่าววันที่ 2 พ.ค. ข่าวเอฟพีรายงานว่า **มือปืนจับตัวประกันเป็นคณงานต่างชาติในการโจมน้ำมันของบริษัท เชฟรอน** ในเขตสามเหลี่ยมภาคใต้ของไนจีเรีย ตรงกับตำแหน่งของโฆษกเชฟรอนว่า คณงานอิตาเลียน 4 คน อเมริกัน 1 คน และโครเอเชียอีก 1 คน ถูกลักพาตัวไป ต่อมาในวันที่ 9 พ.ค. มีรายงานข่าว**กลุ่มติดอาวุธวางระเบิดท่อส่งน้ำมันใหญ่ 3 แห่งในไนจีเรีย** ส่งผลให้การผลิตน้ำมันสองแห่งของบริษัท อีเอ็มไอ ของอิตาเลีย ต้องหยุดชะงัก ขบวนการเพื่อการปลดปล่อยแห่งไนเจอร์เดลต้า อ้างความรับผิดชอบ และประกาศจะดำเนินการโจมตีมากขึ้นอีก สำนักข่าวรอยเตอร์รายงานเมื่อวันที่ 17 พ.ค. ว่า การโจมตีอย่างต่อเนื่องของกองกำลังติดอาวุธในไนจีเรีย ได้ทำให้กำลังการผลิตน้ำมันของไนจีเรียลดลง 30% และทำให้บริษัท รอยัล ดัตช์ เชลล์ ประกาศยุติการดำเนินการตามพันธกรณีการส่งน้ำมัน และตัดการผลิตลงถึง 170,000 บาร์เรลต่อวัน และทำให้ราคาน้ำมันโลกพุ่งสูงขึ้นมาอยู่ที่ 68 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ในการซื้อขายเมื่อวันที่ 15 พ.ค. ต่อมาในวันที่ **21 พ.ค. แท่นขุดเจาะน้ำมันของบริษัทโตตาล ของฝรั่งเศส ในไนจีเรีย ก็ถูกโจมตีอีกครั้งโดยกลุ่มติดอาวุธแห่งไนจีเรีย** ทำให้ราคาน้ำมันพุ่งกระชูดขึ้นไปเหนือ 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล อนึ่ง มีรายงานล่าสุดวันที่ 29 พ.ค. ได้เกิดการสู้รบในรัฐทางใต้อันเป็นแหล่งผลิตน้ำมันของไนจีเรีย ระหว่างกลุ่มต่อต้านรัฐบาลที่ขัดแย้งกันเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนตัวและสาบานตัวเข้ารับตำแหน่งของผู้ว่าการรัฐริเวอร์คอนใหม่ มีคนเสียชีวิตไป 15 คน และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าไปรักษาการ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่

สามารถเข้าถึงทางถนน ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ไม่มีไฟฟ้า น้ำสะอาด และโรงเรียนให้บุตรหลานได้เล่าเรียนศึกษา และคาดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบจะยังคงดำรงอยู่ต่อไป (รอยเตอร์ 290507)

-สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์น้ำมันในอิรัก

ข่าวสถานการณ์ด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมันของอิรักในรอบเดือน พ.ค. ปรากฏว่า ร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ของอิรักยังคงค้างเติ่งไม่ไปถึงไหน ก่อนหน้านี้ก็มีรายงานข่าวว่า รัฐบาลสาธารณรัฐเคิร์ดิสถานทางเหนือของอิรัก ได้ลงนามข้อตกลงกับบริษัทดานาแก๊สของยูเออี เพื่อพัฒนาบ่อแก๊สคอรัมอร์ โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากสภาสหพันธ์น้ำมันและแก๊สแห่งชาติของอิรัก (Federal Oil & Gas Council) และก็ยังเป็นการไม่รักษาสัญญาที่เคิร์ดิสถานได้ให้ไว้ว่าจะหลีกเลี่ยงการลงนามสัญญาข้อตกลงใหม่ๆ จากกว่าจะสิ้นเดือน พ.ค. เพื่อให้เวลาแก่รัฐบาลกลางอิรักในการผลักดันร่างกฎหมายน้ำมันให้ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาเสียก่อน มีการวิเคราะห์ว่า รัฐบาลเคิร์ดิสถานไม่ค่อยพอใจเรื่องการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการควบคุมบ่อแก๊ส ระหว่างรัฐบาลกลาง ซึ่งในร่างกฎหมายให้เข้าควบคุมบ่อน้ำมันที่ค้นพบแล้วทั้งหมดและรัฐบาลในส่วนภูมิภาค ซึ่งระบุให้มีสิทธิควบคุมบ่อที่ยังไม่ได้พิสูจน์การค้นพบได้ ทั้งนี้ บ่อแก๊สคอรัมอร์ เป็นบ่อที่ค้นพบเก่าแก่ตั้งแต่เมื่อปี 1928 (เอนเนอร์จี บูลเลตติน 060507) มีรายงานข่าวว่า ในวันที่ 6 พ.ค.สหพันธ์คนงานเหมืองน้ำมันอิรักหลายร้อยคน เดินทางมาชุมนุมประท้วงที่หน้ากระทรวงน้ำมันในกรุงแบกแดด เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาการผลิตน้ำมันในอิรัก และปัญหาน้ำมันเชื้อเพลิงขาดแคลน และที่สำคัญเพื่อประท้วงคัดค้านร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ที่กำลังอยู่ระหว่างการเตรียมนำเข้ารัฐสภาเพื่อพิจารณา อิมัด अबดุลละห์ ฮุสเซน ผู้นำสหพันธ์คนงานเหมืองน้ำมัน กล่าวว่า “คนงานต้องการให้การผลิตน้ำมันอยู่ในมือของรัฐบาล เพราะน้ำมันถือว่าเป็นอธิปไตยของชาติอิรัก เป็นความมั่งคั่งเพียงประการเดียวของประเทศ เป็นตัวทำให้อิรักรวมกันเป็นหนึ่งเดียว หากเรายอมให้ไปตกอยู่ในมือของนักลงทุนต่างชาติ ก็เท่ากับการสูญเสียอธิปไตยของชาติ” (แอลเอ ไทมส์, นิวยอร์ก ไทมส์ 130507)

รายงานทางการสหรัฐระบุน้ำมันอิรักหายไปประมาณ 100,000 ถึง 300,000 บาร์เรลต่อวัน คิดจากอัตราการผลิตที่อิรักประกาศเป็นทางการ ตลอดช่วงระยะเวลา 4 ปีที่อิรักถูกยึดครองจากกองกำลังพันธมิตร โดยหากคิดในอัตราบาร์เรลละ 50 ดอลลาร์ ก็มีมูลค่าประมาณ 5 ล้าน ถึง 15 ล้านดอลลาร์ อาจจะโดยผ่านช่องทางคอร์รัปชั่น หรือลักลอบขนถ่ายอย่างไม่ถูกต้อง นิวยอร์ก ไทมส์ วันที่ 12 พ.ค. ตีพิมพ์ข้อสังเกตจากรายงานรัฐบาลสหรัฐฉบับหนึ่ง ที่ระบุว่า ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา รายงานได้พยายามสืบหาฐานช่องทางต่างๆ ที่เป็นไปได้ที่น้ำมันจำนวนดังกล่าวหายไป ทั้งการลักลอบขนไปขาย การแทรกซึมจากกลุ่มต่อต้าน และจากเจ้าหน้าที่ขโมย กระทั่งถึงความเป็นไปได้ที่ทางการอิรักเองประกาศปริมาณการผลิตเกินจริง เป็นต้น

แพทริก ค็อกเบิร์น เขียนใน ดี อินดีเพนเดนท์ วันที่ 18 พ.ค. ว่า ปัญหาใหญ่ของอิรัก คือท่อส่งน้ำมันที่ลำเลียงน้ำมันจากบ่อทางภาคเหนือของอิรัก พาดผ่านดินแดนที่มีอันตรายจากผู้ก่อวินาศกรรม และทุกวันมีการก่อวินาศกรรมท่อส่งน้ำมัน ทีมจากกระทรวงน้ำมันต้องพยายามเร่งซ่อมแซมเหมือนไม่มีวันจบสิ้น และขณะนี้ กลุ่มผู้ก่อวินาศกรรมถือไฟเหนือกว่าด้วย รัฐมนตรีน้ำมันอิรักกล่าวว่า “ถ้าหากเราสามารถป้องกันท่อส่งน้ำมันจากการก่อวินาศกรรมได้ เราจะสามารถเพิ่มปริมาณน้ำมันส่งออกได้ถึง 500,000 บาร์เรลต่อวันทันที” (ดี อินดีเพนเดนท์ 180507)

-สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์น้ำมันในประเทศอื่นๆ

-ปัญหานโยบายความมั่นคงทางพลังงานแคนาดา/สหรัฐ

ในเดือน พ.ค. มีข่าวจากแคนาดา เกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงด้านพลังงานในอเมริกาเหนือ โดยเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นในที่ประชุมของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศสภาผู้แทนราษฎรของแคนาดา ในวันที่ 10 พ.ค. ระหว่างที่มีการให้ปากคำในที่ประชุมในประเด็นความกังวลเกี่ยวกับสนธิสัญญา Security and Prosperity

Partnership – SPP หรือ หุ้นส่วนแห่งความมั่นคงและมั่งคั่งในอเมริกาเหนือ ที่มีการลงนามระหว่างสามประเทศในอเมริกาเหนือ คือ แคนาดา สหรัฐ และเม็กซิโก เมื่อปี 2005 ศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง แห่งมหาวิทยาลัยอัลเบิร์ต้า กอร์ดอน แลกลเซอร์ ได้กล่าวโจมตีสนธิสัญญานี้ว่าอย่างรุนแรง โดยชี้ว่าเนื้อหาในข้อตกลงซึ่งเน้นถึง “ความมั่นคงทางพลังงาน” ในอเมริกาเหนือเป็นสำคัญ และได้กำหนดพันธกรณีให้แคนาดาต้องคงการส่งออกพลังงานให้แก่สหรัฐ โดยไม่ต้องคำนึงถึงแผนชาติ หรือการสำรองพลังงานทางยุทธศาสตร์ เพื่อประกันความมั่นคงในการสนองพลังงานของประเทศตนเองแต่อย่างใด ศาสตราจารย์กอร์ดอน ยังระบุด้วยว่า ชาวแคนาดาเองจะต้อง”ถูกทิ้งให้หนาวตายในความมืด” ถ้าหากรัฐบาลยังคงดันทุรังเข้ามีส่วนร่วมในแผนการสนองพลังงานทั่วอเมริกาเหนือนี้ต่อไป ปรากฏว่าการกล่าวโจมตีของ ศจ. กอร์ดอน ทำให้ที่ประชุม ส.ส. ฝ่ายอนุรักษ์ในที่ประชุมส่วนหนึ่ง ไม่พอใจ ประธานในที่ประชุมได้ขอให้เขาหยุดการนำเสนอเรื่องดังกล่าว แต่ปรากฏว่า ส.ส. ฝ่ายค้านโหวตเสียงและได้เสียงข้างมากในที่ประชุมให้มีการเสนอต่อไป ประธานในที่ประชุมลุกแก้ไทโซ โยนปากกาแล้วประกาศปิดประชุม ลุกเดินออกจากที่ประชุมพร้อมกับ ส.ส. อนุรักษ์บางส่วน สมาชิกที่เหลือก็โหวตเสียงปิดประชุมในที่สุด (CanWest News Service 110507, The Oil Drum: Canada 130507)

-สถานการณ์ในลิเบีย

-ลิเบียประกาศลงนามข้อตกลงโครงการสำรวจขุดเจาะน้ำมัน/แก๊ส มูลค่า 900 ล้านดอลลาร์กับบริษัท บีพี ของอังกฤษ ซอกีร์ กฮานเนม ผู้อำนวยการบริษัทน้ำมันแห่งชาติลิเบีย ประกาศเมื่อวันที่ 29 พ.ค.ขณะที่นายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์ ของอังกฤษเดินทางมาถึงลิเบียซึ่งเป็นประเทศแรกในกำหนดการเดินทางเยือนประเทศแอฟริกา ก่อนที่เขาจะออกจากตำแหน่งในเดือนหน้า โฆษกนายแบลร์กล่าวว่า “บีพีจะประกาศการกลับเข้าสู่ลิเบียอีกครั้ง” และยืนยันกำหนดการว่านายแบลร์จะพบปะพูดคุยกับนายโมอัมมาร์ กัดดาฟี ผู้นำลิเบียในการเยือนครั้งนี้ด้วย ลิเบียเป็นประเทศสมาชิกกลุ่มโอเปค และเป็นประเทศผลิตน้ำมันที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสองในแอฟริกา มีอัตราการผลิต 1.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน และยังมีสำรองแก๊สธรรมชาติอยู่อีกประมาณ 1,314 พันล้านลูกบาศก์เมตร ไฟแนนเชียล ไทมส์รายงานว่ บีพีได้เริ่มเจรจากับลิเบียตั้งแต่เมื่อต้นปี 2006 และการลงนามครั้งนี้ก็ถือเป็นการปูทางเพื่อกลับสู่ภูมิภาคแอฟริกาเหนืออีกครั้งของบริษัทน้ำมันแห่งนี้ (เอเอฟพี 290507)

4. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าน้ำมัน/แก๊ส

-สถานการณ์การผลิตและการค้าน้ำมันและพลังงานในประเทศต่างๆ

-การผลิตน้ำมันจากบ่อที่ใหญ่ที่สุดในเม็กซิโก

ในเดือน พ.ค. นี้ มีรายงานข่าวว่า บ่อน้ำมันแคนตาเรลล์ ที่ใหญ่ที่สุดของเม็กซิโก และอยู่ในระดับบ่อใหญ่ที่สุดของโลกบ่อหนึ่ง ผลิตลดลงปีละ 20% และสำรองน้ำมันของเม็กซิโกจะมีอยู่ต่อไปอีกไม่ถึง 10 ปี นั้นหมายความว่า เม็กซิโก ซึ่งเป็นประเทศผลิตน้ำมันใหญ่เป็นอันดับที่ 6 ของโลก กำลังอยู่ในภาวะเสี่ยงที่จะกลายเป็นประเทศต้องนำเข้าน้ำมันแทน องค์การข้อมูลพลังงานของสหรัฐ หรือ EIA ได้เปิดเผยข้อมูลในรายงานคาดการณ์พลังงานโลกปี 2007 ว่า การผลิตน้ำมันของเม็กซิโกจะลดลงมาอยู่ที่ระดับ 3 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2012 ก่อนจะค่อยๆ ขยับขึ้นมาอยู่ที่ 3.5 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2030 บริษัทน้ำมันแห่งชาติของเม็กซิโก หรือ เปเมกซ์ เผยว่า ในเดือน เม.ย. เม็กซิโกผลิตน้ำมันได้เพียง 3.185 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลงจากเฉลี่ย 3.256 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2006 ขณะที่ EIA เคยทำนายอัตราการผลิตน้ำมันของเม็กซิโกในรายงานปี 2006 ไว้ว่า จะเพิ่มขึ้นถึง 4 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2010 และถึง 5.1 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2030 เมื่อแหล่งน้ำมันแห่งใหม่ในย่านทะเลลึกในอ่าวเม็กซิโกเข้าสู่ระบบการผลิตได้ ปัจจุบันนี้ อัตราการผลิตที่ลดลงของบ่อน้ำมัน แคนตาเรลล์ ได้รับการทดแทนบางส่วนจากบ่อบริเวณย่านน้ำตื้นในอ่าวเม็กซิโกเท่านั้น ส่วนบริเวณ

ย่านน้ำลึกการสำรวจยังอยู่ในขั้นเพิ่งเริ่มต้นเท่านั้น (ปิซิเนส วีค 040607, รอยเตอร์ 250507)

-สถานการณ์การผลิตและการค้าพลังงานในสหรัฐ

ในช่วงกลางเดือน พ.ค. มีรายงานข่าวว่า ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเฉลี่ยในสหรัฐเพิ่มสูงขึ้น 11 เซ็นต์ อยู่ที่ 3.18 ดอลลาร์ ขณะที่การเชิควัดตักพบว่า สำรองน้ำมันในสต็อกเพิ่มขึ้นสองสัปดาห์ติดต่อกัน 1.7 ล้านบาร์เรล โดยในนี้มี 1.2 ล้านบาร์เรลอยู่ทางฝั่งตะวันตก ซึ่งเป็นบริเวณที่เก็บสต็อกน้ำมันเชื้อเพลิงเพียง 15% ของทั้งหมดในสหรัฐ ส่วนที่เหลืออีก 500,000 บาร์เรลกระจายกันอยู่ในที่อื่นๆ อัตราการเพิ่มดังกล่าวถือว่าน้อยมากสำหรับประเทศที่บริโภคเชื้อเพลิงวันละ 9 ล้านบาร์เรลอย่างสหรัฐ รายงานกล่าวว่า สิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างมากก็คือ องค์การ EIA ของสหรัฐไม่เผยแพร่ตัวเลข “ระดับต่ำสุดที่ยังดำเนินการได้” ซึ่งเมื่อปี 2004 อยู่ที่ประมาณ 185 ล้านบาร์เรล แต่ในปัจจุบัน ถ้าหากจะพิจารณาในระดับต่ำสุดดังกล่าว ณ บริเวณด้านตะวันออกของฝั่งตะวันตกของสหรัฐ ระดับต่ำสุดที่ยังดำเนินการไปได้ในบริเวณนี้จะอยู่ที่ประมาณ 160 ล้านบาร์เรลต่อวัน ขณะที่ดูจากตัวเลขสำรองน้ำมันในสต็อกในบริเวณดังกล่าวนี้ขณะนี้อยู่ที่ 166 ล้านบาร์เรลเท่านั้น ดังนั้น สำรองน้ำมันที่สามารถใช้ได้จึงดูเหมือนปีบรรทัดมากสำหรับสหรัฐ และสหรัฐยังมีปัญหาโรงกลั่นน้ำมันเก่าใช้งานได้ต่ำกว่า 90% ในช่วงที่สามารถผลิตได้มาก โรงกลั่นผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อเดือนที่แล้วได้เพียง 8.81 ล้านบาร์เรลต่อวัน ดังนั้น สหรัฐยังต้องสั่งซื้อน้ำมัน 1.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาน้ำมันขาดแคลนในช่วงฤดูร้อนที่จะมาถึง ดังนั้น สถานการณ์พลังงานสหรัฐในช่วงนี้ จึงมีโอกาสที่สหรัฐจะเผชิญภาวะราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้น และมีความเป็นไปได้ที่อาจมีขาดแคลนในอีกไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้าด้วย (ASPO-USA 210507) อนึ่ง สถาบันอเมริกันปิโตรเลียม รายงานว่า เมื่อเดือนที่แล้ว (เม.ย.) สหรัฐผลิตน้ำมันดิบได้ 5.16 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลง 1% จากอัตราการผลิตในปีก่อนหน้า นับว่าเป็นการลดลงเป็นครั้งแรกในรอบ 8 เดือน โดยผลผลิตจากบ่อน้ำมันอลาสกาลดลง 11% เทียบกับเดือน เม.ย. ปีก่อน

-สถานการณ์และการลงทุนด้านพลังงานในประเทศจีน

ในช่วงเดือน พ.ค. มีรายงานข่าวว่า **ประเทศจีนสั่งเข้าน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดถึง 23%** ในเดือน เม.ย. อยู่ที่ 3.62 ล้านบาร์เรลต่อวัน สาเหตุของการเพิ่มขึ้นคือ การตุนสต็อกน้ำมันของรัฐบาลและโรงกลั่น ส่วนการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากน้ำมันก็เพิ่มขึ้น 11% อย่างไรก็ตาม มีรายงานด้วยว่า บริษัทเปโตรไชน่าบริษัทน้ำมันแห่งชาติของจีน วางแผนที่จะลงทุน 5.2 พันล้านดอลลาร์ในช่วง 5 ปีเพื่อพัฒนาบ่อน้ำมันใหม่ๆ ที่เพิ่งค้นพบในบริเวณชายฝั่งอ่าว ป๋อไห่ เปโตรไชน่า กล่าวว่า การผลิตจากบ่อน้ำมันดังกล่าวควรจะเริ่มได้ที่ 200,000 บาร์เรลต่อวันในปี 2012 และในที่สุดก็จะทำการผลิตมากขึ้นถึงประมาณ 500,000 บาร์เรลต่อวันหลังจากนั้น อนึ่ง รายงานข่าวเมื่อวันที่ 28 พ.ค. ระบุว่า สื่อมวลชนของจีนออกข่าวว่า จีนได้ค้นพบบ่อแก๊สขนาดใหญ่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลเสฉวน ประกอบด้วยสำรองแก๊สธรรมชาติประมาณ 3.8 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร (133 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต) การค้นพบนี้เทียบเท่ากับการผลิตทั้งหมดในปัจจุบันเป็นเวลา 60 ปี ถือเป็นบ่อแก๊สที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ (เอเอฟพี 280507)

-การลงทุนด้านพลังงานในประเทศไนจีเรีย

มีรายงานข่าวว่า ประธานาธิบดี โอบามาไฮ วาซิลลาถูกซ์ โครงการแก๊สธรรมชาติเลวบราสส์ มูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์ และเตรียมออกแบบเอาไว้ให้เป็นเขตการค้าเสรี เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไนจีเรียเกิดปัญหาทางด้านภูมิรัฐศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ทำให้นักสังเกตการณ์ยังสงสัยว่าโครงการจะได้เริ่มในระยะใกล้หรือไม่ เพราะในเดือนนี้เอง ผู้นำแรงงานไนจีเรียเคลื่อนไหวเรียกร้องให้มีการนัดหยุดงานทั่วประเทศเป็นเวลา 2 วัน ตรงกับฤกษ์การเข้าทำงานของคณะรัฐบาลชุดใหม่ในวันที่ 29 พ.ค. เป็นการประท้วงการเลือกตั้งจอมปลอมเมื่อเดือนที่แล้ว ส่วนบริษัทน้ำมันเชลล์ ได้กลับเข้าปฏิบัติงาน ณ ศูนย์ท่อส่งน้ำมัน โอโกนิ อีกครั้ง ซึ่งจะเป็นการเริ่มผลิต

น้ำมันในอัตรา 170,000 บาร์เรลต่อวัน หลังจากทีกลุ่มชาวบ้านผู้ประท้วงได้เข้ายึดศูนย์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาถึง 6 วัน ระหว่างที่เกิดเหตุการณ์ บริษัทต้องปิดการผลิตทั้งหมด 900,000 บาร์เรลต่อวัน หรือเท่ากับ 1 ใน 3 ของอัตราการผลิตน้ำมันทั้งหมดของไนจีเรีย

ผู้อำนวยการองค์การพลังงานระหว่างประเทศ (IEA) เตือนว่า การลงทุนในอุตสาหกรรมแก๊สธรรมชาติถึงปี 2015 ยังน้อยเกินไป โดยเขาชี้ว่าสภาพนี้ ถือเป็น “ภัยคุกคามอย่างสำคัญต่อ ความมั่นคง ขีดความสามารถที่จะซื้อหามาได้ และการสนองแก๊สแก่โลก” เป็นอย่างมาก คล็อด แมนดิล ผู้อำนวยการอาวุโสแห่ง IEA เป็นผู้ชี้ถึงภัยดังกล่าว และ เอียน ครอนฮอร์ ผู้ออกแบบและบริหารหน่วยศึกษาแก๊สธรรมชาติของ IEA กล่าวว่า “ตลาดแก๊สจะยังคงผิดเคืองจนถึงปี 2010 หรืออาจจะเลยไปจนถึงปี 2012 และถ้าหากการลงทุนไม่มากพอ ภาวะดังกล่าวก็จะเรื้อรังอย่างยืดเยื้อต่อไปอีกนาน (ASPO-USA 210507)

-การผลิตและการลงทุนด้านพลังงานในซาอุดีอาระเบีย

ซาอุดีอาระเบียผลิตน้ำมันดิบ 8.57 ล้านบาร์เรลต่อวันในเดือน พ.ค. 2007 ซึ่งเป็นโควตาของโอเปค แหล่งข่าวจากรัฐอ่าวอาหรับกล่าวว่า แกร์รอยเตอร์ว่า ผลผลิตจากซาอุดี จะยังคงสม่ำเสมอจนถึงเดือน มิ.ย. ผู้นำเข้าพลังงานได้เร่งเร้ากลุ่มโอเปคให้เพิ่มการส่งออกน้ำมัน เพื่อเตรียมสำรองไว้ในยามเข้าสู่ฤดูร้อน แต่ซาอุดีฯ ยังไม่ทำที่ว่าจะดำเนินการตามการเรียกร้องดังกล่าวแต่อย่างใด (รอยเตอร์ 290507)

ก่อนหน้านี้เมื่อต้นเดือน พ.ค. ในระหว่างการประชุมผู้สื่อข่าวหลังการประชุมรัฐมนตรีพลังงานเอเชียที่กรุงริยาด อาลี อัล-นาอิมิ รัฐมนตรีกระทรวงน้ำมันของซาอุดีอาระเบีย กล่าวว่า ซาอุดีฯ อาจไม่จำเป็นต้องเพิ่มอัตราการผลิตไปจนกว่าจะถึงปี 2009 เนื่องจากนโยบายอนุรักษ์พลังงานและการพัฒนาพลังงานทางเลือกอื่นๆ เพิ่มขึ้น จะเป็นตัวช่วยลดอัตราการบริโภคน้ำมันลง และเมื่อใกล้ถึงปี 2009 แล้วค่อยมาดูว่าความต้องการมีมากจนเราจะต้องเพิ่มอัตราการผลิตมากขึ้นเพียงใด นาอิมิกล่าวว่า “ความรู้สึกของเราตอนนี้คือ ถ้าหากมีการผลักดันอย่างจริงจังในเรื่องของนโยบายการอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการหันไปหาพลังงานทางเลือกอื่นๆ เพิ่มขึ้น เราก็คงจะไม่จำเป็นต้องผลิตมากเกินไปกว่าวันละ 12.5 ล้านบาร์เรล ซึ่งเป็นอัตราการผลิตที่คงไว้จนถึงปี 2009” (บลูมเบิร์ก 020507)

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 10 พ.ค. มีรายงานข่าวว่าซาอุดีอาระเบียจะสำรวจหาแก๊สเพิ่มขึ้น เพื่อขยายสำรองแก๊สของตนอีกประมาณ 40% ในอีก 10 ปีข้างหน้าจากนี้ รายงานข่าวอ้างรัฐมนตรีน้ำมัน อาลี อัล นาอิมิ ที่ระบุว่าซาอุดีต้องการเพิ่มสำรองแก๊สธรรมชาติอีก 100 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต ให้แก่สำรองปัจจุบันที่มีอยู่แล้ว 252 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต โดยวางแผนที่จะขุดเจาะบ่อสำรวจแก๊ส 186 แห่ง และพัฒนาเพิ่มขึ้นอีก 332 บ่อในปี 2012 ตามการเปิดเผยของ อัล นาอิมิ แสดงว่าซาอุดีต้องการพลังงานเพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มการผลิตอุตสาหกรรมในประเทศ

และเมื่อวันที่ 16 พ.ค. ยังมีรายงานข่าวด้วยว่า ซาอุดีฯ ค้นพบแหล่งที่อุดมด้วยน้ำมันและแก๊สแห่งใหม่อีก 2 บ่อ ใกล้กับบ่อ อัล-กาวาร์ทางตะวันออกของประเทศ ซึ่งสามารถผลิตน้ำมันได้ถึง 6 ล้านบาร์เรลต่อวัน สำนักข่าวรายงาน อ้างถ้อยแถลงของรัฐมนตรีน้ำมันกล่าวว่า บ่อน้ำมันที่พบใหม่คือ มาบรูก 1 และ ดุร์วาซาร์ 1 มีกำลังผลิตน้ำมัน/แก๊ส ดังนี้ มาบรูก 1 มีกำลังผลิตน้ำมันดิบหนัก 5,600 บาร์เรลต่อวัน และแก๊ส 2 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน ส่วนดุร์วาซาร์ ผลิตน้ำมันดิบเบา 5,569 บาร์เรลต่อวัน และผลิตแก๊สได้ 2.8 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน (เอเอฟพี 160507)

-ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตการค้าและการลงทุนของอิหร่าน

-อิหร่านกับอิรักจับมือร่วมพัฒนาแหล่งน้ำมัน ในเดือน พ.ค. มีรายงานความเคลื่อนไหวของอิหร่านและอิรักเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาการผลิตและการค้าน้ำมันและพลังงาน โดยการเปิดเผยของผู้บริหารบริษัท

น้ำมันแห่งชาติของอิหร่าน (NIOC) โกลัมฮอสเซน โนซารี ระหว่างการประชุมที่เตหะราน จัดโดยสถาบันรวันด์ เพื่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์และการระหว่างประเทศของอิหร่าน โนซารีกล่าวว่า อิหร่านต้องการร่วมกับอิรักประเทศเพื่อนบ้าน ในการพัฒนาบ่อน้ำมันที่ยังไม่ได้มีการขุดเจาะในบริเวณพรมแดนของสองประเทศ โดยจะการขับเคลื่อนความร่วมมือในการลงทุน และใช้ประโยชน์จากบ่อน้ำมันร่วมกันให้ดีที่สุด และว่า ได้มีข้อตกลงทั่วไประหว่างสองประเทศในเรื่องนี้ไปบ้างแล้ว และได้มีการประชุมแลกเปลี่ยนทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาบ่อน้ำมันดังกล่าวไปแล้วสองรอบ อิหร่านและอิรักมีบ่อน้ำมันที่แชร์กันหลายบ่อ อาทิ บ่อนาฟต์ชาฮ์, ไปดาร์-เอ กฮาร์บม อาซาร์, อาซาเดกัน และอื่นๆ อีกหลายแห่ง และมีรายงานข่าวด้วยว่า ในเดือน พ.ค. อิรักได้เชิญบริษัทอิหร่านเข้าร่วมประมูลโครงการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันทางภาคใต้ของอิรักอย่างน้อย 4 แห่ง (รอยเตอร์ 260507)

ก่อนหน้านี้ในช่วงต้นเดือน โนซารี เปิดเผยว่า **ในปีงบประมาณของอิหร่านซึ่งสิ้นสุดเมื่อวันที่ 21 มี.ค. ที่ผ่านมามีรายได้จากการขายน้ำมันเพิ่มขึ้น 13.6% หรือเท่ากับ 54 พันล้านดอลลาร์** และว่า อิหร่านเตรียมจะเพิ่มการผลิตน้ำมันขึ้นในปีนี้ ก่อนหน้านี้มีรายงานข่าวว่า ภาคเอกชนของอิหร่านได้เข้าร่วมในโครงการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมัน 4 แห่ง เคียงคู่ไปกับหุ้นส่วนจากบริษัทต่างชาติ และว่าปัจจุบันอิหร่านสามารถกลั่นน้ำมันได้วันละประมาณ 1.6 ล้านบาร์เรล แต่หลังจากโรงกลั่นใหม่ 4 แห่ง คือ ฮอร์มุซ เปอร์เซียกัลฟ์, พาร์ และอะนาฮิตา สร้างแล้วเสร็จ อิหร่านก็จะสามารถเพิ่มกำลังการกลั่นขึ้นเป็น 2.9 ล้านบาร์เรลต่อวัน และบริษัทในอิหร่านก็ยังมุ่งหวังที่จะสร้างโรงกลั่นอีกหลายแห่งรวมทั้งในอินโดนีเซีย มาเลเซียและจีนด้วย (อิหร่าน เดลี่ 050507) นอกจากนี้ ยังมีรายงานข่าวในเดือน พ.ค. นี้ว่า บริษัทพาร์ออยล์แอนด์แก๊สของอิหร่าน และบริษัทน้ำมันนอกชายฝั่งแห่งชาติของจีน หรือ ซีเอ็นโอไอซี ได้บรรลุข้อตกลงเกี่ยวกับการพัฒนาบ่อน้ำมันนอร์ธพาร์ และจะมีการลงนามข้อตกลงภายในสิ้นเดือน ส.ค. นี้ นอกจากนี้ บริษัทซีเอ็นโอไอซี ยังได้บรรลุข้อตกลงกับบริษัทน้ำมันแห่งชาติของอิหร่าน ในเรื่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำและปลายน้ำของบ่อน้ำมันแห่งนี้เสร็จแล้วด้วย (เตหะราน ไทมส์ 200507)

-แนวโน้มประเทศตะวันตกกำลังหันหาแหล่งน้ำมันในแอฟริกา

ในเดือน พ.ค. มีรายงานข่าวหลายกระแสดังกล่าวถึงแนวโน้มดังกล่าว เช่น รายการ เดโมแครซี นาว ในสหรัฐกล่าวว่า มีข้อมูลบ่งชี้ว่าสหรัฐขณะนี้นำเข้าน้ำมันจากแอฟริมากว่าจากซาอุดีอาระเบีย และคาดการณ์ว่า ในอีก 3 ปีข้างหน้าจะมีการลงทุนธุรกิจน้ำมันในแอฟริกามูลค่ากว่า 50 พันล้านดอลลาร์ ส่วนแดเนียล มอร์ริส ผอ.โครงการสังกัดคณะกรรมการต่างประเทศสหรัฐระบุว่า มีการค้นพบแหล่งน้ำมันนอกชายฝั่งตะวันตกของแอฟริกาซึ่งมีปริมาณถึง 34 พันล้านบาร์เรล เทียบเท่ากับ 25% ของการสำรองน้ำมันของสหรัฐในปีหน้า และหลายฝ่ายเห็นพ้องกันว่า แอฟริกาถือเป็นแหล่งน้ำมันที่มีศักยภาพสำคัญแห่งใหม่ของโลก ซึ่งเป็นโอกาสที่สำคัญยิ่งสำหรับสหรัฐที่จะสร้างความหลากหลายให้กับแหล่งสำรองน้ำมันในประเทศของตน (แดเนียล มอร์ริส, National Interest 250407)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ

1. ข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

ในช่วงเดือน พ.ค. 2007 มีข่าวความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจทั่วไปในตะวันออกกลางที่น่าติดตาม เช่น ข่าวธนาคารกลางคูเวตตัดสินใจยุติการผูกค่าเงินدينาร์ของตนไว้กับเงินดอลลาร์ และหันไปใช้กลไกตะกร้าเงินนานาชาติ หลายฝ่ายคาดว่าจะมีประเทศกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับหรือ จีซีซี อีกหลายชาติ ดำเนินตามรอยคูเวต เนื่องจากถูกปัญหาภาวะเงินเฟ้อคุกคาม และจะทำให้การรวมสกุลเงินกลุ่ม จีซีซี จะไม่สามารถเสร็จสิ้นได้ตามกำหนดในปี 2010 ข่าวบาหลีเรนประกาศเปิดตัว ทำการเงินบาทเรนเฟสแรกในต้นเดือน พ.ค. เพื่อเรียกสถานภาพการเป็นศูนย์กลางทางการเงินทางธรรมชาติในภูมิภาคนี้ ท่ามกลางการแข่งขันจากดูไบ กาตาร์ และซาอุดีอาระเบีย ขณะที่คูเวต ก็มีความพยายามและเตรียมที่จะเปิดกว้างทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน

ในเดือนนี้ ยังมีข่าวความเคลื่อนไหวที่น่าติดตามในด้านเศรษฐกิจอิสลาม ซึ่งมีผลการศึกษาระบุว่า สินทรัพย์ของภาคเศรษฐกิจนี้เติบโตขยายตัวมากถึง 500 พันล้านดอลลาร์ ผลักดันโดยอัตราการเติบโตปีละกว่า 10% ในรอบสิบปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมด้านการเงินอิสลามก็กำลังจะกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักในภูมิภาคนี้ โดยมีบริษัทด้านการเงินตามหลักอิสลามให้บริการอยู่ถึง 300 แห่ง และกำลังขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากตลาดมีความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการธนาคารอิสลามมากขึ้น มีประเทศสนใจทำธุรกิจแบบอิสลามมากขึ้น เดือนนี้มีข่าวสิงคโปร์เปิดตัวธนาคารอิสลามแห่งแรกของเอเชียขึ้น โดยมีธนาคารดีบีเอส ถือหุ้น 60% และมีความพยายามที่จะจัดให้มีองค์กรและการเคลื่อนไหวที่เป็นศูนย์รวมการให้ความรู้และการทำธุรกิจอิสลามขึ้น มีการจัดประชุมทั้งใหญ่น้อยอย่างไม่ขาดสาย

ด้านสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจในตะวันออกกลาง จากรายงานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ ไอเอ็มเอฟ ชี้ว่า แนวโน้มเศรษฐกิจในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาภาคเหนือ ในปี 2007 จะเป็นปีที่ดีอีกปีหนึ่ง หลังจากเศรษฐกิจขยายตัวเกิน 6% ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2005 แต่ ไอเอ็มเอฟ ได้เตือนในรายงานอีกชิ้นหนึ่งว่า ขณะที่โลกเศรษฐกิจการเงินกำลังตื่นตัวกับการขยายตัวของการเงินอิสลาม ซึ่งคาดว่าจะมีอัตราการเติบโตถึง 15% ในอนาคตอันใกล้ นั้น ให้ระวังปัญหาอุปสรรคในเรื่องความไม่แน่นอนในตวับทกฎหมาย และอุปสรรคต่างๆ ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาค Securitisation

นอกจากนั้น มีข่าวสถิติข้อมูลที่น่าสนใจ เช่น รายงาน ไอเอ็มเอฟ ที่ชี้ว่า ในปีนี้กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ จะใช้จ่ายเงินในการซื้อสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นถึง 22.4% จากปีที่แล้วที่ใช้จ่ายไป 516.6 พันล้านดอลลาร์ โดยในปีนี้อาจจะใช้จ่ายถึง 632 พันล้านดอลลาร์ แต่ขณะที่ใช้จ่ายมาก รายงานก็ระบุว่า กลุ่มประเทศนี้ก็มีบัญชีเดินสะพัดเกินดุลรวมกันในสามปีที่ผ่านมาถึง 585 พันล้านดอลลาร์ มาจากรายได้ส่งออกที่เพิ่มสูงขึ้น สถิติตัวเลขจากการประเมินของบริษัทให้บริการด้านการเงินและการลงทุนใหญ่ของ

โลกชี้ว่า ในช่วงปี 2007-2012 กลุ่มประเทศ จีซีซี มีโครงการลงทุนขนาดใหญ่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมกันมากกว่า 1.3 ล้านล้านดอลลาร์ ยูเออี เป็นอันดับ 1 ที่จะลงทุนถึง 300 พันล้านดอลลาร์

2. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการลงทุนในตะวันออกกลาง

-รายงานไอเอ็มเอฟเกี่ยวกับเศรษฐกิจตะวันออกกลางและแอฟริกาภาคเหนือ

-ไอเอ็มเอฟชี้แนวโน้มเศรษฐกิจตะวันออกกลางปีนี้เป็นปีที่ดี

จากการเปิดเผยของ ดร. โมห์ซิน เอส. คาน ผู้อำนวยการกองตะวันออกกลางและเอเชียกลางของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ ไอเอ็มเอฟ ได้กล่าวเผยรายงานของไอเอ็มเอฟว่าด้วยแนวโน้มเศรษฐกิจจะดีขึ้นสำหรับภูมิภาคสำหรับตะวันออกกลาง ในที่ประชุมศูนย์การเงินนานาชาติดูไบ (DIFC) เมื่อกลางเดือน พ.ค. นี้ว่า “กล่าวโดยรวมสถานการณ์เศรษฐกิจของตะวันออกกลางในช่วงปี 2005-2006 ถือว่าเป็นปีที่ดี อัตราการขยายตัวเกิน 6% และปี 2007 นี้ ก็ยังคงเป็นปีที่ดีต่อไปอีกปีหนึ่ง” ดร. คาน ยังชี้ว่า “กลุ่มประเทศอ่าวอาหรับ (จีซีซี) ได้ก้าวกระโดดขึ้นมาอยู่ในระดับนี้แล้ว บัดนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาสถานะนี้เอาไว้ต่อไป ผลงานทางด้านเศรษฐกิจมหภาคของภูมิภาคนี้ทำได้แข็งแกร่งมาตลอด และแนวโน้มในระยะใกล้ก็ยังน่าพอใจ อย่างไรก็ตาม การผสมผสานการเงินและการค้าเข้าด้วยกัน รวมทั้งการพัฒนาทางด้านตลาดทุน เป็นหัวใจสำคัญของการที่จะรักษาอัตราการเติบโตให้ยั่งยืนต่อไปได้”

รายงานยังกล่าวด้วยว่า อัตราการเติบโตของจีซีซี ในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาภาคเหนือยังคงสูงกว่าอัตราการเติบโตของโลก กลุ่มประเทศส่งออกน้ำมันนอกจะยังคงอัตราการเติบโตอย่างสม่ำเสมออยู่ที่ประมาณ 6% โดยที่บรรดาประเทศที่มีรายได้ต่ำขยายตัวเร็วที่สุด และ ยูเออี ขยายตัวโดยเฉลี่ย 10% ขณะเดียวกัน คาดว่าภาวะเงินเฟ้อจะพุ่งขึ้นสูงโดยทั่วไป ยกเว้นประเทศที่ยังมีรายได้ต่ำ ประเทศส่งออกน้ำมันจะถูกแรงกดดันจากภาวะเงินเฟ้อสูงประมาณ 7-10% ด้านผลดำเนินการตลาดหุ้นในปี 2006 ไม่มั่นคง ตลาดกลุ่ม จีซีซี หดตัวลงอย่างแรง อย่างไรก็ตาม การออกพันธบัตรอิสลามได้รับการยอมรับว่าเป็นผลิตภัณฑ์ในตลาดการเงินที่โดดเด่นอย่างมากในขณะนี้

-อย่าประมาทปัจจัยเสี่ยง

ดร. คาน ยังได้เอ่ยถึงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เช่น ภาวะการชะลอตัวของอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบถึงการส่งออกและการลงทุนโดยทั่วไป การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยโลก ซึ่งอาจมีผลต่อการลดการไหลเวียนของทุน รวมทั้งความพยายามประคับประคองตลาดสินทรัพย์ภายในของหลายประเทศ แรงกดดันจากอัตราเงินเฟ้อ โดยเฉพาะในยูเออี และ กาตาร์ ประเด็นความขัดแย้งและปัญหาทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งอาจส่งผลในการหดตัวของการลงทุนทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ ดร. คาน ได้ให้คำแนะนำ โดยให้น้ำหนักนโยบายและการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิรูป เพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและเศรษฐกิจมหภาคเอาไว้ ควบคุมภาวะเงินเฟ้อ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการพัฒนาของภาคเอกชน เป็นต้น (รายงานจาก ยูเออี 190507)

-ไอเอ็มเอฟ เตือนอย่าหลง ธุรกิจการเงินอิสลามเต็มไปด้วยความเสี่ยง

รายงานผลการศึกษาของ ไอเอ็มเอฟ เผยแพร่ก่อนการประชุมสมัชชาเศรษฐกิจที่กาตาร์วันที่ 21 พ.ค. ภายใต้ชื่อ “สถานการณ์เศรษฐกิจการเงินและเศรษฐกิจอิสลามและเศรษฐกิจโลกอิสลาม” (The Economics of Islamic Finance and Securitisation) ระบุว่า คาดกันว่าธุรกิจการเงินอิสลามจะขยายตัวมากกว่า 15% ต่อปีในอนาคตอันใกล้นี้ แต่พบว่าภาค securitisation ของธุรกิจนี้เต็มไปด้วยอุปสรรคทางเศรษฐกิจและความไม่แน่นอนของกฎหมาย ชีควีริเทซันของอิสลามเป็นภาคเศรษฐกิจธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่และเริ่มที่จะเป็นการลงทุนที่ไปได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคตะวันออกกลาง แต่ก็

จำเป็นต้องอาศัยตลาดทุนที่มั่นคงและกรอบทางกฎหมายที่สอดคล้องกับระบบธนาคาร ไอเอ็มเอฟ ระบุว่า เมื่อสิ้นปี 2006 อัตราการเติบโตของการทำธุรกรรมของชีควิโทเซชันอิสลามพุ่งสูงขึ้นถึง 6.7 พันล้านดอลลาร์ แต่ก็ยังมีมูลค่าน้อยกว่า 10% ของธุรกรรมทั้งหมดของชีควิโทเซชันในระบบปกติในตลาดเกิดใหม่ (Google search 210507)

-ไอเอ็มเอฟชี้ปีนี้กลุ่มประเทศอาหรับจะใช้เงินถึงกว่าหกแสนล้านดอลลาร์ซื้อสินค้าเข้า

คาลิจ ไทมส์ รายงานจากคูไบ อ้างรายงานของ ไอเอ็มเอฟ ระบุว่า ในปี 2007 กลุ่มประเทศอาหรับจะใช้เงินเป็นมูลค่าถึง 632 พันล้านดอลลาร์ในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ โดย ยูเออีจะเป็นผู้ซื้อมากที่สุด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 149.1 พันล้านดอลลาร์ และซาอุดีอาระเบียมาเป็นอันดับสอง ซื้อประมาณ 142.9 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งการสั่งซื้อสินค้าของกลุ่มประเทศอาหรับปีนี้เพิ่มจากปีที่แล้ว 22.4% หรือ 516.6 พันล้านดอลลาร์ ในจำนวนนี้ กลุ่มประเทศอาหรับผู้ผลิตน้ำมันจะสั่งซื้อถึง 78% ของการสั่งซื้อทั่วทั้งภูมิภาค ส่วนใหญ่ที่สุดคือการซื้อเพื่องานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต

ไอเอ็มเอฟ คาดว่า ในช่วงปี 2005-2007 กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ (จีซีซี) มีเงินบัญชีเงินสะสมฉุกเฉินโดยรวมกันเป็นมูลค่าประมาณ 585 พันล้านดอลลาร์ เนื่องจากรายได้จากการส่งออกที่พุ่งขึ้น และประมาณว่า ณ ขณะนี้ กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันทุกประเทศ รวมทั้งรัสเซีย นอร์เวย์ และเม็กซิโก มีเงินฉุกเฉินบัญชีเงินสะสมฉุกเฉินรวมกันถึง 571 พันล้านดอลลาร์ องค์การสถาบันการเงินนานาชาติ หรือ The Institute of International Finance (IIF) ระบุว่า ระหว่างปี 2002 และ 2006 กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ (จีซีซี) มีดุลบัญชีเงินสะสมฉุกเฉินที่มีการบันทึกไว้รวมกันเพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่า หรือประมาณ 227 พันล้านดอลลาร์ (คาลิจ ไทมส์ 240507)

-สถานการณ์ทั่วไปของเศรษฐกิจฮาลาล

-ธุรกิจการเงินฮาลาลกำลังมาแรง

ข่าวความเคลื่อนไหวในเดือน พ.ค. จากการเปิดเผยในรายงานของสำนักจัดลำดับความน่าเชื่อถือของสหรัฐ สแตนดาร์ด แอนด์ พัวร์ ที่ระบุว่า **สินทรัพย์ในธุรกิจนี้ได้ขยายตัวเติบโตใหญ่ถึง 500,000 ล้านดอลลาร์ มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยในรอบสิบปีที่ผ่านมา 10% ต่อปี** รายงานระบุว่า ความต้องการผลิตภัณฑ์และการบริการทางการเงินที่สอดคล้องกับกฎหมายอิสลามทั่วโลกที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมธนาคารอิสลามขยายตัวอย่างมาก ด้วยข้อบังคับอิสลามที่ไม่เก็บดอกเบี้ย และไม่นำเงินไปลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมบางอย่างเช่น น้ำเมา การพนัน หรือ อาวุธ เป็นต้น จากประมาณการของสแตนดาร์ด แอนด์ พัวร์ ธนาคารฮาลาลขณะนี้ มีส่วนแบ่งในตลาดประมาณ 12% ในมาเลเซีย 17% ในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ (ซาอุดีอาระเบีย, คูเวต, บาห์เรน, กาตาร์, ยูเออี อาหรับ เอมิเรต และ โอมาน)

นอกจากนั้น ธุรกิจการเงินอิสลาม ยังมีพัฒนาการในตุนิเซีย และโมร็อกโก ด้วย ประเทศเหล่านี้ยังเป็นผู้ดำเนินการออกพันธบัตรอิสลามที่มีชื่อเรียกว่า “สุกุก” (sukuks) ซึ่งจะไม่เหมือนพันธบัตรธรรมดาทั่วไป สุกุกจะไม่มีการกำหนดการให้ดอกเบี้ยเอาไว้เนื่องจากขัดกับหลักคำสอนของอิสลาม แต่จะมีการแบ่งผลประโยชน์ในรูปแบบอื่น ในคำอธิบายที่ปรากฏในรายงานของกลุ่มสถาบันการเงินฟิตช์ที่ตีพิมพ์เมื่อเร็วๆ นี้ชี้ว่า “แทนที่จะมีการให้ดอกเบี้ย ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของกฎอิสลาม นักลงทุนในสุกุกจะได้ส่วนแบ่งจากผลกำไรที่ได้รับจากกิจการที่ใช้เงินกู้สุกุกไปลงทุน”

-พันธบัตรเงินกู้อิสลาม “สุกุก” ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง

จากข้อมูลที่เปิดเผยโดย ดีอาโลจิก บริษัทข้อมูลทางการเงิน ระบุว่า ในปี 2006 รัฐบาลมาเลเซียและธุรกิจในมาเลเซียได้ออกสุกุก 8.5 พันล้านดอลลาร์ และในปีนี้ออกไปแล้วเป็นมูลค่า 2.9 พันล้านดอลลาร์ คิดเป็นราว 80% ของพันธบัตรในตลาดทั้งหมดในมาเลเซีย มากกว่า ยูเออี และปากีสถาน ประเทศอังกฤษ ซึ่งมีประชากรเป็นมุสลิมประมาณ 2 ล้านคน และจัดตั้งธนาคารอิสลาม 100% ขึ้นตั้งแต่ปี 2004 กระทรวงการคลังรัฐบาลอังกฤษได้ประกาศเมื่อปลาย

เดือนที่แล้วว่า จะออกพันธบัตรเงินกู้แบบอิสลาม ซึ่งจะเป็นประเทศแรกในกลุ่มประเทศตะวันตก ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทที่ปรึกษาทางการเงิน เคพีเอ็มจี กล่าวว่า “ธุรกิจการเงินอิสลาม จะเคลื่อนตัวจากการเป็นธุรกิจในวงแคบๆ ไปสู่ฐานธุรกิจสายหลัก ที่เป็นทางเลือกทางการเงินที่มั่นคงแน่นอนอีกตัวหนึ่งแล้ว” (ข่าวจาก google search 010507)

-กระแสการจัดตั้งธนาคารอิสลามสะพัด

ซีค ฮัมดาน บิน ราซิด อัล มัคตูม รองผู้ว่าการคูโบ และรัฐมนตรีคลังและอุตสาหกรรมในระหว่างช่วงพักการประชุมสุดยอดคณะผู้บริหารองค์การบริการการเงินอิสลามครั้งที่ 4 ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่มีกระแสว่าอัตราการขยายตัวของธนาคารอิสลามในยูเออี ขึ้นสูงมาก ว่า ความต้องการของตลาดและผลิตภัณฑ์ตลอดจนการบริการของธนาคารอิสลาม จะเป็นตัวกำหนดจำนวนของธนาคารอิสลามที่จะจัดตั้งในยูเออีเอง รายงานข่าวกล่าวว่า ขณะนี้ ได้มีการยื่นคำร้องขอใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารอิสลาม ที่ส่งมาที่ธนาคารกลางยูเออีจำนวนมาก ผู้เชี่ยวชาญด้านการธนาคารอิสลาม กล่าวในที่ประชุมสุดยอด เรียกร้องให้ใช้วิธีผสมผสานกฎระเบียบทางการเงินอิสลามเข้ากับระเบียบการปฏิบัติที่ดีที่สุดจากกรอบระเบียบข้อบังคับของระบบการเงินภาคปกติทั่วโลก (กัลป์ นิวส์ 160507)

-แนวโน้มธุรกิจการเงินอิสลามสดใสอย่างไม่เคยมีมาก่อน

อเดล อัล ชีราวี หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัททามวีล สถาบันการเงินเพื่อพัฒนาสังคมมุสลิมในยูเออี กล่าวระหว่างการประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลกที่จอร์แดน ว่าธุรกิจการเงินอิสลามในภูมิภาคอาวกลายเป็นอุตสาหกรรมสายหลักอย่างแท้จริง ทั้งในตะวันออกกลางและทั่วโลก การเงินอิสลามมีแนวโน้มที่สดใสอย่างไม่เคยมีมาก่อน และว่าธุรกิจการเงินอิสลามเป็นอุตสาหกรรมเพิ่งเกิดใหม่ แต่ได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สถาบันการเงินอิสลามได้เพิ่มพูนขึ้นจากเพียงแห่งเดียวในปี 1975 เป็นกว่า 300 แห่งขณะนี้ และมีสินทรัพย์เกินกว่า 500 พันล้านดอลลาร์ (ข่าว Google search 200507)

-นักเศรษฐศาสตร์เลห์แมนชี้ ตะวันออกกลางอาจเป็นจักรกลตัวใหม่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก

คาลิจ ไทมส์ รายงานอ้างเอ็ดเวิร์ด มอร์ส นักเศรษฐศาสตร์ด้านพลังงานสังกัดเลห์แมน บราเธอร์ส กล่าวว่า ถึงต้นเดือน เม.ย. 2007 มีโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทั้งที่กำลังดำเนินการอยู่และอยู่ในแผนที่จะดำเนินงานอยู่กว่า 2,000 โครงการ ส่วนใหญ่รวมศูนย์อยู่ใน ยูเออี และโดยทั่วไปกระจุกอยู่ในคูโบและอาบูดาบี มูลค่ากว่า 300 พันล้านดอลลาร์ ส่วนในซาอุดีอาระเบีย จำนวนโครงการเพิ่มขึ้นสองเท่าในรอบ 18 เดือนที่ผ่านมา มีมูลค่ากว่า 280 พันล้านดอลลาร์ โครงการในคูเวตที่มีอยู่ก็เกิน 215 พันล้าน และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโครงการในกาตาร์ ประมาณการอยู่ที่ 130 พันล้านดอลลาร์ มอร์สได้อ้างข้อมูลจาก Middle East Economic Digest ซึ่งติดตามโครงการเหล่านี้ ระบุว่ามูลค่ารวมทั้งหมดของโครงการเหล่านี้อาจเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 300 พันล้านดอลลาร์นับตั้งแต่ต้นปีนี้ สะท้อนให้เห็นถึงอัตราเพิ่มที่รวดเร็วของโครงการใหม่ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นมาด้วย

มอร์ส ในบทความที่ชื่อ “จากเงินดอลลาร์น้ำมัน: สู่การพัฒนาโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอย่างยั่งยืนในตะวันออกกลาง” ตีพิมพ์โดย ธนาคารโกลบอล อินเวสต์เมนต์ เมื่อวันที่ 8 พ.ค. กล่าวว่า “แม้ว่าค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ส่วนใหญ่ลงไปในภาคไฮโดรคาร์บอน แต่ประมาณกว่า 100 พันล้านดอลลาร์ลงไปในการผลิตพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากอัตราการใช้พลังงานไฟฟ้าของกลุ่ม จีซีซี ขยายตัวถึง 9% ต่อปี สูงกว่าอัตราเฉลี่ยของการขยายตัวของโลกถึงกว่า 3 เท่า และอีกกว่า 50 พันล้านดอลลาร์ของโครงการเงินทุนของ จีซีซี ลงไปในภาคอุตสาหกรรม” รายงานได้กล่าวในตอนท้ายว่า สภาวะที่การพัฒนาของกลุ่มประเทศส่งออกน้ำมันในตะวันออกกลางในฐานะที่ถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก จากสภาพที่มีเงินเกินดุลบัญชีเดินสะพัดในกลุ่มประเทศ จีซีซี และมีการนำเงินเหล่านั้นไปซื้อสินค้าบริโภคจากต่างประเทศ คาดว่าจะดำเนินอยู่ต่อไปอย่างน้อยจนถึงสิ้นทศวรรษนี้ มอร์ส กล่าวอีกว่า ขณะนี้กลุ่ม จีซีซี กำลัง

พยายามเอาชนะการที่เศรษฐกิจของประเทศต้องขึ้นอยู่กับน้ำมันเพียงประการเดียว ถ้าหากทำสำเร็จ และสามารถรักษาอัตราการเติบโตในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาไว้ได้ ก็อาจจะได้เห็นตะวันออกกลางใหม่ที่กลายเป็นจักรกลที่มีความสำคัญต่อการเติบโตของโลก (คอลัมน์ โทมัส 090507)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจในประเทศต่างๆ

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวในบาห์เรน

-เปิดเฟสแรกทำการเงินบาห์เรน เรียกบทบาทศูนย์การเงินภูมิภาคกลับคืน

ไฟแนนเชียล โทมัส รายงานเมื่อวันที่ 5 พ.ค. ว่า บาห์เรนได้ทำพิธีเปิดโครงการ “ทำการเงินบาห์เรน” (Bahrain Financial Harbour) ระยะที่ 1 ส่นองพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด 60,000 ตารางเมตรสำหรับให้เช่าจัดตั้งสำนักงาน ซึ่งสตีเฟน โรธล หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารโครงการทำการเงินฯ เผยว่าอาคารแรกที่เปิดนี้ได้มีบริษัทที่สนใจเช่าจองพื้นที่ไว้มากพอสมควร รวมถึงสถาบันในท้องถิ่นและบริษัทบริหารสินทรัพย์เด็กเซีย ของลักเซมเบิร์ก และธนาคารระหว่างประเทศแห่งหนึ่งกำลังอยู่ระหว่างเจรจาเช่าพื้นที่ 6 ชั้นในอาคารสูง 100 ชั้นในโครงการ โครงการนี้ถึงขั้นสุดท้ายจะรองรับพนักงานและผู้อยู่อาศัยประมาณ 11,000 ราย การเปิดพื้นที่โครงการทำการเงินบาห์เรนนี้ เป็นไปในขณะที่ธนาคารกลางบาห์เรนกำลังพยายามปรับปรุงระเบียบข้อบังคับเพื่อดึงดูดบริษัทสถาบันการเงินต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เน้นธนาคารอิสลาม ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ และธุรกิจประกันภัย ทั้งนี้ ในระยะสองสามปีที่ผ่านมา ราชอาณาจักรบาห์เรน ได้เห็นบรรดาบริษัทการเงินระดับบิ๊กๆ ของโลกและบริษัทนานาชาติต่างๆ พากันเข้าแถวรอคิวเบิกทางเข้าสู่ศูนย์การเงินนานาชาติดูไบ และศูนย์การเงินกาตาร์อย่างไม่ขาดสาย แม้แต่ซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นประเทศเศรษฐกิจน้ำมันที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค ก็ยังพยายามเชื้อเชิญบริษัทการเงินนานาชาติ เพิ่มจำนวนธนาคารมากขึ้นเป็นเท่าตัว และออกใบอนุญาตประกอบกิจการให้แก่ธนาคารเพื่อการลงทุนและบริษัทนายหน้าค้าหุ้นกว่า 50 แห่งในช่วงเวลาเพียงสองสามปีนี้ เท่ากับเป็นการคุกคามบทบาทของบาห์เรนในฐานะเป็นศูนย์กลางธนาคารนอกชายฝั่งของซาอุดีอาระเบีย

บาห์เรนในอดีตช่วงทศวรรษ 1970 ได้รับช่วงเป็นศูนย์การเงินของภูมิภาคมาจากกรุงเบรุต ขณะที่เลบานอนถลำเข้าสู่ภาวะสงครามกลางเมืองในประเทศ ตามเอกสารที่ปรากฏในนิทรรศการเกี่ยวกับประเทศบาห์เรนจัดแสดงที่ดูไบเมื่อกลางเดือน พ.ค. ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการประชุมสุดยอดคณะกรรมการบริหารบริษัทการเงินอิสลามครั้งที่ 4 แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการการเป็นศูนย์การเงินทั่วไป และศูนย์การเงินเพื่ออิสลามของบาห์เรนในอดีต ซึ่งระบุว่า บาห์เรนเป็นประเทศแรกที่เปิดช่องการเงินอิสลามในธนาคารธรรมดา และเป็นประเทศแรกในโลกที่พัฒนาและดำเนินกิจการที่มุ่งเฉพาะอุตสาหกรรมธนาคารอิสลาม (ตั้งแต่ปี 2001) และเมื่อปี 2005 บาห์เรนก็กลายเป็นประเทศแรกที่กำหนดกรอบงานระเบียบข้อบังคับที่สามารถนำไปปฏิบัติได้สำหรับธุรกิจประกันภัยอิสลาม และธนาคารกลางบาห์เรนยังเป็นธนาคารแรกของโลกที่พัฒนาและออกผลิตภัณฑ์เงินกู้พันธบัตรอิสลาม หรือ สุกุก บาห์เรนได้สนับสนุนสถาบันที่สนับสนุนและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการเงินอิสลามหลายองค์กร อาทิ สถาบันการบัญชีและองค์การตรวจบัญชีการเงินอิสลาม (AAOIFI) ตลาดเงินอิสลามนานาชาติ (IIFM) องค์การจัดลำดับความน่าเชื่อถืออิสลามนานาชาติ (IIRA) และ สภาการธนาคารและสถาบันการเงินอิสลาม (GCIBAFI) เป็นต้น

เจน เดลลาร์ เอิมดีขององค์การพัฒนากิจการการเงินบาห์เรน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจบาห์เรน กล่าวว่า ราชอาณาจักรบาห์เรนพัฒนาขยายตัวบนรากฐานที่แข็งแกร่ง ได้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการให้แก่บริษัทสถาบันการเงินแล้วถึง 391 แห่ง มากกว่าดูไบ และกาตาร์ บาห์เรนมีเป้าหมายระยะยาวที่จะแปรประเทศให้เป็นศูนย์กลางเพื่อการบริหารกองทุน เช่น การให้บริการลูกค้า เป็นต้น (ไฟแนนเชียล โทมัส 050507)

-บาร์เรนเป็นเจ้าภาพจัดประชุมหลายครั้งในเดือน พ.ค.

เริ่มเมื่อวันที่ 2 พ.ค. มีการประชุมสุดยอด 1 วัน ที่กรุงมานามา เมืองหลวงบาร์เรน เรียกว่า **การประชุมสุดยอดองค์การบริการการเงินตะวันออกกลาง** มีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารจากทั้ง ทำการเงิน บาร์เรน และสถาบันการเงินรัฐอ่าวอาหรับ หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารธนาคาร เอชเอสบีซี ตะวันออกกลาง และธนาคารใหญ่ๆ อีกหลายแห่ง การประชุมนี้จัดขึ้นพร้อมๆ กับงานเปิดตัว ทำการเงินบาร์เรน ระยะที่ 1 การประชุมนัดถัดมาคือ **การประชุมประจำปีครั้งที่ 3 ของและตลาดทุนกองทุนอิสลามโลก** จัดระหว่างวันที่ 26-28 พ.ค. ร่วมกับบริษัทการเงินและการลงทุนอิสลาม อินเวสต์เมนต์ การ์ สำนักงานในคูเวต ต่อมาเป็นการประชุมใช้ชื่อว่า **“การพัฒนาตลาดการเงินอิสลามโลก”** จัดโดยองค์การตลาดเงินอิสลามนานาชาติของบาร์เรน โดยการสนับสนุนและร่วมจัดของสถาบันวิจัยและฝึกอบรมอิสลามของซาอุดีอาระเบีย กำหนดจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 18-19 มิถุนายน 2007 (นิวส์ เอเจนซี 140507, Google search 02, 07, 240507)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวในอิหร่าน

มีรายงานข่าวว่า ทางกรรมาธิการพยายามเคลื่อนไหวเพื่อจำกัดและตัดหนทางการสร้างตัวของอิหร่านเท่าที่จะทำได้ เช่น มีรายงานข่าวว่า เมื่อวันที่ 23 พ.ค. คณะกรรมาธิการว่าด้วยการบริการด้านการเงินของสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐ ได้ผ่านรัฐบัญญัติเพื่อเพิ่มแรงกดดันต่อธุรกิจที่ประนีประนอมกับอิหร่าน โดยจะมีการ “ตราหน้า” บรรดาบริษัทที่เข้าไปลงทุนในรัฐอิสลามอิหร่าน เน้นที่การลงทุนในกิจการด้านพลังงานและกิจการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข่าวกล่าวว่า ผลของรัฐบัญญัตินี้จะกระทบกระเทือนไปถึงธุรกิจที่ดำเนินการโดยสหประชาชาติ และธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาและการฟื้นฟู รวมทั้ง ไอเอ็มเอฟ ซึ่งก็จะต้องถูก “ตราหน้า” ไปด้วย (ดาวโจนส์ นิวส์ ไวร์ 240507)

ขณะเดียวกัน ความเคลื่อนไหวของอิหร่านในเดือน พ.ค. ในช่วงต้นเดือน มีรายงานข่าวว่า ธนาคารกลางของอิหร่าน ได้ผ่านนโยบายที่เตรียมอนุญาตให้บริษัทต่างชาติเข้ามาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศอิหร่านได้ กับทั้งสามารถเข้าซื้อหุ้นของธนาคารในอิหร่านได้ด้วย นโยบายใหม่ยังไม่ได้ระบุรายละเอียดข้อจำกัดจำนวนหุ้นที่บริษัทต่างชาติจะเข้ามาถือในธนาคารหรือบริษัทในอิหร่านจะเป็นเท่าใด ที่ผ่านมา ธนาคารต่างชาติ ได้รับอนุญาตให้เปิดสำนักงานสาขาได้เฉพาะในเขตการค้าเสรีเท่านั้น ยังไม่มีการอนุญาตให้ตั้งสาขาในที่อื่นๆ การเคลื่อนไหวของอิหร่านในครั้งนี้ มีขึ้นในท่ามกลางกระแสกดดันของสหรัฐ ที่ให้ธนาคารในยุโรปตัดการติดต่อทางธุรกิจกับอิหร่าน ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการกดดันอิหร่านในกรณีการพัฒนานิวเคลียร์

วันที่ 22 พ.ค. มีรายงานข่าวว่า อิหร่านเตรียมแผนที่จะแปรรูปธนาคารในอีก 2-3 เดือนข้างหน้า รวมทั้งการประกาศที่จะให้มีการนำหุ้นประมาณ 80% ของหลายๆ บริษัทของรัฐ เข้าซื้อขายในตลาดหุ้น อย่างไรก็ตาม บรรดาการผลิตต้นน้ำของภาคน้ำมัน และธนาคารสำคัญ จะยังคงอยู่เป็นของรัฐต่อไป ทั้งนี้ จากค่าเฉลี่ยของ ดาเวด ดาเนชจาฟารี รัฐมนตรีเศรษฐกิจและการคลังอิหร่าน โดยเขาชี้ว่า การแปรรูปธนาคารควรเริ่มดำเนินการพร้อมๆ กับการแปรรูปของสถาบันทางเศรษฐกิจอื่นๆ อาลี ราห์มานี ผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์กรุงเตหะราน เปิดเผยว่า ในปีนี้จะมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมต่างๆ ประมาณ 711 บริษัท มูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณ 125 พันล้านดอลลาร์ ประกอบด้วยธนาคาร บริษัทประกันภัย ภาคการสื่อสารโทรคมนาคม เหมืองแร่ และอื่นๆ ประมาณ 40% ของมูลค่าหุ้นทั้งหมดจะขายโอนไปสู่ผู้มีรายได้น้อย ส่วนรัฐบาลจะรักษาสถานะหุ้นส่วนไว้ 20% ที่เหลือเปิดให้นักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนในประเทศเข้าซื้อขาย นักวิเคราะห์ชี้ว่า แผนการแปรรูปวิสาหกิจของอิหร่าน เป็นความพยายามที่จะกระตุ้นภาคธุรกิจอุตสาหกรรมของภาครัฐที่อยู่ในสภาพไม่มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน แต่ก็แสดงความเป็นห่วงว่า ปัญหา นโยบายนิวเคลียร์ของอิหร่านที่ยังยืดเยื้อ อาจจะเป็นสาเหตุให้ต่างชาติไม่ยอมเข้ามาลงทุน (รอยเตอร์ 220507)

นอกจากนั้น ในความพยายามที่จะเลี่ยงแรงกดดันของสหรัฐที่จะกดดันต่างชาติไม่ให้เข้าไปลงทุนในอิหร่าน มีรายงานข่าวช่วงปลายเดือน พ.ค. ว่า **อิหร่านหันไปจัดตั้งกองทุนเพื่อการลงทุนในต่างประเทศ** เป็นไปได้ก็จะตั้งที่ บาห์เรน หรือ คูไบ เพื่อทำการระดมเงินเข้ากองทุนสำหรับสนับสนุนการพัฒนาบ่อแก๊สเซอร์พัร์ อัคบาร์ ทอร์กัน ผู้อำนวยการใหญ่บริษัทน้ำมันและแก๊สเซอร์พัร์ กล่าวว่า เขาคาดหวังว่าบริษัทจะได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากกองทุนดังกล่าวในเร็วๆ นี้ (รอยเตอร์ 280507)

อนึ่ง ยังมีรายงานข่าวว่า **อิหร่านสามารถเพิ่มรายได้จากการส่งออกน้ำมันดิบเป็นสกุลเงินอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินสกุลดอลลาร์มากขึ้นประมาณ 70% เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดถึง 15% จากเดือน มี.ค. ซึ่งอยู่ที่ 60% โยจาตอลลาห์ คานีมิฟาร์ต ผู้อำนวยการกิจการระหว่างประเทศ บริษัทน้ำมันแห่งชาติอิหร่าน** กล่าวว่า ถ้าหากเงินดอลลาร์อ่อนตัวลงไปกว่านี้ อัตราส่วนนี้ก็จะยิ่งสูงขึ้น (รอยเตอร์ 270507)

-ความเคลื่อนไหวในซีเรีย

-ซีเรียดำเนินการปฏิรูปภาคการเงินในประเทศแบบสายฟ้าแลบ

บทความใน เอเชียบิซิเนสสคอตคอมเมื่อวันที่ 1 พ.ค. นี้ เขียนว่า **มีน้อยประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางที่จะมีแผนการปฏิรูปภาคการเงินของประเทศแบบรวบหัวรวมหางอย่างรวดเร็วเหมือนกับประเทศซีเรีย** ภายใต้แผนที่กำหนดโดยประธานาธิบดี บาชาร์ อัล อัสซาด ซีเรียจะจัดตั้งตลาดหุ้น หน่วยต่อต้านการฟอกเงิน สำนักงานชำระบัญชีแห่งชาติ ศูนย์ข้อมูลทางธุรกิจ (Credit Bureau) และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ขึ้นมา แม้ว่าบางคนอาจตั้งข้อสงสัยว่า ธนาคารกลางจะสามารถเฝ้าระวังสิ่งดังกล่าวขึ้นมาได้อย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ แต่ทุกอย่างกำลังปรากฏผลให้เห็นแล้ว บทความกล่าวว่า เมื่อปีที่แล้ว ธนาคารซีเรียมีเงินฝากเพิ่มขึ้นเท่าตัวอยู่ที่ 2.5 พันล้านดอลลาร์ ในเดือน มี.ค. ที่ผ่านมา ซีเรียผงาดขึ้นมาอยู่ในกลุ่มไม่กี่ประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางที่อนุญาตให้ต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของหุ้นส่วนข้างมากในธนาคารในซีเรียได้

แอนดรูว์ เจฟฟรีย์ หัวหน้าบรรณาธิการ Oxford Business Group ซึ่งเผยแพร่บทวิเคราะห์รายประเทศ กล่าวว่า “ในหลายๆ ภาคธุรกิจ เช่นภาคการเงิน มีการปฏิรูปอย่างสำคัญในช่วงระยะ 3-4 ปีที่ผ่านมา... เดียวนี้ชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นข้างมากในธนาคารในซีเรียได้ นี่ถือเป็นการก้าวกระโดดใหญ่ของซีเรีย” เช่น แคมแบงก์สนับสนุนโดยนักลงทุนในคูเวตเป็นธนาคารอิสลามแห่งแรกที่ได้รับใบอนุญาตดำเนินธุรกิจการเงินในซีเรีย ขณะเดียวกัน ธนาคารอิสลามนานาชาติของซีเรีย สนับสนุนโดยนักลงทุนกาตาร์ เตรียมนำหุ้นออกขายมีการสั่งจองล้มเหลวเกินกำหนดตั้งแต่ยังไม่เปิดตัว และขณะนี้ดูเหมือนว่า ภาคการเงินอิสลามจะกลายเป็นภาคธุรกิจที่มีการเติบโตขนานใหญ่มากสำหรับซีเรีย และผู้ให้กู้ก็จะสามารถบริหารความเสี่ยงของตัวเองได้ เมื่อมีการจัดตั้ง เครดิตบูโร หรือศูนย์ข้อมูลทางธุรกิจขึ้น บทความกล่าวว่า ตลาดเกิดใหม่จำนวนมาก แม้แต่ประเทศที่มีธนาคารภาคเอกชนดำเนินกิจการมาเป็นสิบๆ ปีแล้ว ก็ยังมีปัญหาในเรื่องการมีศูนย์ข้อมูลทางธุรกิจที่ดีเชื่อถือได้ และปัญหานี้ก็จะยังคงเป็นจุดอ่อนสำคัญของตลาดเกิดใหม่ทั่วไปด้วย (เอเชียบิซิเนสสคอตคอม 010507)

-ความเคลื่อนไหวในกาตาร์

-กาตาร์เป็นเจ้าภาพจัดประชุมสุดยอด คณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินอิสลาม (IFSB)

การประชุมสุดยอดคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินอิสลาม (Islamic Financial Services Board –IFSB) ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 จัดขึ้นที่คูไบ เมืองท่าทางเศรษฐกิจใหญ่ของยูเออี ภายใต้การอุปถัมภ์ของธนาคารอิสลามแห่งกาตาร์ (QIB) ระหว่างวันที่ 15-16 พ.ค. 2007 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากธนาคารกลาง ประธานและผู้บริหารระดับสูงจากธนาคารอิสลาม รวมทั้งบรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินกิจการธนาคารอิสลามทั่วโลกเข้าร่วม ในแถลงการณ์เนื่องในโอกาสการประชุม

ครั้งนี้ ซาลาห์ อับ ใจดาห์ หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหาร QIB เน้นความสำคัญของคณะกรรมการ IFSB ว่าเปรียบเสมือนองค์กรที่มีสนับสนุนคุ้มครองธนาคารอิสลามทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแง่ของการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกลาง ในฐานะเป็นองค์การกำกับด้านระเบียบข้อกำหนด กับธนาคารอิสลาม

ในช่วงพิธีเปิดประชุม สุลต่าน บิน นาสเซอร์ อัล ซาวาฮีดี ผู้ว่าการธนาคารกลางยูเออี กล่าวว่า IFSB ซึ่งจัดตั้งเมื่อปี 2002 ในกัวลาลัมเปอร์ ได้รับการยอมรับถึงบทบาทความสำคัญจากแนวนโยบายที่กำกับอยู่เบื้องหลังการจัดตั้งองค์กรนี้ ซึ่งสะท้อนแนวคิดที่แตกต่างจากแนวคิดของระบบบริการทางการเงินของสถาบันการเงินที่มีอยู่ทั่วไป อันเป็นแนวนโยบายที่เติมเต็มความต้องการอย่างกว้างขวางของประชาชนทั่วโลก อัล ซาวาฮีดี ยังกล่าวต่อไปว่า การธนาคารอิสลามในขณะนี้ ได้แผ่ขยายเป็นวงกว้างจากประเทศอินโดนีเซียทางซีกโลกตะวันออก ครอบคลุมถึงประเทศชูดานทางซีกโลกตะวันตก รับใช้ประชากรทั้งหมดประมาณ 820 ล้านคน ความสำเร็จของ IFSB ดูได้จากอัตราการเพิ่มขึ้นของสมาชิก ขณะเดียวกัน เขาก็ระบุถึงความจำเป็นที่จะต้องใส่ความพยายามเพิ่มมากขึ้น เพื่อเอาชนะอุปสรรคเพื่อก้าวหน้าต่อไป เขาได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายรวมพลังกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้น ระหว่างธนาคารในการปรับปรุงประสิทธิภาพ กับภาครัฐในการจัดการเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการไหลเวียนของเงินทุนที่จะผ่านเข้าออกในแต่ละประเทศให้ดีขึ้น (เดอะ เพนนิงฮูล่า 240507)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวในคูเวต

-คูเวตประกาศเลิกผูกค่าเงินกับดอลลาร์ส่งตลาดหุ้นดีขึ้น

หลังจากที่มีข่าวออกมาเป็นระยะๆ ในเรื่องการลอยค่าเงินดินาร์ของคูเวตและการทบทวนอัตราแลกเปลี่ยนเงินในประเทศใหม่ และธนาคารกลางของคูเวตพยายามต่อสู้กับบรรดานักเก็งกำไรค่าเงินมาหลายสัปดาห์ เพื่อปกป้องค่าเงินดินาร์ จนกระทั่งในวันที่ 20 พ.ค. นี้ ธนาคารกลางของคูเวตก็ประกาศออกมาอย่างเป็นทางการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ว่าคูเวตขอเลิกผูกค่าเงินดินาร์ของประเทศไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐ และจะปรับเปลี่ยนมาใช้ระบบตะกร้าเงินนานาชาติ ซึ่งอาจทำให้แผนการรวมสกุลเงินของกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับผู้ผลิตน้ำมัน –จีซีซี ปั่นป่วน ธนาคารกลางคูเวตยอมรับว่า การที่ค่าเงินดอลลาร์อ่อนค่าลงอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้คูเวตจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแตกแถวออกจากประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มเดียวกันในครั้งนี้อีก เพื่อจำกัดภาวะเงินเฟ้อจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ รายงานข่าวกล่าวว่า ความเคลื่อนไหวของคูเวตก่อให้เกิดอาการชะงักงันในตลาดค่าเงินในภูมิภาคอ่าวปริมาณการซื้อขายหดตัวอย่างแรง (รอยเตอร์ 200507) อย่างไรก็ตาม สำนักข่าวเอเอฟพีรายงานในวันเดียวกันว่า การเปลี่ยนไปใช้ระบบตะกร้าเงินนานาชาติ ซึ่งเป็นระบบที่เพิ่งนำมาใช้ไม่นาน ทำให้ค่าเงินดินาร์แข็งขึ้นทันทีเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์ ส่วน สตีฟ ไบรซ์ นักเศรษฐศาสตร์สังกัด ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของคูเวตอาจทำให้โอกาสของกลุ่ม จีซีซี ที่จะบรรลุภารกิจรวมสกุลเงินภายในปี 2010 ลดลงไปอีก และยังคงคาดว่า ยูเออี จะเข้าสู่ภาวะถูกกดดันมากขึ้นให้ดำเนินการตามรอยคูเวตในการทบทวนอัตราแลกเปลี่ยนเงินดิรห์ใหม่ ซึ่งมีรายงานข่าวต่อมามาว่า ธนาคารยูเออีบางแห่ง ได้แนะนำสาขาของตนให้จำกัดการซื้อขายเงินดอลลาร์ไว้ก่อน จนกว่าจะได้ภาพที่ชัดเจนมากขึ้น (กัลฟ์ นิวส์ 21-220507) อย่างไรก็ตาม ข่าววันที่ 23 พ.ค. รายงานว่า ซีด โมฮัมมัด บิน ราฮิด อัล มัคตูม นายกรัฐมนตรีและรองประธานาธิบดี ยูเออี ออกมาชี้แจงว่า ยูเออี จะยังคงผูกค่าเงินดิรห์ไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐต่อไป ก่อนหน้านั้น นักวิเคราะห์การเงินทำนายว่า ยูเออี และกาตาร์ เป็นสองประเทศที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดในกลุ่ม จีซีซี ที่จะปล่อยค่าเงินตามแบบคูเวต เพื่อแก้ปัญหาเงินเฟ้อ อัล มัคตูม ยืนยันว่า การปล่อยค่าเงินลอยตัวจากดอลลาร์ ไม่ได้เป็นการลดอัตราเงินเฟ้อแต่อย่างใด และในวันเดียวกัน มีรายงานข่าวว่า ซีด ซาเลม อับดุลอาซิซ อัล ซาบาร์ ผู้ว่าการธนาคารกลางคูเวต ออกมากล่าวว่า โดยทั่วไปคูเวตยังคงเทียบเงินดินาร์กับดอลลาร์สหรัฐอยู่ แม้ว่าจะปล่อย

ค่าสินทรัพย์แล้ว เงินสกุล دينارของคูเวตจะยังคงใช้ตามสกุลเงินของประเทศที่คูเวตทำธุรกรรมด้วย นั่นก็คือจะรวมสกุลเงินอื่น เช่น สกุลเงินเยน ยูโร และสเตอร์ลิง เข้ามาด้วยนอกเหนือจากดอลลาร์ (รอยเตอร์ 230507) อนึ่ง รอยเตอร์รายงานอ้างนักวิเคราะห์ว่า การที่คูเวตหันมาใช้ระบบตะกร้าเงินนานาชาติ อาจช่วยให้ตลาดหุ้นท้องถิ่นมีการซื้อขายมากขึ้น ในการซื้อขายเมื่อวันที่ 22 พ.ค. ตลาดหุ้นคูเวตเพิ่มขึ้น 0.78% อยู่ที่ 11,298.30 จุด เป็นระดับปิดตลาดที่สูงที่สุดนับตั้งแต่เมื่อวันที่ 4 มี.ค. ปี 2006 หุ้นนำตลาดคือ เทเลคอม และหุ้นธนาคาร (รอยเตอร์ 230507)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม

1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

ในรอบเดือน พ.ค. 2007 ภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาภาคเหนือ มีสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านสังคมที่น่าสนใจ อาทิ **ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและวัฒนธรรมในขอบเขตระหว่างประเทศ** ทางด้านการศึกษา มีข่าวที่น่าสนใจคือ การที่องค์การยูเนสโก และ เวิร์ลด์อีโคโนมิก ฟอรัม โดยผ่านฝ่ายการริเริ่มทางการศึกษาโลก (Global Education Initiative –GEI) จับมือกันประกาศจัดตั้ง **หุ้นส่วนเพื่อการศึกษา** (Partnership for Education- PfE) และระหว่างการประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลกที่จอร์แดน ในเดือน พ.ค. องค์การริเริ่มทางการศึกษาของจอร์แดน หรือ JEI ซึ่งเป็นการริเริ่มขององค์กรในระดับประเทศแห่งแรกของ GEI รวมทั้ง องค์การริเริ่มทางการศึกษาของอียิปต์ หรือ EEI ได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันแนวคิดหุ้นส่วนเพื่อศึกษานี้อย่างมาก

ด้านความเคลื่อนไหวรายประเทศ มีข่าวที่น่าสนใจ ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ เช่น กระทรวงศึกษาธิการซาอุดีอาระเบีย จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมครูแห่งแรกขึ้นในราชอาณาจักรแล้ว ขณะเดียวกันทางจอร์แดน ก็เคลื่อนไหวจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี เพื่อการพัฒนาทางการศึกษาระดับสูง และมีการเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งสภาการวัฒนธรรมขึ้นในจอร์แดนด้วย ส่วนในยูเออี มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ เช่น การประกาศแผนการสร้างอาบูดาบีให้เป็นเมืองหลวงโลกภายในสิ้นของศตวรรษ ใช้ชื่อว่า “Plan Abu Dhabi 2030” ประมาณว่าจะมีค่าใช้จ่ายถึง 4 แสนล้านดอลลาร์ ทางด้านซาอุดีอาระเบีย ทางการรัฐบาลซาอุดีฯ ได้ผ่านการรับรองแผน 5 ปี เพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติของซาอุดีฯ ประกอบด้วยการดำเนินการทางด้านการอนุรักษ์ดูแลโบราณวัตถุต่างๆ นอกจากนั้นมีความรายงานข่าวที่สะท้อนความตื่นตัวทางด้านการศึกษาและการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นลักษณะสากลมากขึ้น เช่น ความเคลื่อนไหวในยูเออี เพื่อผลักดันประเทศให้เป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาคทางการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ และยังมีข่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการของยูเออี ริเริ่มกำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนเป็นต้น

ส่วนสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการสาธารณสุข เนื่องจากในวันที่ 31 เดือน พ.ค. เป็นวันงดสูบบุหรี่โลก มีข่าวความเคลื่อนไหวคึกคักที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ในเรื่องการงดสูบบุหรี่ในหลายประเทศ บางประเทศประกาศมีการห้ามการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะโดยเด็ดขาดแล้ว เช่น ในดูไบ บาห์เรน เป็นต้น ที่น่าสังเกต ในภูมิภาคตะวันออกกลาง มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวโรคเบาหวานมากเป็นพิเศษ เช่นมีการเลือกประเทศเจ้าภาพจัดประชุมสมัชชาเบาหวานโลกครั้งที่ 21 ซึ่งดูไบได้รับเลือก และที่อาบูดาบี เปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ที่นี่สามารถรักษาโรคเบาหวานฟรีได้แล้ว และหลายประเทศพยายามเปิดบริการทางการแพทย์และยกระดับการบริการให้เป็นแบบสากลมากขึ้น เช่น โอมาน ซึ่งเพิ่งเปิดศูนย์การแพทย์นานาชาติแห่งใหม่ ที่มีแผนกบริการรักษาพยาบาลอย่างครบถ้วน

2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

-หลายองค์กรระดับโลกจับมือกันเป็นหุ้นส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษา

-ยูเนสโกจับมือ WEF ประกาศหลักการ หุ้นส่วนเพื่อการศึกษา

เมื่อเร็วๆ นี้ ระหว่างการประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงจาก สหภาพยุโรปและธนาคารโลก ในหัวข้อ “การรักษาสัญญาในเรื่องการศึกษา” องค์กร ยูเนสโก ซึ่งเป็นองค์กรระดับโลกทำงานด้านการศึกษาสำหรับทุกคน กับ สมัชชาเศรษฐกิจโลก โดยผ่านองค์กร การริเริ่มทางการศึกษาโลก (Global Education Initiative – GEI) ได้ประกาศหลักการ หุ้นส่วนเพื่อการศึกษา (Partnership for Education – PfE) ที่ถือเป็นวิถีทางใหม่ที่จะนำเอากำหนดการ (agendas) ทางด้านการพัฒนาทางการศึกษาที่มีอยู่มากมายไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

-ทำการศึกษาเพื่อคนยากจนที่สุดให้เป็นจริง

ในบทความที่เขียนโดย ทิม อันวิน หัวหน้าโครงการหุ้นส่วนเพื่อการศึกษา แห่งสมัชชาเศรษฐกิจโลก และเลขาธิการ ผู้อำนวยการ โครงการริเริ่มเพื่อการศึกษาโลก และหัวหน้าศูนย์อุตสาหกรรมโลก (เจนีวา) สมัชชาเศรษฐกิจโลก ระบุว่า หุ้นส่วนเพื่อการศึกษา ได้รับการสถาปนาขึ้น จากการเห็นพ้องกันว่า ความเป็นไปได้ที่จะสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ในกลุ่มประเทศที่ยากจนที่สุด และในชุมชนอันกว้างไพศาลทั่วโลก ให้ได้นั้น จะต้องดำเนินการผ่านการผสมผสานและร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ผู้บริจาคทั้งทวีปาคี และพหุภาคี องค์กรระดับโลก รวมทั้งครูอาจารย์และนักเรียนนักศึกษาเอง เท่านั้น จึงจะสามารถเกิดเป็นจริงขึ้นได้

บทความได้กล่าวว่า การริเริ่มทางการศึกษาของสมัชชาเศรษฐกิจโลก โดยผ่านองค์กรริเริ่มทางการศึกษาใน จอร์แดน และในอียิปต์ (ที่จอร์แดนเป็นการริเริ่มระดับประเทศเป็นประเทศแรกใน องค์กรริเริ่มทางการศึกษาโลก หรือ GEI) มีบทบาทสำคัญในการเป็นแรงบรรดาลใจเบื้องหลังการก่อกำเนิด หลักการหุ้นส่วนเพื่อการศึกษา ดังที่ กษัตริย์อับดุลเลาะห์ ที่ 2 ของจอร์แดน ทรงมีกระแสพระราชดำริว่า “โดยการเสริมพลังให้แก่เยาวชนของเราผ่านการริเริ่มทางการศึกษานี้ จอร์แดนพร้อมด้วยหุ้นส่วนในสมัชชาเศรษฐกิจโลก จะสามารถสร้างแบบอย่างที่มีพลวัตและเอื้อต่อการนำไปปฏิบัติของการเป็นหุ้นส่วนร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในด้าน ไอซีที ซึ่งสามารถจุดประกายกลไกการเติบโตของชนรุ่นใหม่ในอนาคตของจอร์แดนและของภูมิภาคนี้”

-การริเริ่มทางการศึกษาในจอร์แดนและอียิปต์

รายงานได้ให้ข้อมูลว่า การริเริ่มด้านการศึกษาของจอร์แดนซึ่งริเริ่มขึ้นมาตั้งแต่ปี 2003 สามารถดึงดูดความสนใจทำให้บรรษัทธุรกิจโลก 17 แห่ง และองค์กรต่างๆ ในจอร์แดน 17 องค์กร และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน 11 แห่ง มีส่วนในการสร้างความสำเร็จให้แก่การริเริ่มทางการศึกษาในจอร์แดน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดหลักสูตรการศึกษา การฝึกอบรมครูอาจารย์ ใส่เทคโนโลยีเข้าสู่ห้องเรียน การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนาอุตสาหกรรม ไอซีที ส่วน องค์กรที่จัดตั้งในอียิปต์เมื่อปี 2006 ก็เป็นจุดประกายความเป็นหุ้นส่วนอย่างกว้างขวาง ระหว่างกลุ่มองค์กรทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชน ในโครงการ 4 ช่องทาง เน้นที่การจัดการศึกษาก่อนอุดมศึกษา การศึกษาขั้นสูง การศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนาอุตสาหกรรม อี-เลิร์นนิง ในอียิปต์

-มุ่งมันขยายการจัดตั้งสู่ขอบเขตทั่วโลก

บทความชี้ว่า เป้าหมายสำคัญของการเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา ก็คือ การกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยน แนวทางการดำเนินงานที่ดี สรุปบทเรียนผ่านองค์กรในจอร์แดนและอียิปต์ เพื่อเชื่อมต่อให้เกิดผู้เข้าร่วมถือหุ้นอย่าง

กว้างขวางในองค์การหุ้นส่วนเพื่อการศึกษาขึ้นในขอบเขตทั่วโลก (Google Search 250507)

-ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในประเทศต่างๆ

-ความเคลื่อนไหวในซาอุดีอาระเบีย

-**ซาอุดีอาระเบียจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมครูแห่งแรก** ชาวเมื่อวันที่ 7 พ.ค. รายงานว่ากระทรวงศึกษาธิการซาอุดีฯ ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมครูอาจารย์แห่งแรกขึ้นในราชอาณาจักร และจะได้รับการอุปถัมภ์โดย คณะกรรมาธิการว่าด้วยการให้การรับรองวิทยฐานะระดับนานาชาติและข้ามภูมิภาค (CITA) และสมาคมครูสอนภาษาอังกฤษอเมริกัน (AELTA) ผู้อำนวยการอาวุโสของ CITA สำนักงานสหรัฐ กล่าวว่า การตัดสินใจตั้งศูนย์นี้ เกิดขึ้นหลังจากการจัดโปรแกรมฝึกอบรม 1 วัน ให้แก่ครูเมื่อเดือนที่แล้วที่เมือง เจดดาห์ ซึ่งปรากฏว่ามีครูบรรยายคนจากโรงเรียนต่างๆ 50 แห่งทั่วราชอาณาจักร มาเข้าร่วม และในการฝึกอบรมครั้งนี้ ได้นำวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งมีการใช้กันอยู่ในหลายประเทศ มาเผยแพร่ให้บรรดาครูที่เข้าร่วมอบรม เช่น เทคนิคการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม จับคู่ให้นักเรียนให้ทำงานร่วมกัน เทคนิคการระดมสมอง รวมทั้งเทคนิคการตั้งเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ และการแบ่งกลุ่มย่อย เป็นต้น (ซาอุดี กาเซตต์ 070507)

ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาและวัฒนธรรมอื่นๆ ในซาอุดีอาระเบียในช่วงเดือน พ.ค. เช่น ชาววันที่ 19 พ.ค. รายงานว่า สำนักงานเพื่อการลงทุนของซาอุดี หรือ SAGIA และเมืองเศรษฐกิจความรู้เมดินา หรือ KEC ได้ลงนามข้อตกลงร่วมกับ สมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในโครงการส่งเสริมความรู้ความชำนาญด้าน ไอที ให้แก่นักศึกษาและพนักงานทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ งานส่วนหนึ่งของการจัดการโครงการ คือทางสมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จะทำการประยุกต์โปรแกรมที่ได้รับการรับรองด้านไอที 2 ใน 12 โปรแกรม ให้เป็นภาษาอาหรับ นอกจากนี้ มีรายงานข่าวว่า คณะกรรมาธิการสูงสุดด้านการท่องเที่ยวซาอุดีฯ พิจารณาผ่านการรับรองแผน 5 ปี เพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ โดยงานหลักในแผนจะทำการดูแลโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์ และมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้ จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อการดูแลพิพิธภัณฑ์และภาคโบราณวัตถุขึ้นในราชอาณาจักรด้วย (อาหรับนิวส์ 200507)

-ความเคลื่อนไหวในยูเออี

-**อาบูดาบีประกาศริเริ่มแผนการพัฒนาสำคัญ แผนอาบูดาบี 2030** เมื่อวันที่ 8 พ.ค. 2007 ทางการอาบูดาบี ได้ประกาศโครงการริเริ่มสำคัญที่ใช้ชื่อว่า “แผนอาบูดาบี 2030” ซึ่งเป็นแผนที่จะแปรเมืองหลวงของ สหรัฐ อาหรับเอมิเรต หรือ ยูเออี ให้กลายเป็นมหานครโลกที่มีชีวิตชีวา ภายในสหัสวรรษ รายงานข่าวกล่าวว่า จากนั้นไปอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า ก็จะมีแผนการสร้างเมืองอาบูดาบีใหม่ที่กระชับและรอบคอบออกมาให้เห็น ความเคลื่อนไหวนี้เกิดขึ้นมาขณะที่เอมิเรตกำลังมีการพัฒนาขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างขนานใหญ่ โครงการที่ประกาศนี้ประมาณว่าจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 4 แสนล้านดอลลาร์ โดยได้มีการริเริ่มมาตั้งแต่เมื่อกลางปีที่แล้ว โดย คณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพิเศษของอาบูดาบี ได้รับมอบหมายอำนาจให้ดำเนินการกิจสำคัญ 2 เรื่อง โดยร่วมงานกับเทศบาลเมือง และกรมการเกษตร ภารกิจประการแรกคือ การแสวงหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาชุมชนและวางผังเมืองที่ดีที่สุดในโลก มาช่วยในการวางแผนที่สมบูรณ์แบบของวิวัฒนาการของเมืองจนถึงปี 2030 โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้นำเอมิเรต ภารกิจที่สองคือ ให้ข้อเสนอแนะกรอบงานที่มีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับและการจัดตั้งองค์กร/สถาบัน เพื่อบริหารงานพัฒนาเมืองอาบูดาบีในอนาคต

-**เน้นหลักการวางแผนเมืองแบบองค์รวม และยึดมั่นในวิสัยทัศน์ร่วม** รายงานข่าวกล่าวว่า “แผนอาบูดาบี 2030” เป็นแผนพัฒนาเมืองที่เน้นการใช้หลักการนโยบายวางแผนเมืองแบบองค์รวม และมีพันธกรณีที่ว่าการพัฒนาในแต่ละส่วนจะต้องรวมศูนย์อยู่ที่วิสัยทัศน์ร่วม ที่ตอบสนองและสอดคล้องครอบคลุมสภาพแวดล้อมระบบนิเวศทั้งทาง

บทที่เป็นแบบทะเลทรายและทางทะเลของเมืองแห่งนี้ นอกจากนั้น รัฐบาลยังได้กำหนดหลักการและแนวทาง 5 ประการ ที่การดำเนินงานของทุกภาคส่วนใน “แผนอาบูดาบี 2030” ต้องยึดถือ นั่นคือ (1) อาบูดาบีจะเป็นเมืองที่มีลักษณะ อาหรับร่วมสมัย (2) อาบูดาบีจะยังคงใช้หลักการการเติบโตที่วัดได้ และสะท้อนหลักการเศรษฐกิจแบบยั่งยืน (3) อาบูดาบีจะเคารพ น้อมรับและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของระบบนิเวศแบบทะเลทรายและชายฝั่งที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลง (4) อาบูดาบี จะประกาศบทบาทและสถานภาพของตนในฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศ และ (5) คุณสมบัติในความเป็นเมืองและโครงสร้างพื้นฐานทางชุมชนของอาบูดาบี จะช่วยส่งเสริมคุณค่า และการจัดการทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนอาหรับแห่งนี้ต่อไป (กัลฟ์ นิวส์ 090507)

-ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาในยูเออี

-ยูเออี เตรียมเป็นศูนย์กลางระดับภูมิภาคทางการวิจัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รายงานข่าวเมื่อวันที่ 21 พ.ค. ซิด นาห์ยัน บิน มูบารัค อัล นาห์ยัน รัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของยูเออี กล่าวว่า มุลนิชิ โมฮัมหมัด บิน ราชิด อัล มัคตูม เงินเริ่มต้นมูลค่า 10 พันล้านดอลลาร์ ที่เปิดตัวไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ จะช่วยโลกอาหรับในการ ปิดช่องว่างทางเทคโนโลยี และกระตุ้นให้ยูเออีกลายเป็น ศูนย์กลางระดับภูมิภาคทางการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ อัล นาห์ยัน เสริมด้วยว่า กองทุนจะช่วยเหลือในเรื่องการปฏิรูปทางการศึกษาด้วย (กัลฟ์ นิวส์ 210507) **-โครงการโรงเรียนวันพุ่มในยูเออีเริ่มดำเนินการ** รายงานข่าววันที่ 23 พ.ค. กล่าวว่า โรงเรียนเทศบาลในยูเออีเตรียมเริ่มการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “โรงเรียนในวันพุ่ม” ของกระทรวงศึกษาธิการ โครงการจะเริ่มดำเนินการในโรงเรียนเทศบาลของรัฐ 50 แห่ง จากเดือน ส.ค. 2007 เป็นต้นไป โรงเรียนอื่นๆ จะเพิ่มขึ้นตามมา (กัลฟ์ นิวส์ 230507) ขณะเดียวกัน มีรายงานข่าวว่า **มหาวิทยาลัยอาบูดาบี เปิดการเรียนการสอนสาขาวิชาใหม่ 18 สาขาวิชา** รวมถึง ระดับปริญญาเอกทางการบริหารธุรกิจ และภาควิชาการอื่นๆ เช่น ปริญญาตรีสาขาบริหารธุรกิจ การเงิน ทรัพยากรบุคคล คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมไฟฟ้า และโยธา การบริหารงานก่อสร้าง และการบริหารด้านสาธารณสุข (กัลฟ์ นิวส์ 220507) ก่อนหน้าที่เมื่อวันที่ 10 พ.ค. มีรายงานข่าวว่า **อัลดาร์ พร็อพเพอร์ตี้ จัดตั้งโรงเรียนในอาบูดาบี** ซึ่งจะเปิดเป็นครั้งแรกในเดือน ก.ย. 2007 แผนกบริจาค ของอัลดาร์ พร็อพเพอร์ตี้ส์ หรือเรียกว่า อัลดาร์ อะคาเดมีส์ จะสร้างและดำเนินการโรงเรียนใหม่อีก 20 แห่ง ซึ่งจะประกอบกันขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่พักอาศัยในอนาคต โดยโรงเรียนแห่งแรกตั้งอยู่ใกล้วิทยาลัยสตรีอาบูดาบี นักเรียนจะอยู่ถึงอายุ 6 ขวบ จากนั้น ก็จะไปโรงเรียนแห่งใหม่ที่สวน อัล ราฮา การ์เดน ซึ่งจะเปิดในเดือน ก.ย. 2008 (เอเอ็มอี อินโฟ 100507) **รัฐบาลยูเออีออกกฎหมายด้านการศึกษาระดับใหม่** รายงานข่าวเมื่อวันที่ 8 พ.ค. ระบุว่า รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของยูเออี ชี้แจงว่า กฎหมายใหม่ที่ออกโดยกระทรวงฉบับนี้ จะอนุญาตให้องค์กรปกครองทางการศึกษาทั่วทั้งเอมิเรต จะเป็นหน่วยงานที่ตัดสินใจในเรื่องการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาในโรงเรียนเอกชน แม้เขาจะกล่าวต่อมาด้วยว่า การขึ้นค่าธรรมเนียมการเรียนใดๆ จะต้องสอดคล้องกับระเบียบของกระทรวง และต้องได้รับความเห็นชอบโดยกระทรวงศึกษาธิการด้วย อนึ่ง ก่อนหน้านี้ผู้ที่อนุญาตให้ขึ้นค่าธรรมเนียมการเรียนในโรงเรียนเอกชน อยู่ในอำนาจของสภาการศึกษาดูไบ และสภาการศึกษาอาบูดาบี (คาลิจ ไซมส์ 080507)

-ความเคลื่อนไหวในจอร์แดน

-รัฐบาลจอร์แดนกำลังจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี เพื่อพัฒนาการศึกษาระดับสูงในจอร์แดน นายกรัฐมนตรีมูฟ บัคอิต กล่าวว่า จะมีการเน้นที่คุณภาพของการศึกษาและโครงการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ เพื่อช่วยสนองความต้องการของตลาดแรงงาน **จอร์แดนเตรียมตั้งสภาการวัฒนธรรม** โดยบรรดาปัญญาชน นักวิชาการ และคนวงการสื่อสารมวลชน กว่า 200 คน ประชุมกันเพื่อสรรหาเลขาธิการทั่วไปของสภาฯ โดยสภาจะดำเนินการเพื่อ

ปฏิเสฐลัทธิแบ่งแยกศาสนา และเน้นความเป็นเอกภาพและความทันสมัย (จอร์แดน ไทมส์ 13,150507)

ภาคผนวก 1

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

(โดยการสนับสนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อาภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดี และตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการอาวุโสด้านตำราเรียน บริษัทสำนักพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนายมารุต บุญนา และได้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อาภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่าสี่สิบปี โดยทำงานประจำกองบรรณาธิการนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ก่อนที่จะมาทำงานเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ นอกจากนั้นยังเคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันเป็นนักเขียน บรรณาธิการและนักแปลอิสระ
3. **ผศ. ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด** ตำแหน่งนักวิจัยประจำโครงการ จบการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยจอร์จ เมสัน สหรัฐอเมริกา เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหลายชิ้นนับตั้งแต่ปี 2527 ถึงปัจจุบัน ได้รับรางวัลเกียรติคุณรางวัลชมเชยวิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งเคยมีผลงานบทความ และตำราที่ได้รับการตีพิมพ์ หลายชิ้น ปัจจุบัน นอกจากเป็นอาจารย์ประจำแล้ว ยังดำรงตำแหน่งอนุกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติด้านการปราบปรามอาชญากรรมเฉพาะทาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (ปี 2549-2552)
4. **นางสาววิจิตา เส็งเจริญ** ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สำนักงานโครงการ จบการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความชำนาญเป็นพิเศษในการจัดเก็บและค้นคืนข้อมูล และมีประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ภาคผนวก 2

แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา

เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า ในระยะใกล้นี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางได้แสดงบทบาทที่ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภายหลังจากเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในเอเชีย เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1997 ตามมาด้วยเหตุการณ์วินาศภัยอาคารเวิลด์เทรดในสหรัฐ ปี ค.ศ. 2001 อันนำไปสู่การประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และการบุกโจมตีอิรักของสหรัฐและพันธมิตร รวมทั้งการประกาศทำสงครามอันศักดิ์สิทธิ์ของโลกมุสลิม ซึ่งได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในภูมิภาคส่วนนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การติดตามความเคลื่อนไหวและการรู้จักภูมิภาคตะวันออกกลางในปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากขึ้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เล็งเห็นความสำคัญนี้ จึงได้ร่วมมือและให้การสนับสนุนแก่โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project- MEMP) จัดทำโครงการตะวันออกกลางศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

- เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้พื้นฐานที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านพลังงาน ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อศึกษา เรียนรู้ และเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และการเคลื่อนไหวที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ระหว่างกลุ่มบุคคลและองค์กรเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนบุคคลที่สนใจทั่วไป

โครงการ MEMP ในระยะเริ่มต้น (Pilot Phase) กำหนดเวลา 3 เดือน (เม.ย. – มิ.ย. 2549) จัดทำรายงานประจำเดือน 2 ฉบับ คือ 1) ตะวันออกกลางในบริบทโลก (นำเสนอ 24 พ.ค. 2549) และ 2) ตะวันออกกลางในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (กำหนดนำเสนอ กรกฎาคม 2549)

โครงการเต็มรูปแบบของ MEMP กำหนดเริ่มต้นในเดือน ก.ค. 2549 จะมีรายงานสังเคราะห์ข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางทุกเดือน และรายงานสรุปจำนวนหนึ่งออกมาเป็นระยะๆ โดยมีผลที่คาดหวังว่าจะออกมาภายใน 2 ปี คือ

- ได้องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ครบถ้วนและทันสมัย
- สาธารณชน และกลุ่มบุคคล/ องค์กรหน่วยงานเป้าหมาย มีความรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ยิ่งขึ้น ถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อโลกปัจจุบัน
- องค์กร / หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ ผู้นำและผู้บริหารทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและองค์กรประชาชน ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน และครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และสาธารณชนที่สนใจทั่วไป
